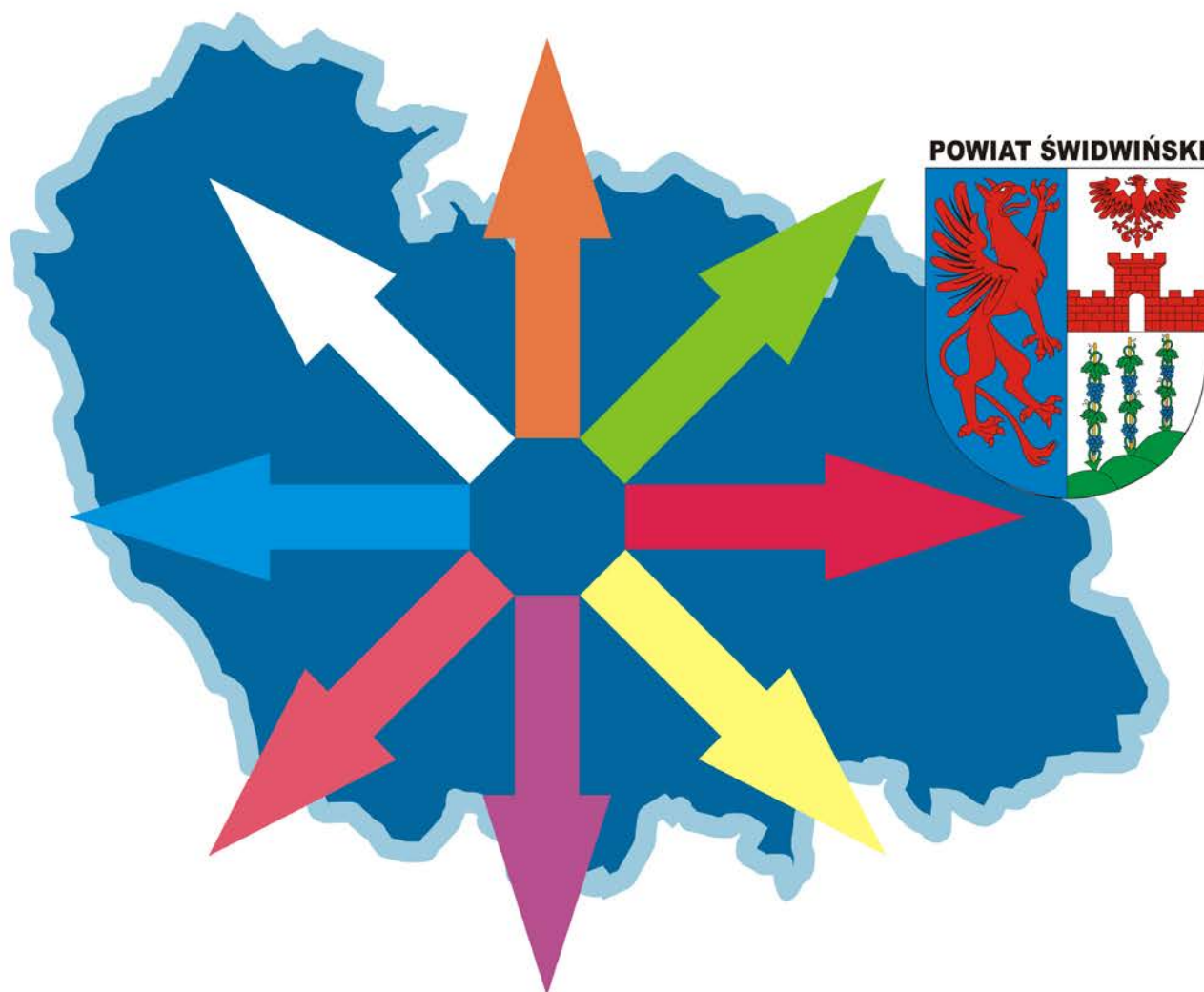


**STRATEGIA ROZWOJU  
POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO  
NA LATA 2014-2022  
Z PERSPEKTYWĄ  
NA LATA 2023-2027**



Świdwin, październik 2014 roku

Dokument został przygotowany w ramach przedsięwzięcia polegającego na *opracowaniu pięciu strategii rozwoju, w tym Powiatu Świdwińskiego oraz Gmin: Brzeźno, Rąbino, Sławoborze i Świdwin na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych* realizowanego przez Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych w Świdwinie.

*Strategia rozwoju Powiatu Świdwińskiego* została opracowana przez wykonawcę - EU Consult Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku. Do współpracy z wykonawcą został powołany zespół zadaniowy, w którego składzie znaleźli się: Starosta Świdwiński, dyrektorzy jednostek organizacyjnych powiatu, naczelnicy wydziałów/kierownicy referatów, pracownicy Wydziału Promocji Starostwa Powiatowego w Świdwinie.

Stowarzyszenie Inicjatyw  
Społeczno-Gospodarczych w Świdwinie



Powiat Świdwiński



*Strategię rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027* opracował zespół redakcyjny w składzie:

- prof. Sylwia Pangszy-Kania
- prof. Justyna Patalas-Maliszewska
- prof. Sławomir Kłos
- dr Paweł Trojanowski
- Krzysztof Gutta
- Dariusz Gawlik
- Michał Dominik

## SPIS TREŚCI

1. WSTĘP .....	5
2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO .....	13
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO.....	13
2.2. ZASOBY NATURALNE.....	15
2.3. WARUNKI PRZYRODNICZE.....	18
2.4. LUDNOŚĆ.....	20
2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA .....	25
2.6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA .....	36
2.7. GOSPODARKA I POTENCJAŁ LOKALNEGO RYNKU .....	41
2.8. BUDŻET POWIATU .....	44
2.9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI.....	45
3. SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA Z INNYMI OBSZARAMI FUNKCJONALNYMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM.....	53
4. ANALIZA SWOT .....	57
5. WIZJA I MISJA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO .....	70
6. OBSZARY STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU .....	72
7. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE POWIATU .....	111
8. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027 .....	113
9. ZAŁĄCZNIKI I FORMULARZE.....	121

## SŁOWNIK SKRÓTÓW

**JST** - jednostka samorządu terytorialnego,

**PAPI** - bezpośredni wywiad kwestionariuszowy (Paper And Pencil Interview),

**IDI** - indywidualny wywiad pogłębiony,

**FGI** - grupa fokusowa (Focus Group Interview),

**SWOT** - strengths (silne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia),

**RPO WZ 2014-2020** - Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020,

**SSW** - Specjalna Strefa Włączenia,

**KSRR** - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,

**NGO** - organizacja pozarządowa (non-governmental organization),

**NFZ** - Narodowy Fundusz Zdrowia,

**LGD** - Lokalna Grupa Działania.

# 1. WSTĘP

**Strategia rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027** to najważniejszy dokument samorządu Powiatu, który określa obszary strategiczne, cele strategiczne oraz kluczowe zadania, które zadecydują w jakim kierunku nastąpi rozwój Powiatu.

Przy tworzeniu Strategii rozwoju Powiatu uwzględniono nowy model polityki regionalnej, opierającym się na założeniu, że szanse rozwojowe występują we wszystkich regionach i że potencjał ten należy zidentyfikować i w pełni wykorzystać (tzw. nowy paradygmat rozwoju regionalnego). W Strategii rozwoju Powiatu uwzględniono zarówno potrzeby jak i oczekiwania wszystkich interesariuszy tworzących wspólnotę powiatową, promując w szczególności nawiązywanie współpracy pomiędzy poszczególnymi samorządami lokalnymi (samorządem Powiatu i samorządami gmin), sferą gospodarczą (m.in. przedsiębiorcy i ich związki), organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które mają bezpośredni wpływ na skuteczną realizację celów oraz kluczowych zadań. Należy podkreślić, iż powstawanie partnerstw na etapie realizacji poszczególnych kluczowych zadań zapisanych w niniejszej Strategii, będzie miało zasadnicze znaczenie dla skutecznego procesu pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych.

Zachodniopomorskie należy do województw o różnorodnym poziomie rozwoju społeczno – gospodarczego. Obszary zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji szczecińskiej i Koszalina charakteryzuje zdecydowanie wyższy poziom rozwoju. Należy jednak zaznaczyć, iż obok nich znajdują się obszary problemowe o stosunkowo niższym poziomie rozwoju (w tym również takie gdzie można zaobserwować intensyfikację procesów marginalizacyjnych). Przedstawione powyżej uwarunkowania rozwojowe województwa związane są przede wszystkim z peryferyjną lokalizacją w stosunku do centralnej części regionu, które należy zaliczyć do głównych ośrodków wzrostu tj.: Szczeciński Obszar Metropolitalny oraz obszar funkcjonalny Koszalina. W ostatnich latach można również zaobserwować proces utrwalenia deficytów rozwojowych obszarów problemowych. Związane to jest głównie z postępującym osłabieniem bazy ekonomicznej i likwidacją miejsc pracy (sytuacja ta obserwowana była szczególnie na terenach wiejskich). Sytuacja ta wynika między innymi z nadal nierozwiązanych zagadnień strukturalnych, spowodowanych likwidacją PGR oraz ograniczonymi wewnętrznymi potencjałami rozwojowymi obszarów wiejskich. Opisana sytuacja była postawą do sformułowania koncepcji umiejscowienia na terenie Województwa tzw. **Specjalnej Strefy Włączenia** a następnie podjęcia w stosunku do tego obszaru adekwatnych działań interwencyjnych<sup>1</sup>.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występują trzy obszary funkcjonalne (obszary strategicznej interwencji) tj. Szczeciński Obszar Metropolitalny, Koszalińsko-KołobrzESCO-Białogardzki Obszar Funkcjonalny, Specjalna Strefa Włączenia. Poniżej sprecyzowany został szczegółowo cel interwencji dla każdego wymienionego wyżej obszaru:

- **Szczeciński Obszar Metropolitalny** - wzmocnienie jego roli, jako regionalnego centrum rozwoju gospodarczego;

<sup>1</sup> Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych, s. 3.

- **Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny** - utworzenie aglomeracyjnego obszaru wzrostu we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego;
- **Specjalna Strefa Włączenia** - wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, powstrzymanie i odwrócenie niekorzystnych trendów społeczno-gospodarczych i demograficznych, zwiększenie regionalnej spójności społecznej i gospodarczej<sup>2</sup>.

**Powiat świdwiński zlokalizowany jest terenie Specjalnej Strefy Włączenia.** Jest to obszar gdzie skumulowane są tereny wiejskie charakteryzujące się niskimi szansami rozwojowymi oraz wymagające wsparcia procesów społeczno-gospodarczych.

Powiat świdwiński oraz inne obszary objęte Specjalną Strefą Włączenia charakteryzują się niekorzystnymi uwarunkowaniami z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej oraz istniejącej infrastruktury społecznej. Obszary te cechuje ponadto niska atrakcyjność gospodarcza i wspomniany już wysoki poziom bezrobocia. Koncentracja powiatów marginalizowanych o najwyższej stopie bezrobocia występuje w centralnej i wschodniej części województwa zachodniopomorskiego.<sup>3</sup>

Realizacja zintegrowanego podejścia terytorialnego w ramach RPO WZ 2014-2020 odbywać się będzie za pomocą narzędzi: Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na terenie obszarów o wysokiej zdolności rozwojowej oraz m.in. Kontraktu Samorządowego, jak również planowane jest organizowanie konkursów skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie. Oba narzędzia ukierunkowane będą na realizację terytorialnych strategii rozwojowych przygotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego we współpracy z lokalnymi partnerami procesów rozwojowych, co pozwoli na wsparcie ze środków RPO WZ 2014-2020 zintegrowanych projektów realizujących cele rozwojowe odpowiadające zdiagnozowanym terytorialnym potencjałom, jednocześnie niwelując istniejące bariery. Zintegrowane podejście terytorialne na obszarze SSW realizowane będzie m.in. przez zastosowanie Kontraktów Samorządowych przygotowanych przez lokalne partnerstwa oraz poprzez dedykowane terytorialnie i tematycznie konkursy.

### **Założenia koncepcyjne**

*Przy tworzeniu Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027* brano pod uwagę kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem Powiatu (jest to rozwój opierający się na zintegrowaniu zarówno polityki środowiskowej jak również polityki przestrzennej, gospodarczej oraz społeczno-kulturowej), które mają decydujący wpływ na poprawę jakości życia lokalnej społeczności. Konstrukcja przedmiotowej *Strategii* oparta została na partycypacyjno-eksperckim modelu tworzenia planów strategicznych dla JST. Taki model spełnia wszystkie wymagania i oczekiwania stawiane zarówno przez krajowe jak również unijne instytucje, które wspierają rozwój terytorialny w na terenie Polski.

*Strategia rozwoju Powiatu* to długookresowy plan działania, który wskazuje na strategiczne cele rozwoju powiatu i przyjmuje takie cele oraz kierunki działania, jakie są konieczne dla realizacji przyjętych planów rozwojowych. Ponadto *Strategia rozwoju* stanowi fundament do właściwego zarządzania powiatem, do ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym w szczególności pochodzące

<sup>2</sup> www.wzp.pl – materiały własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, prezentacja projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020

<sup>3</sup> Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 na lata s. 260.

z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w *Strategii* stanowią dla władz powiatu podstawę do prowadzenia zaplanowanej, skutecznej, długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto Strategia rozwoju wskazuje najważniejsze do rozwiązania problemy ze sfery infrastrukturalnej, gospodarczej, społecznej i ekologicznej. Zdiagnozowane problemy są tymi, na których w pierwszej kolejności należy skupić uwagę w przyjętym horyzoncie czasowym. Strategia rozwoju Powiatu to dokument, który został przyjęty w drodze uzgodnień i debaty publicznej.

Do podstawowych czynników, decydujących o potrzebie opracowania ***Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027***, należy zaliczyć:

1. Przystosowanie *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego* do nowych dokumentów strategicznych zarówno szczebla regionalnego jak i krajowego. Dodatkowym musiało nastąpić dopasowanie horyzontu czasowego *Strategii rozwoju Powiatu* z horyzontem czasowym okresu programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020 oraz dokumentów nadrzędnych.
2. Dostosowywanie polityki rozwoju Powiatu do zachodzących zmian w uwarunkowaniach społecznych oraz gospodarczych na terenie powiatu i jego otoczeniu.
3. Wzmacnianie partnerstwa powiatu świdwińskiego oraz gmin wchodzących w skład Powiatu.

#### Opis organizacji procesu tworzenia *Strategii*

Zarządzanie strategiczne to ciągłe poszukiwanie sposobu dostosowania się jednostki samorządu terytorialnego do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych poprzez modyfikację celów i metod ich realizacji. Zarządzanie strategiczne w tym przypadku odnosi się tylko do procesów zachodzących w długim okresie. Skuteczny proces zarządzania strategicznego musi być jednak poparty stosowną wiedzą na temat bieżącej oraz przyszłej sytuacji na danym obszarze (kierunki i trendy zmian).

Proces związany z opracowaniem *Strategii rozwoju* obejmował następujące etapy:

#### **A) Obraz środowiska lokalnego - diagnoza społeczno-gospodarcza**

Proces planowania strategicznego oparty jest na możliwie jak najbardziej wiarygodnej ocenie aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz potencjału JST. W procesie planowania strategicznego należy również uwzględnić powiązanie JST z otoczeniem. W celu uzyskania takiej oceny, dokonana została diagnoza sytuacji społeczno-gospodarcza powiatu świdwińskiego w układzie dynamicznym (kilkuletnim) i porównawczym (m.in. do kraju, województwa, innych powiatów województwa zachodniopomorskiego).

Wynikiem tych prac było powstanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, opisującej główne uwarunkowania rozwojowe Powiatu. Diagnoza przedstawia stan istniejący oraz wskazuje na tendencje społeczno-gospodarcze zachodzące w Powiecie w latach 2008-2013 (lub nowsze). Głównymi źródłami danych i informacji do przedmiotowej diagnozy były materiały własne poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego powiatu świdwińskiego (gminy, Powiat) oraz dane pochodzące Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych). Wnioski z opracowanej diagnozy społeczno-gospodarczej stanowiły podstawę do sporządzenia analizy SWOT (analiza zasobów własnych i otoczenia).

W ramach przedmiotowego etapu opracowywania *Strategii* przeprowadzono następujące prace:

#### **A.1. Analiza danych zastanych (desk research) dotyczących powiatu świdwińskiego.**

Analiza danych zastanych to metoda badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych. W jej wyniku następuje scalanie, przetwarzanie i analiza danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Analiza danych zastanych zapewniła zdobycie informacji, które można otrzymać drogą analizy opracowań i ekspertyz. Analiza desk research wolna jest od większości obciążeń charakterystycznych dla badań reaktywnych takich jak efekt ankieterski. Pozwala tym samym na uzyskanie wysoce obiektywnych informacji. Ponadto stanowi doskonały wstęp do dalszych badań. Wyniki uzyskane w trakcie analizy desk research posłużyły do realizacji dalszych etapów prac związanych z opracowaniem *Strategii*.

Analizie poddane zostały m.in. następujące dokumenty strategiczne: Strategia rozwoju Powiatu Świdwińskiego - opracowana w 2001 r., Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Świdwińskiego - opracowany w 2004 r., Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2012-2015, Program współpracy Powiatu Świdwińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2014 roku Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Świdwińskim na Lata 2012-2016, Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2008-2015, Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Powiatu Świdwińskiego” - aktualizacja sierpień 2013 r., dokumenty strategiczne gmin powiatu świdwińskiego, dokumenty planistyczne i strategiczne na poziomie wojewódzkim, krajowym.

#### **A.2. Wywiad grupowy zogniskowany - grupy fokusowe (FGI - Focus Group Interview)**

FGI to ustrukturalizowana i moderowana dyskusja kilku osób, zogniskowana na wybranym zagadnieniu. Prowadzona jest według scenariusza, który określa konkretny cel rozmowy i wytyczne dla moderatora o tym jak prowadzić dyskusję. Zaletą FGI jest łączenie elementów zwykłego wywiadu z metodami warsztatowymi o charakterze konsultacyjnym. Pozwala to na uzyskanie bardzo dużej ilości informacji w krótkim czasie poprzez wykorzystanie dynamiki grupowej. Konstruktywna dyskusja i samoaktywizacja rozmówców pozwoliła poznać wiele punktów widzenia na dany problem oraz uzyskać syntetyczne wnioski. Funkcją badania FGI, było uzyskanie pogłębionych informacji od osób, których wiedza i opinie są cenne z punktu widzenia celów badania. Metoda badania techniką zogniskowanych wywiadów grupowych została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia następujących problemów badawczych:

- Czy w dotychczas realizowanej Strategii Powiatu trafnie przedstawiono ich potrzeby społeczno-gospodarcze?
- Jakie są specyficzne uwarunkowania Powiatu?
- Jakie można wskazać najważniejsze cechy warunkujące rozwój obszarów i społeczności lokalnych z terenie objętym Strategią?
- Jakie są strategiczne kierunki rozwoju obszaru objętego Strategią?
- Jakie czynniki zewnętrzne mogą utrudnić lub uniemożliwić realizację Strategii? W jaki sposób można te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie?
- Jakie obszary ryzyka i bariery dla skutecznej i efektywnej realizacji Strategii można wskazać?



- Czy w celu realizacji Strategii należy wzmocnić współpracę między JST z terenu powiatu świdwińskiego?
- Jakie rekomendacje dla realizacji Strategii Powiatu można wskazać?

Wywiady FGI zostały przeprowadzane przez doświadczonych i przeszkolonych pod kątem badania moderatorów.

W badaniu grup fokusowych w każdej gminie wchodzące w skład powiatu świdwińskiego wzięli udział:

- przedsiębiorcy,
- przedstawiciele ośrodków kultury,
- przedstawiciele ośrodków edukacji,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego,
- przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej,
- przedstawiciele służb zatrudnienia,
- mieszkańcy.

W ramach badania zostało przeprowadzonych 8 zogniskowanych wywiadów grupowych:

- 2 dla gminy miejskiej Świdwin,
- 2 dla Gminy Połczyn-Zdrój,
- 1 dla Gminy Brzeźno,
- 1 dla Gminy Rąbino,
- 1 dla Gminy Sławoborze,
- 1 dla Gminy Świdwin.

### **A.3. Wywiady wśród mieszkańców (IDI - indywidualny wywiad pogłębiony)**

W ramach prac nad opracowaniem Strategii (proces uspołeczniania procesu budowania Strategii Rozwoju) przeprowadzono 40 indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI): 11 w Świdwinie, 9 w Gminie Połczyn-Zdrój, 5 w Gminie Brzeźno, 5 w Gminie Rąbino, 5 w Gminie Sławoborze, 5 w Gminie Świdwin. Wywiad IDI to ustrukturyzowana rozmowa z daną osobą, która ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Standaryzacja poruszanych zagadnień, a w szczególności celu rozmowy, pozwoliła na uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia celów badania. Metoda badania techniką IDI została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia następujących problemów badawczych:

- Czy w dotychczas realizowanej Strategii Powiatu trafnie przedstawiono ich potrzeby społeczno-gospodarcze?
- Jakie są specyficzne uwarunkowania Powiatu?
- Jakie można wskazać najważniejsze cechy warunkujące rozwój obszarów i społeczności lokalnych z terenie objętym Strategią?
- Jakie są strategiczne kierunki rozwoju obszaru objętego Strategią?
- Jakie czynniki zewnętrzne mogą utrudnić lub uniemożliwić realizację Strategii? W jaki sposób można te czynniki wyeliminować lub zmniejszyć ich negatywne oddziaływanie?
- Jakie obszary ryzyka i bariery dla skutecznej i efektywnej realizacji Strategii można wskazać?

- Czy w celu realizacji Strategii należy wzmocnić współpracę między JST z terenu powiatu świdwińskiego?
- Jakie rekomendacje dla realizacji Strategii Powiatu można wskazać?

Do badania zostali zaproszeni:

- Przedsiębiorcy – 8,
- przedstawiciele ośrodków kultury – 3,
- przedstawiciele ośrodków edukacji – 7,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych – 3,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego – 5,
- przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej – 6,
- przedstawiciele służb zatrudnienia – 1,
- inni mieszkańcy (w tym sołtysi) – 7.

#### **A.4. Badania ankietowe wśród mieszkańców (PAPI - Paper And Pencil Interview)**

W ramach prac nad opracowaniem *Strategii* przeprowadzono 500 bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych: 120 w Świdwinie, 100 w Gminie Połczyn-Zdrój, 60 w gminie Brzeźno, 70 w Gminie Rąbino, 70 w Gminie Sławoborze, 80 w Gminie Świdwin. Badanie bezpośrednio z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety polegało na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Metoda badania techniką PAPI została wykorzystana do badania lokalnej opinii publicznej i dostarczyła informacji niezbędnych z punktu widzenia m.in. oceny warunków w życiu na terenie Powiatu, oceny ważności realizacji poszczególnych przedsięwzięć na terenie Powiatu w perspektywie lat 2014-2022, preferowanych kierunków rozwoju powiatu świdwińskiego.

#### **B) Analiza strategiczna uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT.**

Wyniki badań ilościowych i jakościowych oraz wnioski z „Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego” pozwoliły sprecyzować główne uwarunkowania rozwojowe powiatu świdwińskiego oraz stworzyły podstawę do dyskusji w zakresie określenia zasobów wewnętrznych Powiatu oraz wpływu otoczenia zewnętrznego na jego rozwój. W trakcie prac zespołu roboczego ds. opracowania *Strategii rozwoju* oraz „Panelu Ekspertów” dokonano oceny i analizy potencjału Powiatu oraz szans i zagrożeń dla jego dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Przy formułowaniu mocnych stron, słabych stron, szans i zagrożeń posłużono się metodą analizy SWOT. Praca została usystematyzowana dzięki wcześniejszemu określeniu obszarów, które wyodrębniły się na etapie prac diagnostycznych.

Znajdująca się w przedmiotowej *Strategii* analiza SWOT, stała się podstawą do określenia głównych oczekiwań i wyzwań, jakie stoją przed powiatem.

W ramach realizacji prac powołano „panel ekspertów” z udziałem niezależnych specjalistów z zakresu budowy strategii rozwoju. Eksperti w oparciu o wyniki wcześniejszych badań dokonali uzupełnień oraz weryfikacji wniosków i rekomendacji otrzymanych przez zespół badawczy. Takie kompleksowe podejście członków panelu ekspertów pozwoliło na wypracowanie rozwiązań podnoszących skuteczność strategii.

### C) Identyfikacja głównych kierunków rozwoju Powiatu i sformułowanie planu operacyjnego.

W ramach przedmiotowego etapu prac dokonano wyboru konkretnych obszarów priorytetowych oraz celów strategicznych. Po tym etapie nastąpiła budowa planu operacyjnego Strategii. Zespół ekspertów ds. Strategii rozwoju bazując na wynikach diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT zidentyfikował obszary priorytetowe (kierunki rozwoju) dla powiatu świdwińskiego. Zidentyfikowane obszary odzwierciedlają podstawowe pola działań, które wymagają szczególnej intensyfikacji rozwojowej.

Następnym etapem prac zespołu ekspertów było opracowanie planu operacyjnego *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego*. Przedmiotowy plan został opracowany na bazie przeprowadzonych wcześniej badań i analiz, założeń i wytycznych znajdujących się w treści dokumentach wyższego rzędu (przeprowadzona została analiza w zakresie zgodności z priorytetami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, jak Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020). Przy konstruowaniu planu zostały również uwzględnione wnioski wynikające z analizy SWOT (opracowanej na potrzeby niniejszej Strategii).

Dla ukazania hierarchii powiązań łączących poszczególne elementy planu operacyjnego, zaprojektowano go w następującym układzie:

- strategiczne obszary rozwoju - główne kierunki rozwoju,
- cele strategiczne - długookresowe,
- cele operacyjne - średniookresowe,
- kierunki interwencji (kluczowe zadania).

W trakcie prac panelu ekspertów określono także ramy logistyczne realizacji kierunków interwencji - jednostka realizująca zadanie, jednostka monitorująca zadanie, partnerzy realizacyjni, wskaźniki realizacji celów. Plan operacyjny został poddany szczegółowej dyskusji i niezbędnym uzupełnieniom, czym zwieńczono pracę merytoryczną nad przygotowaniem *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*. Ostateczna wersja *Strategii* jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, a jednocześnie wskazującym priorytety i narzędzia realizacji, które na najbliższe lata wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społeczno-gospodarczego całej wspólnoty samorządowej. Z biegiem czasu, na etapie wdrażania, *Strategia* ulegać będzie modyfikacjom i aktualizacjom w taki sposób, aby jej realizacja dostosowana była do bieżących potrzeb i aspiracji społeczności lokalnej.

Prace związane z opracowaniem *Strategii* realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców: mieszkańców Powiatu, przedstawiciele sektora gospodarczego, pozarządowego.

Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie:

- formułowania diagnozy poprzedzającej część planistyczną dokumentu strategicznego (ankietyzacja społeczności lokalnych, wywiady z mieszkańcami),
- uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego - badania preferencji i potrzeb mieszkańców: formułowaniu analizy SWOT, formułowaniu wizji i celów rozwoju, identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych (ankietyzacja, wywiady z mieszkańcami, udział w spotkaniach konsultacyjnych).

Proces konsultacji z uwzględnieniem mieszkańców Powiatu, zawierał następujące elementy:

- a. ankietyzacja społeczności lokalnych,

- b. wywiady z mieszkańcami,
- c. wywiady grupowe z mieszkańcami,
- d. konsultacje projektu dokumentu online,
- e. konsultacje projektu dokumentu - spotkania dla mieszkańców.

Projekt *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027* został poddany weryfikacji podczas otwartych konsultacji społecznych z przedstawicielami społeczności w dniach 24-26 września 2014 r. Dokument ukazał się na stronie internetowej powiatu świdwińskiego. Wraz z projektem *Strategii* umieszczono formularz w zakresie wnoszenia uwag do dokumentu. Do dnia 3 października 2014 r. wpłynęło łącznie 5 formularzy. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych wraz ze zgłoszonymi uwagami prezentuje *Załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*.

Wymienione działania pozwoliły tym samym wypracować wersję dokumentu końcowego.

### **Harmonogram prac**

Prace nad opracowaniem *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027* przebiegały zgodnie z prezentowanym harmonogramem:

**Etap I: Prace przygotowawcze.** Prace nad *Strategią rozwoju* rozpoczęły się od powołania zespołów roboczych i opracowania planu prac. Zadaniem zespołów było zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania raportu diagnostycznego. W dalszej kolejności zrealizowano badania według przyjętej metodologii IDI, PAPI, FGI.

**Etap II: Opracowanie raportu diagnostycznego,** opisującego podstawowe uwarunkowania rozwojowe powiatu świdwińskiego. W ramach etapu opracowano diagnozę stanu zasobów powiatu świdwińskiego oraz tendencji rozwojowych zachodzących w latach 2008-2013 w sferze przestrzenno-przyrodniczej, społecznej, kulturowej i gospodarczo-finansowej. Dokonano analizy wyników badań IDI, PAPI, FGI.

**Etap III: Analiza strategiczna Powiatu i budowa planu operacyjnego Strategii rozwoju.** Wśród najważniejszych działań zrealizowanych w ramach tego etapu należy wskazać przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron powiatu świdwińskiego oraz szans i zagrożeń płynących z otoczenia – analiza SWOT.

**Etap IV: Strategia rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.** Opracowano projekt *Strategii*, który następnie został poddany konsultacjom społecznym. Dokument przedstawiono na sesji Rady Powiatu Świdwińskiego.

## 2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego została sporządzona w głównej mierze w oparciu analizę danych będących w posiadaniu jednostek samorządu terytorialnego, gminnych i powiatowych jednostek budżetowych, ogólnodostępnych danych statystycznych (przede wszystkim z Głównego Urzędu Statystycznego). Dane porównawcze obejmują okres od 2008 do 2013. Z uwagi na występujące powiązania powiatu świdwińskiego z sąsiednimi powiatami oraz w celu lepszego zobrazowania sytuacji dla części danych dokonano porównania powiatu świdwińskiego z powiatami: białogardzkim, drawskim, łobeskim.

### 2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO

Powiat świdwiński, obejmuje większą część Wysoczyzny Łobeskiej, fragmenty równin: Nowogardzkiej, Gryfickiej i Białogardzkiej oraz północny skrawek Pojezierza Drawskiego.

Mapa 1. Położenie powiatu świdwińskiego



Źródło: opracowanie własne.

Powiat położony jest w centralnej części województwa zachodniopomorskiego (por. mapa nr 1) i stanowi 4,7% powierzchni województwa zachodniopomorskiego.

Powiat świdwiński obejmuje obszar 1 093 km<sup>2</sup> i w 2013 roku zamieszkiwało go ogółem 48 582 osoby (44 osoby na 1 km<sup>2</sup>).<sup>4</sup> Siedzibą Powiatu jest miasto Świdwin.

W skład powiatu świdwińskiego (por. mapa 2) wchodzi sześć gmin: cztery wiejskie, jedna miejsko-wiejska i jedna miejska, które obejmują łącznie 201 miejscowości:

- Gmina Brzeźno – 111 km<sup>2</sup>, 10% powierzchni Powiatu
- Gmina Połczyn-Zdrój – 343 km<sup>2</sup>, 31% powierzchni Powiatu
- Gmina Rąbino – 180 km<sup>2</sup>, 16% powierzchni Powiatu
- Gmina Sławoborze – 189 km<sup>2</sup>, 17% powierzchni Powiatu
- Gmina Świdwin – 247 km<sup>2</sup>, 23% powierzchni Powiatu
- Miasto Świdwin – 23 km<sup>2</sup>, 3% powierzchni Powiatu

Mapa 2. Powiat świdwiński



Źródło: opracowanie własne.

W centrum powiatu świdwińskiego, nad rzeką Regą, znajduje się blisko 16 tysięczne miasto Świdwin, które istnieje od 1296 roku. W Świdwinie dużą rolę odgrywa, jedna z największych w tej części Polski, jednostka wojskowa - 21 Baza Lotnictwa Taktycznego. Do atutów miasta zalicza się bogatą historię i dobrze zachowane zabytki, a także korzystne położenie - Świdwin znajduje się 55 kilometrów od Kołobrzegu, 70 kilometrów od Koszalina i 120 kilometrów od Szczecina oraz 240 kilometrów do Berlina. Z kolei Połczyn-Zdrój jest najstarszym na Pomorzu uzdrowiskiem. Skomunikowanie poszczególnych miejscowości powiatu zapewnia sieć dróg wojewódzkich – drogi wojewódzkie o nr 151, 152, 162, 163, 172, 173. Powiat świdwiński to teren o charakterze rolniczo-leśnym.

<sup>4</sup> [http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbr/gus/l\\_powierzchnia\\_i\\_ludnosc\\_przekroj\\_terytoryalny\\_2013.pdf](http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbr/gus/l_powierzchnia_i_ludnosc_przekroj_terytoryalny_2013.pdf)

## 2.2 ZASOBY NATURALNE<sup>5</sup>

### 2.2.1. Ukształtowanie powierzchni

Cechą ukształtowanej powierzchni jest duża zmienność i różnorodność form geomorfologicznych, typowych dla krajobrazów młodo glacialnych. Najwyższe wzniesienia powiatu świdwińskiego znajdują się na terenie gminy Połczyn-Zdrój: Wiatraczna Góra (203,2 m. n.p.m.) i Wola Góra (219,2 m. n.p.m.). Teren powiatu świdwińskiego należy do czterech mezoregionów:

- centrum powiatu - Wysoczyzna Łobeska,
- południowa część gminy Połczyn-Zdrój i południowa część gminy Brzeźno - Pojezierze Drawskie,
- północna część gminy Rąbino - Równina Białogardzka,
- północna część gminy Sławoborze - Równina Gryficka.

### 2.2.2. Zasoby wodne<sup>6</sup>

#### Wody podziemne

Teren powiatu świdwińskiego pokryty jest utworami czwartorzędowymi, których miąższość waha się od kilku do stu kilku metrów. Są to utwory lodowcowe, wodnolodowcowe lub rzeczne.

Wody podziemne wykorzystywane są dla potrzeb wodociągowych w zakresie zbiorowego zaopatrzenia ludności powiatu świdwińskiego w wodę. W większości są to wody znajdujące się w czwartorzędowym, plejstoceniowym i holoceniowym poziomie wodonośnym, zawarte w przepuszczalnych żwirach i piaskach.<sup>7</sup>

#### Wody powierzchniowe

Główną rzeką powiatu świdwińskiego jest Rega.<sup>8</sup> Na terenie powiatu świdwińskiego długość rzeki Rega wynosi 58,38 km. Poza Regą do najdłuższych rzek powiatu należą Dębica - 29 010 m, Mogilica - 43 185 m, Wogra - 17 151 m oraz Stara Rega - 14 450 m.<sup>9</sup>

#### Wody stojące

Powiat świdwiński jest zasobny w naturalne zbiorniki wodne. Na terenie „Szwajcarii Połczyńskiej” znajduje się Dolina Pięciu Jezior (Górne, Okrągłe, Długie, Głębokie i Małe), która jest ustanowiona ścisłym rezerwatem przyrody Drawskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie powiatu świdwińskiego, pod względem powierzchni i objętości wody, największe znaczenie mają następujące jeziora:

<sup>5</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.*

<sup>6</sup> *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Zarząd Powiatu Świdwińskiego, lipiec 2012, s. 36-38.*

<sup>7</sup> *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Zarząd Powiatu Świdwińskiego, lipiec 2012, s. 36-38.*

<sup>8</sup> Długość Regi, według różnych źródeł, wynosi od 167,8 km do 199 km. Tak znaczne różnice wynikają z tego, że rzeka jest bardzo kręta, często meandruje, a w związku z tym dokładne pomiary długości są utrudnione. Jest trzecią pod względem długości, po Wiśle i Odrze rzeką w Polsce, spośród tych, które uchodzą bezpośrednio do Morza Bałtyckiego. Źródło rzeki Regi znajduje się na wysokości 177,5 m n.p.m, ok. 0,3 km na południowy wschód od osady Imienko koło Bronowa w gminie Połczyn-Zdrój.

<sup>9</sup> *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego..., op. cit., s. 36-38.*

Oparzno - 125,7 ha, Bystrzyno Wielkie - 108,0 ha, Klęckie - 101,5 ha, Bystrzyno Małe - 53,1 ha, Resko (Resko Górne) - 50,7 ha.

Wymienione wyżej jeziora to głównie jeziora rynnowe, zastoiskowe lub wytopiskowe, mające stosunkowo małą powierzchnię zlewni i zasilane głównie przez wody podziemne. Poza jeziorami specyficznym elementem sieci hydrologicznej Powiatu są sztuczne zbiorniki wodne (Zalew Połczyński, Zalew Sidłowo) i liczne stawy rybne, które znajdują się w dolinach rzek.<sup>10</sup>

### 2.2.3. Surowce naturalne

Na terenie powiatu świdwińskiego na niewielką skalę wydobywane są surowce naturalne. Szczegółowa charakterystyka występowania surowców naturalnych znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 1. Surowce naturalne

Rodzaj surowca	Lokalizacja i występowanie
Gaz ziemny	Ciechnowo, 2 złoża w m. Sławoborze
Ropa naftowa	Sławoborze
Torfy	Pęczeryno-Rynowo, Rusinowo
Torfy z borowinami	Bronowo, Dziwogóra
Kreda jeziorna	Krosino-Mołstowo, Pęczeryno-Rynowo, Rusinowo
Piaski i żwiry	Borkowo, Lepino, Ostrowąs, Sucha-działka 9/5
Złoża zawierające piasek ze żwirem	Kluczkowo, Kluczkowo dz.2/1, Kołacz, Lipce, Rąbino, 2 złoża w m. Słonowice, Smardzko
Piaski kwarcowe	Słonowice
Źródła solankowe, wody lecznicze i termalne	Połczyn-Zdrój

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdwińskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Zarząd Powiatu Świdwińskiego, lipiec 2012, s. 38.

W powiecie świdwińskim nie występują złoża surowców naturalnych, które w istotny sposób mogłyby w przyszłości wpłynąć na rozwój gospodarczy regionu. Istnieje jednak możliwość rozwoju gospodarki opartej na wydobyciu i przetwórstwie surowców.<sup>11</sup>

### 2.2.4. Gleby

Teren powiatu świdwińskiego pokrywają utwory czwartorzędowe o miąższości do 200 m usytuowane na utworach trzeciorzędowych i starszych.

W powiecie świdwińskim jakość gleb w poszczególnych gminach jest zróżnicowana. Dominują gleby średnie i słabe. Najlepsze gleby znajdują się w gminie Sławoborze. Średni wskaźnik bonitacji użytków rolnych wynosi 0,92.

Powiat świdwiński posiada korzystne warunki naturalne do produkcji rolniczej. Grunty orne zajmują powierzchnię 50 475 ha, co stanowi 85,1% powierzchni użytków rolnych. Sady zajmują 0,5% powierzchni użytków rolnych.<sup>12</sup>

<sup>10</sup> ibidem.

<sup>11</sup> ibidem.

<sup>12</sup> ibidem.



### 2.2.5. Lasy

Główną formą użytkowania w powiecie świdwińskim są użytki rolne chociaż lasy stanowią 36%. Ogólna powierzchnia lasów w 2013 r. wynosiła 39 274 ha. Wskaźnik ten jest wyższy od wskaźnika dla kraju, który wynosi 29%, jest również nieco wyższy niż średnia dla województwa zachodniopomorskiego (35,3%). W stosunku do pozostałych powiatów województwa analizowany obszar uplasował się na 9 miejscu.

Lasy rozłożone są dość równomiernie. Największe kompleksy leśne występują w północno-zachodniej, północnej i wschodniej części powiatu. W poszczególnych gminach poziom zalesienia przedstawia się następująco:

– Gmina Brzeźno	28,0 %
– Miasto Połczyn-Zdrój	5,2 %
– Gmina Połczyn-Zdrój	38,1 %
– Gmina Rąbino	37,7 %
– Gmina Sławoborze	49,8%
– Miasto Świdwin	8,7 %
– Gmina Świdwin	28,1%

W lasach dominują buczyny pomorskie, dąbrowy i brzeziny bagienne. Występują tu również monokultury drzew iglastych.

Wysokie wykorzystanie gruntów pod leśnictwo sprawia, że obok rolnictwa, sektor leśny wraz z przetwórstwem leśnym, stanowi znaczącą gałąź gospodarki w tym regionie.

### 2.2.6. Powietrze

Stan powietrza na terenie Powiatu należy określić jako dobry. W granicach Miasta Świdwin znajduje się lotnisko wojskowe. Jednak ze względu na to, że nie przeprowadza powyżej 50 000 operacji lotniczych (startów i lądowań) rocznie, nie ma obowiązku sporządzenia mapy akustycznej.<sup>13</sup>

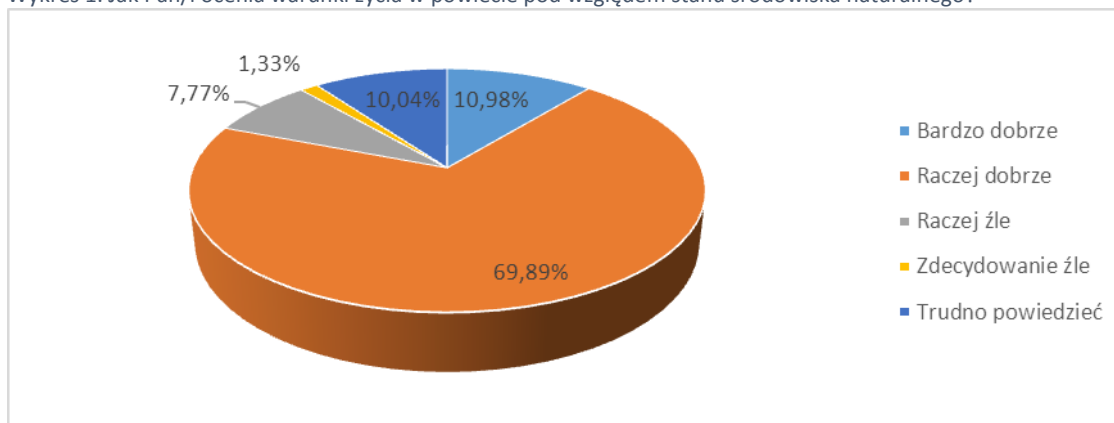
W opinii większości osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym (64,77%) w powiecie dba się o środowisko naturalne. Innego zdania jest 11,74% opiniodawców. 23,48% respondentów nie jest zainteresowanych kwestiami związanymi z ochroną środowiska naturalnego w powiecie świdwińskim.<sup>14</sup>

Stan środowiska naturalnego został oceniony bardzo dobrze przez 10,98% respondentów. Niecałe 70% ankietowanych dokonało oceny raczej dobrej. W negatywny sposób wypowiedziało się niewiele ponad 9% (7,77% raczej źle i 1,33% bardzo źle). 10,04% opiniodawców nie miało zdania na ten temat.

<sup>13</sup> Program Ochrony Środowiska..., op. cit., s. 46-47.

<sup>14</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych i jakościowych - załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*, s. 49.

Wykres 1. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem stanu środowiska naturalnego?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

## 2.3 WARUNKI PRZYRODNICZE<sup>15</sup>

### 2.3.1. Klimat

Klimat powiatu świdwińskiego ma charakter przejściowy pomiędzy klimatem morskim a kontynentalnym. W północnej części powiatu występuje klimat morski, w części centralnej i południowej klimat kontynentalny.

Średnia temperatura roczna na waha się w granicach 7,0-7,9°C. Okres wegetacyjny trwa średnio 208-215 dni (od kwietnia do listopada). Najwięcej opadów notuje się w środkowej części Powiatu (do 800 mm), w pozostałych częściach wynosi 550-650 mm. Latem suma opadów na terenie powiatu świdwińskiego kształtuje się w granicach 175-215 mm.<sup>16</sup>

### 2.3.2. Formy ochrony krajobrazu

Cennymi walorami krajobrazu powiatu świdwińskiego są: park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, liczne pomniki przyrody oraz obszary NATURA 2000<sup>17</sup>.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody stanowi ok. 14% powierzchni powiatu świdwińskiego. Największym udziałem obszarów prawnie chronionych odznaczają się gminy: Połczyn-Zdrój (38,9%), Brzeźno (5,6%), Gmina Świdwin (5,5%).<sup>18</sup>

Na terenie powiatu świdwińskiego w Gminie Połczyn-Zdrój znajdują się dwa rezerваты przyrody:

<sup>15</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*.

<sup>16</sup> *Program Ochrony Środowiska...*, op. cit., s. 15.

<sup>17</sup> *ibidem*, s. 32-42.

<sup>18</sup> *ibidem*, s. 32.

1 - „Dolina Pięciu Jezior”. Rezerwat położony jest w Drawskim Parku Krajobrazowym w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Pojezierze Drawskie”. Dominują tu lasy mieszane i bagienne oraz leżą najcenniejsze, pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, fragmenty Pojezierza Drawskiego o wyjątkowo zróżnicowanej konfiguracji terenu - naturalny krajobraz polodowcowy z dużą ilością jezior i cieków wodnych położonych w zagłębieniach i dolinach terenowych, obszar o dużych deniwelacjach; wiele osobliwości florystycznych.

„Dolina Pięciu Jezior” znana również, jako „Szwajcaria Połczyńska”, obejmuje głęboką dolinę polodowcową długości ok. 4 km i ciąg niewielkich rynnowych jezior (Jeziora: Krzywe, Krąg, Długie, Głębokie, Małe) połączonych ekosystemem źródłowym rzeki Drawy, wyróżnia się urozmaiconą rzeźbą terenu – ponad 200 metrowej wysokości wzgórzami morenowymi pokrytymi lasami i pastwiskami.

2 - Torfowisko Toporzyk, to torfowisko wysokie z różnorodnymi siedliskami, z licznymi rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin naczyniowych, leżące w niecce otoczonej wzgórzami morenowymi. Liczne zbiorowiska bagienne i wszystkie typy torfowisk znajdują się na obszarze zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Karsibór”, który obejmuje powierzchnię 571,89 ha obszarów leśnych. „Karsibór” utworzono w celu zachowania wysokich wartości ekologicznych, biocenotycznych i unikatowych walorów przyrodniczych.

Na terenie powiatu świdwińskiego znajdują się również następujące obszary NATURA 2000:

Tabela 2. Obszary NATURA 2000

Kod	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)
PLH320061	Bystrzyno	893,7
PLH320007	Dorzecze Parsęty	27 710,4
PLH320049	Dorzecze Regi (dawniej Dolina Regi)	14 827,8
PLH320039	Jeziora Czaplinskie	31 949,3
PLH320043	Karsibórz Świdwiński	588,0
PLB320019	Ostoja Drawska	153 906,1
PLH320065	Torfowisko Poradz	567,5

Źródło: <http://www.obszary.natura2000.org.pl>

### 2.3.3. Działania proekologiczne

Według 68,75% ankietowanych w Powiecie należy promować oraz wspierać korzystanie z odnawialnych źródeł energii. Tylko 7,01% uważa te działania za „raczej nieważne”, a 1,70% za „zdecydowanie nieważne”.<sup>19</sup>

Jednym ze sposobów poprawy stanu środowiska naturalnego jest realizacja przedsięwzięć proekologicznych. Na terenie powiatu świdwińskiego planowane są następujące przedsięwzięcia wpływające na poprawę stanu środowiska naturalnego w perspektywie do 2020 roku:

- w zakresie spełnienia wymagań prawnych dotyczących jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych:
  - zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne,

<sup>19</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych ...*, op. cit. s. 42.

- działania termomodernizacyjne,
- zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych,
  - w zakresie zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii:
- wdrażanie projektów z zastosowaniem odnawialnych i alternatywnych źródeł energii (instalacja kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych, pomp ciepła, budowa elektrowni wiatrowych),
  - w zakresie zmniejszenia zużycia energii elektrycznej:
- wymiana oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej na energooszczędne.

## 2.4 LUDNOŚĆ<sup>20</sup>

### 2.4.1. Struktura demograficzna

W 2013 roku, według danych GUS, w powiecie świdwińskim mieszkało ogółem 48 582 osób - w tym 24 594 kobiet i 23 988 mężczyzn. Ponad połowa ludności powiatu świdwińskiego skupiona jest w dwóch ośrodkach miejskich - w Świdwinie i Połczynie-Zdroju.

Tabela 3. Ludność zamieszkała w gminach powiatu świdwińskiego (stan na dzień 31.12)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeżno	2 772	2 798	2 924	2 902	2 906	2 880
Gmina Rąbino	3 891	3 844	3 897	3 864	3 840	3 836
Gmina Sławoborze	4 287	4 262	4 283	4 253	4 241	4 215
Gmina Połczyn-Zdrój	15 859	15 867	16 210	16 062	15 970	15 813
Miasto Świdwin	15 622	15 539	15 935	15 898	15 798	15 725
Gmina Świdwin	6 140	6 160	6 197	6 202	6 145	6 113
powiat świdwiński	48 571	48 470	49 446	49 181	48 900	48 582

Źródło: Dane GUS.

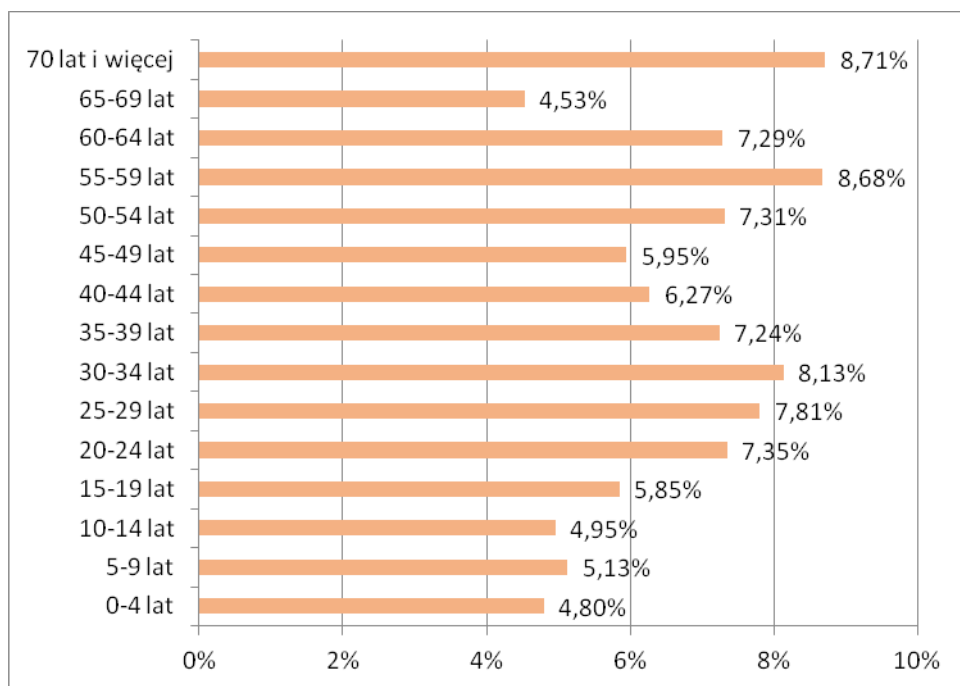
Ocena sytuacji demograficznej (struktura wiekowa, płeć, przyrost naturalny, migracje) jest ważnym czynnikiem określającym kierunki rozwoju powiatu, ponieważ mieszkańcy warunkują zarówno możliwości, jak i potrzeby rozwoju lokalnego. W powiecie świdwińskim występuje niewielka przewaga kobiet w liczbie mieszkańców. Ogólna liczba mieszkańców faktycznie zamieszkałych w powiecie świdwińskim wynosiła w 2013 roku 48 582, z czego 24 594 stanowiły kobiety i 23 988 mężczyźni. W powiecie świdwińskim na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety. Podobna sytuacja występuje w powiecie łobeskim, białogardzkim i drawskim. W całym województwie zachodniopomorskim na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet, w Polsce wskaźnik jest wyższy i wynosi 107.

W 2013 roku największą grupę mieszkańców w powiecie świdwińskim stanowiły osoby w wieku 70 lat i więcej (4232 osoby, które stanowiły 8,7% ludności powiatu) oraz w wieku 55-59 lat (8,7%). Następną grupą pod względem liczebności są osoby w wieku 30-34 lata (8 %).<sup>21</sup>

<sup>20</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.*

<sup>21</sup> Dane GUS.

Wykres 2. Udział % ludności powiatu świdwińskiego według grup wieku w 2013 roku



Źródło: dane GUS.

W podstawowym podziale społeczeństwa pod względem wieku można wyodrębnić trzy grupy: osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Spada liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, natomiast z roku na rok rośnie liczba ludności w wielu poprodukcyjnym. Tendencja spadkowa dotyczy również ludności w wieku produkcyjnym rokrocznie maleje ona i obecnie oscyluje wokół 65% ogółu ludności.

W powiecie świdwińskim niekorzystne są także wskaźniki obciążenia demograficznego.

Problemem powiatu świdwińskiego jest niż demograficzny. W analizowanym okresie notowany jest spadek urodzeń żywych. W Polsce od lat obserwujemy spadek przyrostu naturalnego (różnica między urodzeniami żywymi z zgonami). W 2012 roku osiągnął on zero, natomiast w 2013 roku był ujemny. W 2013 roku najniższy przyrost naturalny zanotowano w Gminie Połczyn-Zdrój (-4,6), najwyższy, choć też bardzo niski w mieście Świdwin (0,4). Sytuacja demograficzna w gminach powiatu świdwińskiego stanowi poważny problem społeczno-gospodarczy.

Z danych statystycznych wynika, że od 2011 r. liczba mieszkańców powiatu świdwińskiego systematycznie maleje. Jednym z najważniejszych czynników mających wpływ na spadek liczby ludności są migracje ludności związane głównie z sytuacją zarobkową. W prognozach długoterminowych w strukturze ludności Powiatu zauważalne są wyraźne tendencje spadkowe w odsetku ludności w wieku przedprodukcyjnym, przy jednocześnie prawie stałym procencie ludności zdolnej do wykonywania pracy. Niepokojący natomiast jest przewidywany w następnych latach prawie dwukrotny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Daje to obraz postępującego procesu starzenia się populacji ludności, szczególnie w małych miejscowościach.<sup>22</sup>

<sup>22</sup> K. Wiktorowski, *Regionalne i lokalne uwarunkowania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich powiatu świdwińskiego*, Szczecin 2009, *Oeconomica* 275 (57), s. 126.

Tabela 4. Wybrane dane dotyczące ludności w powiecie świdwińskim

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<b>Ludność w wieku:</b>						
przedprodukcyjnym	9 956	9 759	9 657	9 308	9 064	8 842
produkcyjnym	31 659	31 590	32 465	32 227	31 876	31 492
poprodukcyjnym	6 956	7 121	7 324	7 646	7 960	8 248
<b>W % ogółem ludność w wieku:</b>						
przedprodukcyjnym	20,5	20,1	19,5	18,9	18,5	18,2
produkcyjnym	65,2	65,2	65,7	65,5	65,2	64,8
poprodukcyjnym	14,3	14,7	14,8	15,5	16,3	17,0
<b>Wskaźniki obciążenia demograficznego</b>						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,4	53,4	52,3	52,6	53,4	54,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	69,9	73,0	75,8	82,1	87,8	93,3
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	22,0	22,5	22,6	23,7	25,0	26,2
<b>Na 1000 ludności</b>						
zgony	9,8	9,3	11,5	9,5	11,0	11,1
przyrost naturalny	1,7	2,0	-1,2	-0,7	-2,0	-1,9
urodzenia żywe	11,6	11,4	10,3	8,8	9,0	9,2
małżeństwa zawarte w ciągu roku	7,6	6,3	6,2	5,5	5,2	4,8
rozwoły	1,7	1,6	1,2	1,5	1,4	Brak danych
<b>Saldo migracji na pobyt stały</b>						
saldo migracji gminnych wewnętrznych	-176	-158	-207	-234	-193	-217
saldo migracji zagranicznych	-6	1	3	3	5	-3

Źródło: dane GUS.

Według większej części respondentów - 65,9% powiat świdwiński nie daje mieszkańcom dobrych warunków życia i perspektyw, co może w przyszłości powodować zmniejszanie się ich liczby na terenie tego powiatu. 14,02% ankietowanych jest zadowolonych z obecnej sytuacji. 20,08% powstrzymało się od podzielenia się swoją opinią. W opinii 67,05% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym powiat świdwiński nie jest atrakcyjny dla młodych ludzi. Jedynie 23,67% z nich przedstawiło odmienne zdanie na ten temat.<sup>23</sup>

## 2.4.2. Rynek pracy

Rynek pracy w powiecie świdwińskim cechuje bardzo wysoka w skali Polski stopa bezrobocia. Stopa bezrobocia<sup>24</sup> w powiecie świdwińskim w 2013 roku wyniosła 27%. Na koniec II kw. 2014 r. odnotowany został wyraźny spadek do poziomu 23,3% (wynika on w dużej części z sezonowości zatrudnienia).

<sup>23</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych...*, op. cit., s. 46.

<sup>24</sup> Stopa bezrobocia – odsetek osób bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo.

Tabela 5. Stopa bezrobocia w powiecie świdwińskim w latach 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	II kw. 2014 r.
	%					
Polska	12,1	12,4	12,5	13,4	13,4	12,0
woj. zachodniopomorskie	17,1	17,8	17,6	18,2	18,0	15,7
<b>powiat świdwiński</b>	<b>25,4</b>	<b>27,5</b>	<b>26,2</b>	<b>26,7</b>	<b>27,0</b>	<b>23,3</b>
powiat białogardzki	28,3	30,8	27,7	28,9	29,6	27,2
powiat drawski	28,2	25,9	26,6	24,9	25,4	22,4
Powiat łobeski	30,5	27,6	29,3	29,8	28,7	25,4

Źródło: GUS

Bezrobocie, zarówno jawne jak i ukryte jest jednym z najważniejszych problemów społecznych w powiecie świdwińskim. Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym, w powiecie świdwińskim również od lat utrzymuje się na wysokim poziomie. Przyczynami są przede wszystkim: restrukturyzacja gospodarki, regres gospodarczy (w tym w sektorze rolniczym) oraz brak kapitału inwestycyjnego, środków finansowych i brak pomysłów na rozpoczęcie własnej, dochodowej działalności gospodarczej.

W 2013 roku liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym wyniosła w Powiecie 13,3 %, najwyższe wskaźniki były w gminach: Świdwin, Brzeźno i Rąbino.

Tabela 6. Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym (%)

	2009	2010	2011	2012	2013
	Liczba bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym (%)				
Gmina Brzeźno	17,2	19,6	17,0	14,3	17,0
Gmina Połczyn-Zdrój	11,9	12,0	12,7	12,2	13,1
Gmina Rąbino	16,1	18,3	17,3	16,8	16,9
Gmina Sławoborze	11,9	15,3	14,1	14,3	13,6
Miasto Świdwin	10,2	12,2	11,5	10,9	10,6
Gmina Świdwin	16,4	16,9	17,6	15,9	17,0
powiat świdwiński	12,5	13,9	13,7	12,9	13,3

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

W 2013 roku w powiecie świdwińskim zarejestrowanych było 4255 bezrobotnych (wobec 4150 osób w 2012 roku). W 2012 roku wśród bezrobotnych zarejestrowanych było 2146 kobiet, natomiast w 2013 roku zarejestrowanych, bezrobotnych kobiet było 2254. Największy spadek liczby osób bezrobotnych od początku roku nastąpił w Gminie Sławoborze (5,0%), Świdwinie (4,1%), natomiast wzrost nastąpił w Gminie Brzeźno (18,7%), Gminie Świdwin (7,0%) i Gminie Połczyn-Zdrój (6,2%).<sup>25</sup>

Tabela 7. Zarejestrowani bezrobotni w 2013 roku

Powiat/gmina/miasto	Zarejestrowani bezrobotni	
	ogółem	kobiety
powiat świdwiński	4 255	2 254
Gmina Brzeźno	318	179
Gmina Połczyn-Zdrój	1 352	706
Gmina Rąbino	415	215
Gmina Sławoborze	380	186
Miasto Świdwin	1 101	600
Gmina Świdwin	689	368

Źródło: Sytuacja na rynku pracy w powiecie świdwińskim w 2013 roku, Świdwin, styczeń 2014, s.3.

<sup>25</sup> Sytuacja na rynku pracy w powiecie świdwińskim w 2013 roku, Świdwin, styczeń 2014, s. 3.

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowią 94,1% ogółu zarejestrowanych (zgodnie z tabelą nr 22 - Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027). Największą grupę wśród bezrobotnych w powiecie świdwińskim stanowią osoby w wieku 25-34 lata (27% ogólnej liczby bezrobotnych).

Tabela 8. Bezrobotni według wieku w powiecie świdwińskim

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	liczba osób					
24 lata i mniej	678	798	871	843	754	752
25-34	990	1 108	1 186	1 164	1 157	1 137
35-44	737	746	830	871	873	873
45-54	947	923	981	899	811	849
55 i więcej	354	391	512	519	555	644
	udział %					
24 lata i mniej	18%	20%	20%	20%	18%	18%
25-34	27%	28%	27%	27%	28%	27%
35-44	20%	19%	19%	20%	21%	21%
45-54	26%	23%	22%	21%	20%	20%
55 i więcej	10%	10%	12%	12%	13%	15%

Źródło: Dane GUS.

W powiecie świdwińskim (zgodnie ze sprawozdaniem MPiPS - 01 sporządzonym przez PUP dla 2013 r.) największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bez wykształcenia średniego (67,2%), osoby bez kwalifikacji zawodowych (31,1%) oraz długotrwale bezrobotni (53,4%).

Na terenie powiatu świdwińskiego występuje przewaga zawodów nadwyżkowych nad deficytowymi, co świadczy o słabym rynku pracy, który charakteryzuje się brakiem ofert pracy dla bezrobotnych.<sup>26</sup> Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie poszczególnych gmin powiatu świdwińskiego (bezrobocie jawne i ukryte) oraz niskie kwalifikacje. W opinii 35,80% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym sytuacja na lokalnym rynku pracy jest raczej zła, a według 50,19% opiniodawców zdecydowanie zła.<sup>27</sup>

Respondenci w badaniu obejmującym indywidualne wywiady pogłębione, zwrócili uwagę na konieczność wypracowanie bardziej efektywnych rozwiązań w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych (szkolenia) oraz zatrudnienia (np. poprzez staże zawodowe).<sup>28</sup> Ponadto respondenci w badaniu obejmującym wywiady w grupach fokusowych uznali, iż bardzo duża część bezrobotnych nie chce podjąć zatrudnienia, co wynika z ich nastawienia i stanu psychofizycznego (np. depresja, uzależnienia).<sup>29</sup>

Działania mające na celu pomoc mieszkańcom Powiatu w znajdowaniu lub zmianie pracy jest niezwykle istotne, o czym świadczy 48,67% odpowiedzi „zdecydowanie ważne” i 42,05% „raczej ważne”.<sup>30</sup>

<sup>26</sup> Szerzej zob.: *Raport monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych /część diagnostyczna/ w powiecie świdwińskim w 2013 roku.*

<sup>27</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych ...*, op. cit., s. 25.

<sup>28</sup> *ibidem*, s. 65.

<sup>29</sup> *ibidem*, s. 30.

<sup>30</sup> *ibidem*, s. 30.



## 2.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA<sup>31</sup>

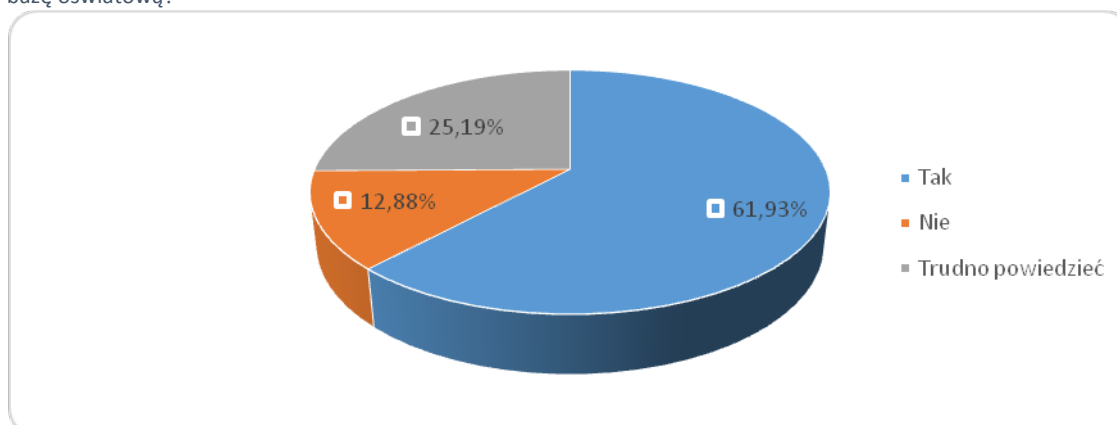
### 2.5.1. Edukacja

W gminach powiatu świdwińskiego nie występują braki w zakresie dostępu do placówek przedszkolnych. Według prognoz demograficznych, od roku 2015 liczba dzieci w wieku od 3 do 6 lat z terenu powiatu świdwińskiego będzie się systematycznie zmniejszać. W wyniku obniżenia wieku szkolnego do sześciu lat, nastąpi zwiększenie liczby wolnych miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego.

Zdecydowana większość respondentów bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego (89,97%) uważa zabezpieczenie opieki nad dziećmi do lat 3 za co najmniej ważne działania, jakie powinny zająć podjęte perspektywie lat 2014-2022. Niewiele ponad 3% badanych nie widzi potrzeby zmian w tym zakresie<sup>32</sup>.

W powiecie świdwińskim znajduje się 17 szkół podstawowych, 11 szkół gimnazjalnych oraz 3 placówki ponadgimnazjalne. Istniejąca baza szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych jest dobrze rozbudowana.

Wykres 3. Proszę powiedzieć, czy zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę oświatową?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

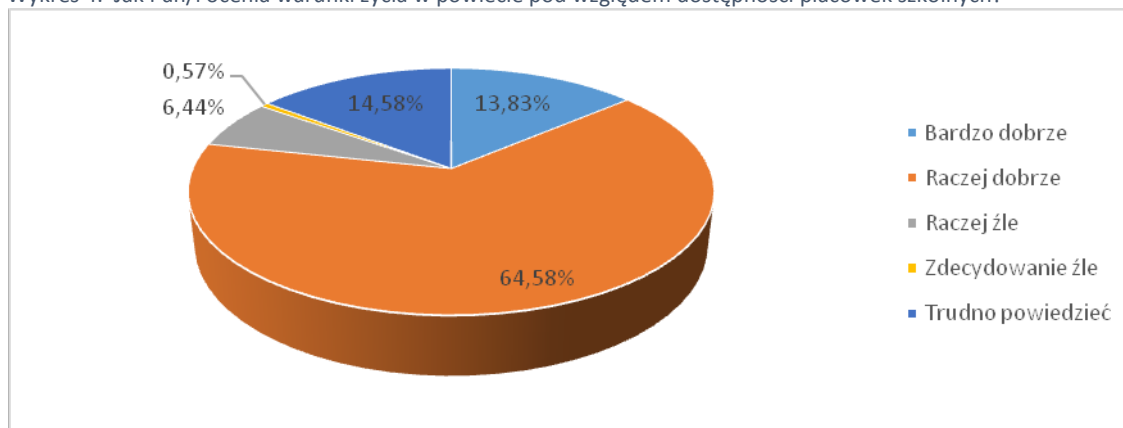
Duża część ankietowanych biorących udział w bezpośrednim wywiadzie kwestionariuszowym (61,93%) zgadza się ze stwierdzeniem, że powiat świdwiński posiada dobrze funkcjonującą bazę oświatową. Niewielki odsetek respondentów (12,88%) wypowiedział się w tej kwestii negatywnie.<sup>33</sup>

<sup>31</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*.

<sup>32</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych...*, op. cit., s. 32.

<sup>33</sup> *ibidem*, s. 52.

Wykres 4. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem dostępności placówek szkolnych?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

Respondenci w badaniu obejmującym indywidualne wywiady pogłębione, zwrócili uwagę na konieczność wypracowania bardziej efektywnych rozwiązań wpływających na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.<sup>34</sup>

W latach 2012-2013 powiat świdwiński charakteryzował się zbliżonymi do średniej krajowej i wojewódzkiej wynikami z egzaminów maturalnych. W 2014 nastąpiła zmiana w tym zakresie, która wiązała się z pogorszeniem osiąganych wyników. Średni wynik uczniów uzyskiwany na egzaminie maturalnym w części z języka polskiego wyrażony w % wyniósł 44,58. Jest to wartość niższa od średniej krajowej (51%) oraz średniej dla województwa zachodniopomorskiego (49,30%). W przypadku wyników z matematyki dla powiatu świdwińskiego wyniósł 42,13% przy 48% dla średniej krajowej oraz 43,88% dla województwa zachodniopomorskiego. Powiat świdwiński charakteryzuje również niskimi wynikami z egzaminów maturalnych w części z języka angielskiego. W tym przypadku wartość ta wynosi 59% i jest zdecydowanie niższa od średniej dla kraju (69%) oraz średniej dla województwa zachodniopomorskiego (68,99%).

## 2.5.2. Ochrona zdrowia

We wszystkich gminach powiatu świdwińskiego zlokalizowane są placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ). Świadczenia w zakresie opieki specjalistycznej realizowane są przede wszystkim na terenie Świdwina oraz Połczyna-Zdroju. Aktualnie największym problem dotyczącym usług publicznych w zakresie opieki zdrowotnej jest długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów. Jest to problem ogólnopolski, który wymaga rozwiązań systemowych (jest niezależny od jednostek samorządu terytorialnego). W szczególności zła sytuacja w tym zakresie dotyczy specjalistycznych usług lekarskich, z których korzystają przede wszystkim osoby starsze.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego z 2012 r. w całym powiecie świdwińskim znajdują się 22 przychodnie zdrowotne i stanowią one 2,4% wszystkich przychodni w województwie (889 szt.). W 2012 r. na 1 mieszkańca powiatu przypadło 5,0 udzielonych porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, a wartość ta była wyższa od średniej wojewódzkiej (4,3)<sup>35</sup>.

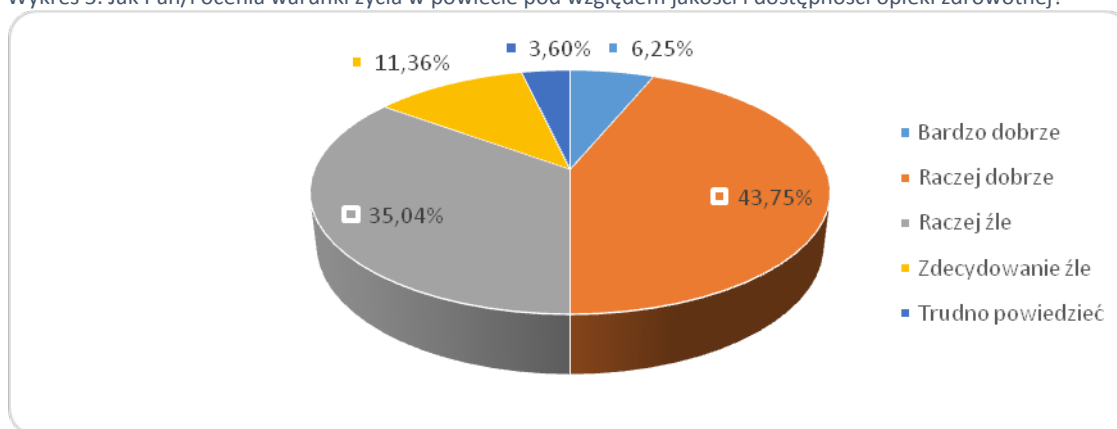
<sup>34</sup> ibidem, s. 63.

<sup>35</sup> Statystyczne Vademecum Samorządowca - Powiat Świdwiński, Urząd Statystyczny w Szczecinie, <http://szczecin.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>.

Placówki medyczne w powiecie świdwińskim zatrudniają średnio od kilku do kilkunastu lekarzy oraz pozostałego personelu medycznego. Najbardziej rozbudowane zaplecze kadrowe posiada Szpital w Połczynie-Zdroju. Aktualnie Szpital dysponuje 104 miejscami dla pacjentów na oddziałach: chirurgii, ginekologii i położnictwa, pediatrii i wewnętrznym, zatrudnia ponad 200 osób w tym 49 lekarzy. Wśród zatrudnionego personelu medycznego 14 osób legitymuje się specjalizacją I stopnia, a 1 osoba II stopnia<sup>36</sup>.

Jakość i dostępność opieki zdrowotnej pozytywnie oceniła połowa badanych osób (bardzo dobrze 6,25% i raczej dobrze 43,75%). Jednakże duża część opiniodawców wypowiedziała się w tej kwestii negatywnie (35,04% raczej źle i 11,36% zdecydowanie źle). Pokazuje to, że sytuacja nie jest zbyt korzystna w opinii mieszkańców i trzeba zastanowić się nad ewentualnymi zmianami w tym aspekcie<sup>37</sup>.

Wykres 5. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem jakości i dostępności opieki zdrowotnej?

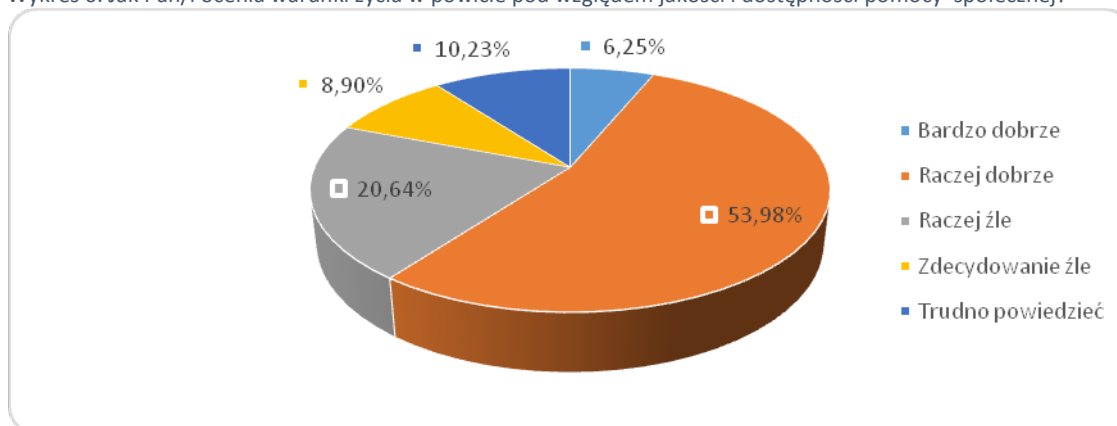


Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

### 2.5.3. Pomoc społeczna

Usługi w zakresie pomocy społecznej świadczone są przez jednostki publiczne (gminne i powiatowe) oraz placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe. Należy stwierdzić, iż aktywność organizacji pozarządowych w tym zakresie terenie powiatu świdwińskiego jest wysoka.

Wykres 6. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem jakości i dostępności pomocy społecznej?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

<sup>36</sup> Opracowanie własne Powiatu Świdwińskiego.

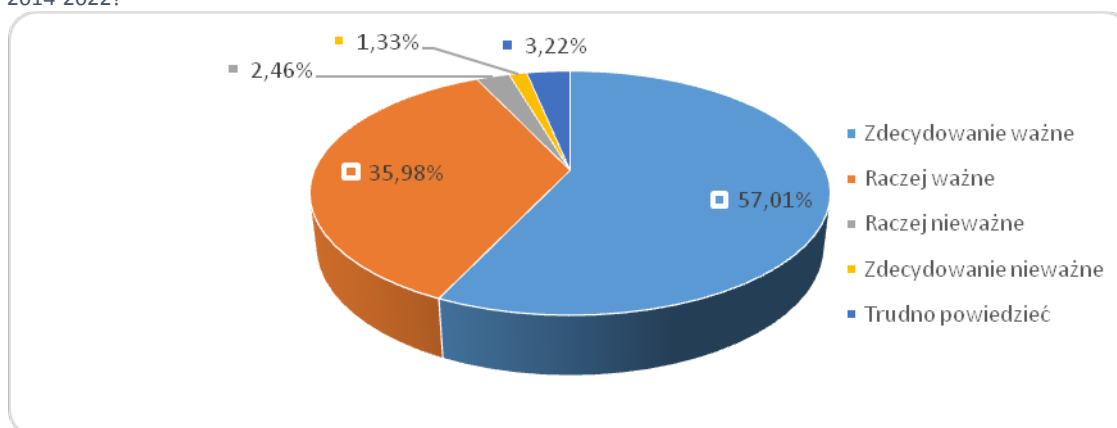
<sup>37</sup> ibidem, s. 21.

60,23% respondentów objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym nie ma zastrzeżeń w stosunku do jakości i dostępności pomocy społecznej – 6,25% badanych dokonało oceny bardzo dobrej a 53,98% raczej dobrej. Konieczności zmian w tym aspekcie dopatruje się prawie 30% ankietowanych (20,64% - raczej źle i 8,90% zdecydowanie źle). Oznacza to, iż obecna jakość i dostępność pomocy społecznej jest niewystarczająca. Wynika to zapewne z wysokiej liczby mieszkańców dotkniętych zjawiskiem bezrobocia i ubóstwa.<sup>38</sup>

Z uwagi na sytuację demograficzną, związaną ze wzrostem liczby osób starszych zamieszkujących powiat świdwiński (do 2035 roku liczba osób w wieku powyższej 75 r. życia wzrośnie o ok. 91,50%) zwiększy się zapotrzebowanie na usługi związane z pomocą i opieką społeczną.

Działania powiatu mające na celu zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych mieszkańców w perspektywie lat 2014-2022 są bardzo istotne w opinii prawie 93% badanych mieszkańców powiatu (z czego 57,01% uważa te działania za zdecydowanie ważne, a 35,98% jako raczej ważne. Problemów w tej kwestii nie zauważa mniej niż 5% ankietowanych. Oznacza to, że działania te powinny być dla powiatu priorytetem.

Wykres 7. Proszę ocenić ważność zwiększenia pomocy socjalnej dla najuboższych na terenie powiatu w perspektywie lat 2014-2022?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

W powiecie świdwińskim znajduje się 7 placówek pomocy społecznej (w jednostka powiatowa - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie z siedzibą w Połczyniu-Zdroju - realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej oraz pieczy zastępczej) oraz 2 schroniska dla osób bezdomnych.

Stałej pomocy społecznej udzielają:

- Dom Pomocy Społecznej w Modrzewcu.

Dom świadczy usługi dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie. Placówka posiada 90 miejsc. Mieszkańcy DPS mają możliwość zamieszkania w pokojach 1, 2, 3 lub 4-osobowych. Do dyspozycji mieszkańców są pokoje dziennego pobytu, świetlice, jadalnia, kuchenki, kaplica. Pełną indywidualną opiekę zapewnia fachowy personel medyczny, doświadczone pielęgniarki, opiekunowie, terapeuci, instruktorzy K.O.

- Dom Pomocy Społecznej w Krzecku.

<sup>38</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłós, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych ..., op. cit.*, s. 23.

Placówka w Krzeku świadczy przez całą dobę usługi rzecz mieszkańców zawierające usługi opiekuńcze (udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życia codziennego, organizację czasu wolnego poprzez różnego rodzaju formy terapii zajęciowej, pielęgnację w chorobie i pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych) oraz usługi bytowe (zamieszkanie - w pokojach 1, 2, i 4-osobowych, wyżywienie - w tym dietetyczne, utrzymanie czystości. Przy DPS w Krzeku funkcjonuje ośrodek interwencji kryzysowej zapewniający pomoc i schronienie w sytuacjach kryzysowych dla osób potrzebujących wsparcia.

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Świdwinie.

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Świdwinie wykonuje zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Przedmiotem działalności placówki jest zapewnienie całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajania niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych i religijnych dzieci i młodzieży w zakresie wynikającym z indywidualnych potrzeb na poziomie obowiązujących standardów. Ponadto zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia, jeśli potrzeby te stale lub okresowo nie mogą być zaspokojone w domu rodzinnym. Placówka pełni funkcję socjalizacyjną, specjalistyczno- terapeutyczną i interwencyjną. Jest przeznaczona dla 30 wychowanków. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Według 40,53% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym powiat zdecydowanie powinien podejmować aktywność mającą na celu pomoc osobom uzależnionym. Tego typu działania w opinii 33,90% respondentów jest raczej ważna. Odmienne zdanie ma 15,53% badanych, gdyż 8,90% osób określiło je jako „raczej nieważne”, a 6,63% jako „zdecydowanie nieważne”.<sup>39</sup>

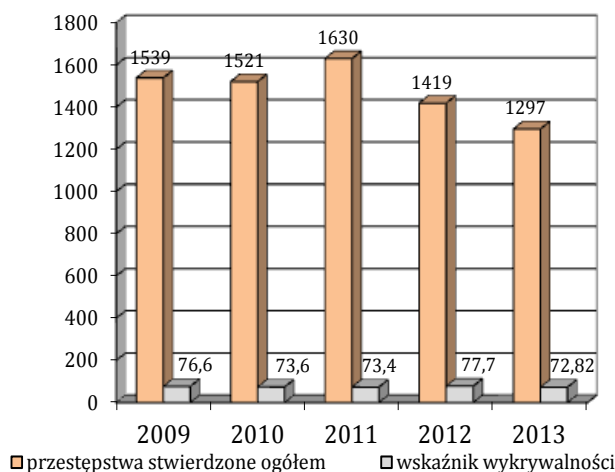
---

<sup>39</sup> ibidem, s. 31.

## 2.5.4. Bezpieczeństwo publiczne

Od 2011 roku, w powiecie świdwińskim, spada liczba przestępstw stwierdzonych w odniesieniu do wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw (por. wykres nr 8).

Wykres 8. Ilość przestępstw stwierdzonych w odniesieniu do wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw ogółem



Źródło: Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego /w odniesieniu do liczby interwencji według rodzajów podjętych działań w latach 2009 - 2013/, Starostwo Powiatowe w Świdwinie.

W 2013 roku na terenie Powiatu odnotowano 1297 przestępstw. Przestępstwa gospodarcze stanowiły 9,87% wszystkich przestępstw (128), natomiast przestępstwa kryminalne 61,91% (803). Poniżej przedstawiono szczegółową charakterystykę stwierdzonych przestępstw:

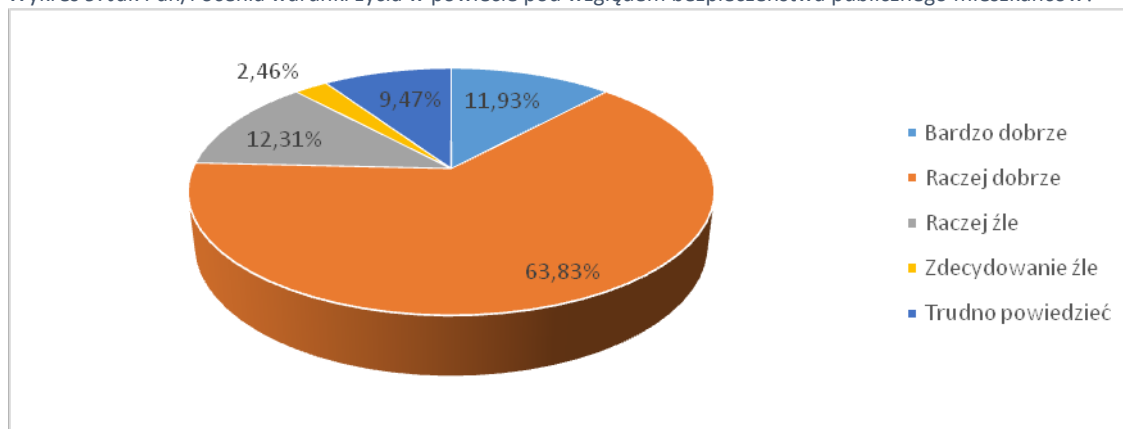
- Przestępstwa kradzieży z włamaniem - 136 (10,49% wszystkich przestępstw),
- Przestępstwa kradzieży cudzej rzeczy - 261 (20,12% wszystkich przestępstw),
- Przestępstwa rozboju - 100 (7,71% wszystkich przestępstw),
- Przestępstwa kradzieży pojazdu - 7 (0,54% wszystkich przestępstw),
- Przestępstwa narkotykowe - 94 (7,25% wszystkich przestępstw),
- Przestępstwa w zakresie bójek i pobić - 6 (0,46% wszystkich przestępstw),
- Przestępstwa uszczerbku na zdrowiu - 25 (1,93% wszystkich przestępstw).

W powiecie świdwińskim ograniczona została przestępczość oraz zwiększona wykrywalność przestępstw. Duży wpływ na poprawę stanu bezpieczeństwa publicznego ma pomoc, jaką zapewniają samorzady Powiatu, Miast i Gmin. Do poprawy bezpieczeństwa przyczynia się również system monitoringu miejskiego w Świdwinie i Połczynie-Zdroju, który będzie sukcesywnie rozbudowywany. W 2013 r. utworzony został Międzygminny Posterunek Policji w Sławoborzu, obejmujący swym zasięgiem Gminę Sławoborze i Rąbino. Planowana jest budowa nowej siedziby Komendy Powiatowej Policji w Świdwinie.

Blisko 76% (63,83% odpowiedzi „raczej dobrze”, 11,93% „bardzo dobrze”) objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym wypowiedziało się przychylnie na temat bezpieczeństwa

publicznego mieszkańców w Powiecie. Mniej niż 15% respondentów nie czuje się bezpiecznie, a prawie 10% ankietowanych nie ma na ten temat zdania.

Wykres 9. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem bezpieczeństwa publicznego mieszkańców?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

W zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego i ratownictwa, na terenie powiatu znajdują się jednostki straży pożarnej, które posiadają niezbędny sprzęt ratowniczo-gaśniczy oraz inną infrastrukturę, konieczną do zapewnienia bezpieczeństwa w tym zakresie.

Interwencje podjęte w latach 2009 - 2013 przez Komendę Powiatową Państwową Straż Pożarną:

- Rok 2009 – ogółem zdarzeń - 633 - w tym pożary 299, Miejscowe Zagrozenia - 324, Alarmy Fałszywe - 10.
- Rok 2010 - ogółem zdarzeń - 786 - w tym pożary 329, Miejscowe Zagrozenia - 446, Alarmy Fałszywe - 12.
- Rok 2011 - ogółem zdarzeń - 801 - w tym pożary 474, Miejscowe Zagrozenia - 284, Alarmy Fałszywe - 43.
- Rok 2012 - ogółem zdarzeń - 586 - w tym pożary 318, Miejscowe Zagrozenia - 242, Alarmy Fałszywe - 26.
- Rok 2013 - ogółem zdarzeń - 678 - w tym pożary 267, Miejscowe Zagrozenia - 378, Alarmy Fałszywe -33.<sup>40</sup>

### 2.5.5. Dziedzictwo kulturowe

Powiat świdwiński jest bogaty w obiekty architektury o charakterze zabytkowym. Należą do nich przede wszystkim: Zamki w Świdwinie i Połczynie-Zdroju, kościoły: XIV-wieczny w Świdwinie i XVI-wieczny w Połczynie-Zdroju, a także świdwińska Brama Kamienna z XIV w. oraz położone w jej pobliżu pozostałości murów warownych otaczających miasto. Ponadto liczne są zabytkowe, wiejskie kościołki i kapliczki, które znajdują się w większości miejscowości w Powiecie.<sup>41</sup>

24,24% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym nie potrafiła jednoznacznie ocenić ważności rewitalizacji i renowacji zabytków w Powiecie w perspektywie lat 2014-2022,

<sup>40</sup> Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego /w odniesieniu do liczby interwencji według rodzajów podjętych działań w latach 2009-2013/, Starostwo Powiatowe w Świdwinie.

<sup>41</sup> Strategia rozwoju powiatu świdwińskiego, Świdwin, sierpień 2001, s. 16.

co może świadczyć o braku ich zainteresowania w tym temacie. 20,45% respondentów uważa, że zdecydowanie należy zająć się takimi działaniami, 41,48% również wypowiedziało się za potrzebą dokonania zmian, natomiast niecałe 14% badanych określiło te działania, jako zbędne.<sup>42</sup>

## 2.5.6. Kultura

Działalność kulturalna w powiecie świdwińskim opiera się przede wszystkim na współpracy z miejskimi i gminnymi ośrodkami kultury. Życie kulturalne o szerszym zasięgu skupione jest w dwóch miastach Powiatu: Świdwinie i Połczynie-Zdroju.

Prawie połowa osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym (47,54%) jest usatysfakcjonowana ofertą kulturalną na terenie Powiatu. Zdaniem 30,11% badanych należy dokonać pewnych zmian, aby ją urozmaicić i rozszerzyć.<sup>43</sup>

W opinii osób uczestniczących w indywidualnych wywiadach pogłębionych istotne znaczenia zakresie kreowania oferty kulturalnej mają wiejskie świetlice – dotyczy to zarówno oferty kulturalnej skierowanej dla mieszkańców Powiatu jak również turystów. Respondenci wskazywali również na konieczność stworzenia interesującej oferty kulturalnej skierowanej do młodzieży.<sup>44</sup>

Powiatowy Kalendarz Imprez Kulturalnych jest tworzony od 2002 roku zgodnie z przyjętymi procedurami na podstawie propozycji imprez kulturalnych realizowanych na terenie poszczególnych gmin powiatu świdwińskiego. W poniższej tabeli przedstawiona została ilość imprez objętych Powiatowym Kalendarzem Imprez na przestrzeni lat 2008-2013.

Tabela 9. Imprezy objęte Powiatowym Kalendarzem Imprez w latach 2008-2013

Ilość imprez kulturalnych					
2008	2009	2010	2011	2012	2013
36	30	24	30	28	30

Źródło: Dane własne Starostwa Powiatowego w Świdwinie

Powiat świdwiński w ramach posiadanych środków finansowych dofinansowuje, w formie dotacji, imprezy o charakterze ponadgminnym. Na uwagę zasługują inicjatywy, które trwają w niezmienionej formie od lat - głównie w dwóch miejskich ośrodkach kultury: Połczynie-Zdroju i Świdwinie.

Z kilkudziesięciu inicjatyw realizowanych przez Centrum Kultury w Połczynie-Zdroju na stałe do życia kulturalnego społeczeństwa wpisały się imprezy: Konfrontacje Kulturalne Młodzieży Szkolnej, Wojewódzki Przegląd Zespołów Plastycznych Dzieci i Młodzieży, Turniej Sztuki Recytatorskiej i Poezji Śpiewanej im. „Skamandrytów”, impreza integracyjna „Radość bez granic”, czy Euroregionalne Spotkania łowieckie „Darz Bór”.

Świdwiński Ośrodek Kultury mający swoją siedzibę w średniowiecznym zamku jest pomysłodawcą i realizatorem wielu imprez o zasięgu nie tylko regionalnym, lecz także wojewódzkim i ogólnopolskim

<sup>42</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych... op. cit.*, s. 41.

<sup>43</sup> *ibidem*, s. 53.

<sup>44</sup> *ibidem*, s. 57.



(m.in. turnieje rycerskie). Na szczególną uwagę zasługują: „Kaziuki wileńskie”, „Bitwa o krowę”, Konkurs recytatorski „Ptaki, ptaszki i ptaszęta polne”, Wojewódzkie Prezentacje Zespołów Teatralnych, mający długoletnią tradycję Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. J. Śpiewaka i A. Kamieńskiej.

Ponadto w Powiecie realizowane są corocznie święta plonów - dożynki powiatowe oraz dożynki gminne i sołeckie, a także turnieje sołectw.<sup>45</sup>

Działalność dotycząca kultury i sztuki zogniskowana jest również w bibliotekach. W porównaniu z sąsiednimi powiatami, w 2012 roku najwięcej bibliotek było w powiecie świdwińskim (15). W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w całej Polsce występuje w tym zakresie tendencja malejąca. Z analizy danych wynika, że z roku na rok spada także liczba czytelników.

### 2.5.7. Turystyka

Atrakcyjność turystyczna powiatu świdwińskiego związana jest przede wszystkim z ukształtowaniem terenu, występującymi zbiornikami wodnymi i rzekami. W opinii 77,27% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym Powiat charakteryzuje się dużą atrakcyjnością turystyczną pod względem jego umiejscowienia.<sup>46</sup>

Około połowa osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym (50,19%) uważa, że Powiat jest atrakcyjny dla turystów ze względu na ukształtowanie terenu, dostępność zbiorników wodnych czy rzek oraz fakt, że jest on jednym z wiodących ośrodków lecznictwa uzdrowiskowego w kraju.<sup>47</sup>

Respondenci w indywidualnych wywiadach pogłębionych i wywiadach w grupach fokusowych zwrócili jednak uwagę, iż Powiat nie posiada wyrazistych atrakcji turystycznych (produktów turystyczny/kulturalnych), rozwiniętej bazy obsługi ruchu turystycznego (baza gastronomiczna, baza noclegowa, infrastruktura okołoturystyczna).<sup>48</sup>

Powiat świdwiński jest jednym z wiodących ośrodków lecznictwa uzdrowiskowego w kraju. Sanatoria i ośrodki lecznicze zlokalizowane są w Połczynie-Zdroju - jednym z najstarszych miast uzdrowiskowych w Polsce. Od ponad 300 lat wykorzystuje się tu terapeutyczne właściwości solanki, borowiny i wód mineralnych, które przy zastosowaniu fizykoterapii, kinezyterapii, hydroterapii i akupunktury służą rehabilitacji narządów ruchu, skutecznemu leczeniu schorzeń reumatycznych, neurologicznych, ginekologicznych i kardiologicznych.

W pierwszej połowie XIX wieku w pobliżu obiektów uzdrowiskowych został założony Park Zdrojowy - obecnie jedna z większych atrakcji miasta i jednocześnie miejsce odpoczynku i spędzania wolnego czasu zarówno kuracjuszy jak i mieszkańców. Na 80 hektarach rośnie tu dzisiaj 7 tysięcy drzew, w większości bardzo starych okazów, często liczących ponad 150 lat.

<sup>45</sup> [www.powiatswidwinski.pl](http://www.powiatswidwinski.pl)

<sup>46</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych...*, op. cit., s. 47.

<sup>47</sup> *ibidem*, s. 46.

<sup>48</sup> *ibidem*, s. 56 i 61.

Na terenie powiatu świdwińskiego znajdują się liczne obiekty o charakterze zabytkowym. W Świdwinie do najstarszych i najciekawszych należy XIII-wieczny Zamek, Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, którego historia sięga XIV wieku.<sup>49</sup> Ponad połowa badanych uczestnicząca w bezpośrednim wywiadzie kwestionariuszowym (57,01%) uważa, że niezbędne jest dokonanie zmian w zakresie oferty spędzania czasu wolnego w powiecie. Zadowolonych z obecnej sytuacji jest 18,56% respondentów.<sup>50</sup>

Baza noclegowa powiatu świdwińskiego jest stosunkowo dobrze rozwinięta na terenach miejskich. W opinii osób uczestniczących w indywidualnych wywiadach pogłębionych i wywiadach w grupach fokusowych konieczny jest rozwój bazy noclegowej na obszarach wiejskich Powiatu (dotyczy to w szczególności miejsc w gospodarstwach agroturystycznych).<sup>51</sup>

Opiniodawcy uczestniczący w wywiadach kwestionariuszowych określili ważność wspierania i realizacji działań promujących powiat w perspektywie lat 2014-2022 w 36,93% jako „zdecydowanie ważne” oraz w 40,15% jako „raczej ważne”. Tylko 10,42% ankietowanych uważa te działania za „raczej nieważne”, a 2,46% badanych nie zauważa potrzeby wykonywania jakichkolwiek działań mających na celu promowanie powiatu.<sup>52</sup>

### 2.5.8. Sport i rekreacja<sup>53</sup>

W prowadzonej przez Starostę Świdwińskiego ewidencji klubów sportowych widnieją 24 uczniowskie kluby sportowe oraz 30 klubów sportowych, działających w formie stowarzyszeń, których statuty nie przewidują prowadzenia działalności gospodarczej (nie wszystkie z nich działają w sposób aktywny). Na terenie powiatu świdwińskiego działają 2 kluby sportowe, które są wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego.

W powiecie świdwińskim znajduje się za mało obiektów sportowo-rekreacyjnych, wg opinii badanych: 28,79% określiło działania mające na celu ich budowę lub rozbudowę, jako zdecydowanie ważne, 53,41% udzieliło odpowiedzi „raczej ważne”, a tylko niewiele ponad 7% ankietowanych jest zadowolonych z obecnej sytuacji w powiecie w tym zakresie.<sup>54</sup>

Niezależnie od powyższego, ankietowani wysoko ocenili jakość i dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej w 65,53%, udzielając w 9,47% odpowiedzi „bardzo dobrze” i 56,06% „raczej dobrze”. Niewiele ponad 19% badanych nie jest usatysfakcjonowanych przedstawioną ofertą. 15,34% wstrzymało się od wypowiedzi na ten temat<sup>55</sup>.

<sup>49</sup> [www.powiatswidwinski.pl](http://www.powiatswidwinski.pl)

<sup>50</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych ...*, op. cit., s. 58.

<sup>51</sup> *ibidem*, s. 63 i 72.

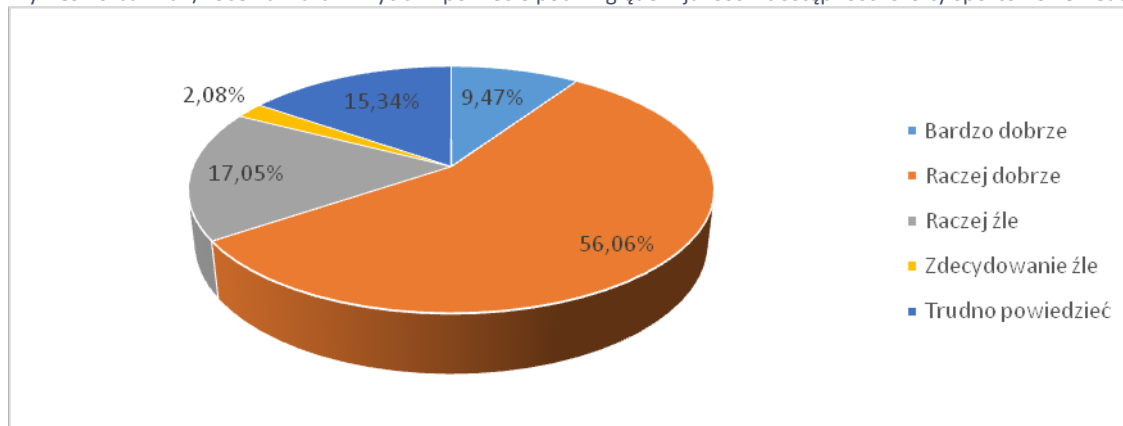
<sup>52</sup> *ibidem*, s. 39.

<sup>53</sup> Na podstawie danych własnych Starostwa Powiatowego w Świdwinie.

<sup>54</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych...*, op. cit., s. 40

<sup>55</sup> *ibidem*, s. 23.

Wykres 10. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

W opinii osób uczestniczących w indywidualnych wywiadach pogłębionych oraz wywiadach w grupach fokusowych konieczny jest dalszy rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej na potrzeby mieszkańców oraz odwiedzających powiat turystów.<sup>56</sup>

Największą atrakcją o znaczeniu sportowym i turystycznym powiatu jest basen Park Wodny „Relax” w Świdwinie. W czterech gminach są nowo wybudowane hale sportowe (Lekowo, Sławoborze, Połczyn-Zdrój, Świdwin). W każdej gminie jest boisko do gry w piłkę nożną, place do zabaw dla dzieci. Na terenie powiatu jest 6 Orlików: dwa w Świdwinie i po jednym w Sławoborzu, Rąbinie, Połczynie-Zdroju, Brzeźnie. Trwają prace nad realizacją projektu: „Budowa sali sportowej wraz z zapleczem socjalnym” przy Zespole Szkół Rolniczych CKP im. S. Żeromskiego w Świdwinie. Sport w powiecie świdwińskim jest finansowany przede wszystkim ze środków samorządowych, składek rodziców dzieci uczęszczających na dodatkowe zajęcia oraz dzięki wsparciu uzyskanemu od sponsorów.

Wiodącą rolę w działalności na rzecz rozwoju sportu w powiecie świdwińskim odgrywają uczniowskie kluby sportowe, stowarzyszenia kultury fizycznej oraz szkoły. Prowadzą one zajęcia z wychowania fizycznego, organizują imprezy sportowo – rekreacyjne, tworzą system współzawodnictwa sportowego.

Najważniejsze imprezy sportowe na terenie powiatu to: Grand Prix w Ratownictwie Wodnym, Międzynarodowe Mistrzostwa Polski Kadetów w zapasach styl wolny, Ogólnopolski Turniej Mini Piłki Siatkowej w Połczynie-Zdroju, Halowy Turniej Piłki Nożnej Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Województwa Zachodniopomorskiego im. Wujka Leszka, Rajd Turystyczny z okazji Światowego Dnia Turystyki, Ogólnopolski Turniej Piłkarski o Memoriał St. Moskalewicza, Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej Kobiet i Mężczyzn, Świdwiński Maraton Rowerowy (ranga Pucharu Polski), Ogólnopolski Turniej Piłki Ręcznej Dziewcząt, Bieg Borków, Maraton MTB „Polodowcową Krainą Drawy i Dębicy”, Otwarte Turnieje Szachowe, Międzygminne Zawody Strzeleckie, wyścig kolarski – Bałtyk – Karkonosze Tour, Ogólnopolski turniej mini siatkówki dziewcząt.

<sup>56</sup> ibidem, s. 55 i 72.

## 2.6 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA<sup>57</sup>

### 2.6.1. Budownictwo mieszkaniowe

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m<sup>2</sup> wyniosła w 2012 roku w powiecie świdwińskim 69. W sąsiednich powiatach przeciętna powierzchnia mieszkania jest podobna i niższa od wartości dla województwa zachodniopomorskiego (69,9 m<sup>2</sup>) i Polski (72,8 m<sup>2</sup>).

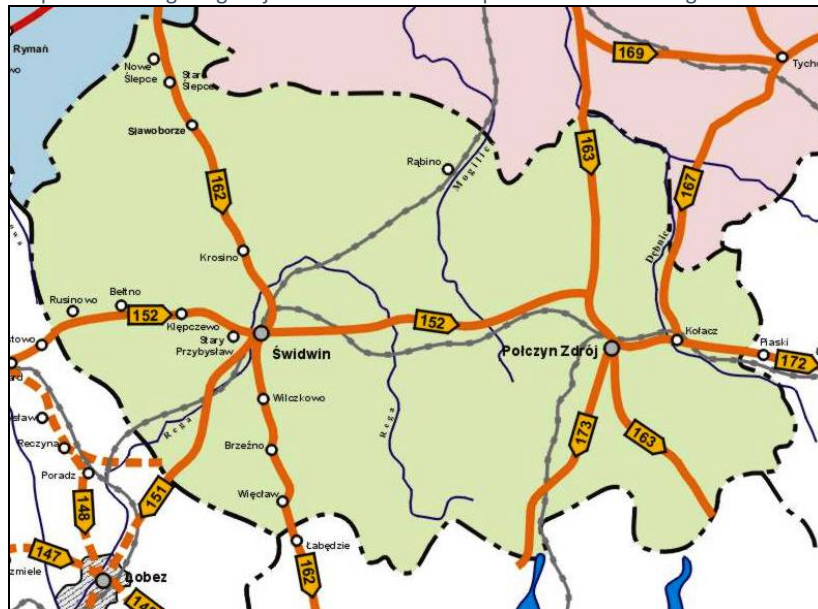
Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe na terenie Powiatu jest oceniane przez 30,49% ankietowanych, jako „zdecydowanie ważne”. Niecała połowa respondentów (48,67%) badania uważa je za „raczej ważne”. Odpowiedzi „raczej nieważne” udzieliło 7,20% respondentów, a dla 2,27% badanych zagadnienie uzbrajania terenów pod budownictwo mieszkaniowe uważa za zdecydowanie nieważne<sup>58</sup>.

W gminach wchodzących w skład powiatu świdwińskiego, występuje zapotrzebowanie na lokale mieszkalne, będące własnością komunalną (mieszkania socjalne i komunalne). Potwierdzeniem tego faktu jest długi czas oczekiwania na przyznanie takiego lokalu.

### 2.6.2. Drogi i transport

Na układ drogowy powiatu świdwińskiego składają się drogi wojewódzkie (nr 151, 152, 162, 163, 172, 173), drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Mapa 3. Przebieg dróg wojewódzkich na terenie powiatu świdwińskiego



Źródło: <http://www.zzdw.koszalin.pl/>

<sup>57</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii Rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*.

<sup>58</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłós, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych ...*, op. cit., s. 37.

Drogami i ulicami zaliczonymi do kategorii dróg powiatowych zarządza Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie. Na terenie działania PZD istnieje sieć drogowa składająca się z 50 dróg i 11 ulic. Łączna długość dróg i ulic powiatowych wymagających przebudowy wynosi 291,313 km.

Znaczna część dróg na terenie powiatu świdwińskiego nie spełnia obecnie warunków technicznych i eksploatacyjnych przewidzianych dla swojej klasy. Część dróg posiada nie normatywne łuki poziome i pionowe, ograniczoną widoczność w wielu miejscach, a także zbyt wąskie nawierzchnie.<sup>59</sup> Złą sytuację w tym zakresie potwierdzają osoby uczestniczące w indywidualnych wywiadach pogłębionych i wywiadach w grupach fokusowych.<sup>60</sup>

Dotyczy to zarówno dróg gminnych, dróg powiatowych oraz dróg wojewódzkich. W ocenie 93,18% uczestniczących w bezpośrednim wywiadzie kwestionariuszowym poprawa infrastruktury drogowej jest konieczna, gdyż 54,92% uznała działanie to za raczej ważne, a 38,26% respondentów stwierdziło, że jest ono „zdecydowanie ważne”.<sup>61</sup>

Mapa 4. Przebieg dróg wojewódzkich i powiatowych na terenie powiatu świdwińskiego



Źródło: <http://www.pzd.powiatswidwinski.pl>

7,01% badanych osób określiła stan nawierzchni dróg w Powiecie na poziomie bardzo dobrym. Prawie 60% uczestniczących w bezpośrednim wywiadzie kwestionariuszowym stwierdziło, że jest on raczej dobry. Ponad 30% ankietowanych wypowiedziało się negatywnie w tej kwestii.<sup>62</sup>

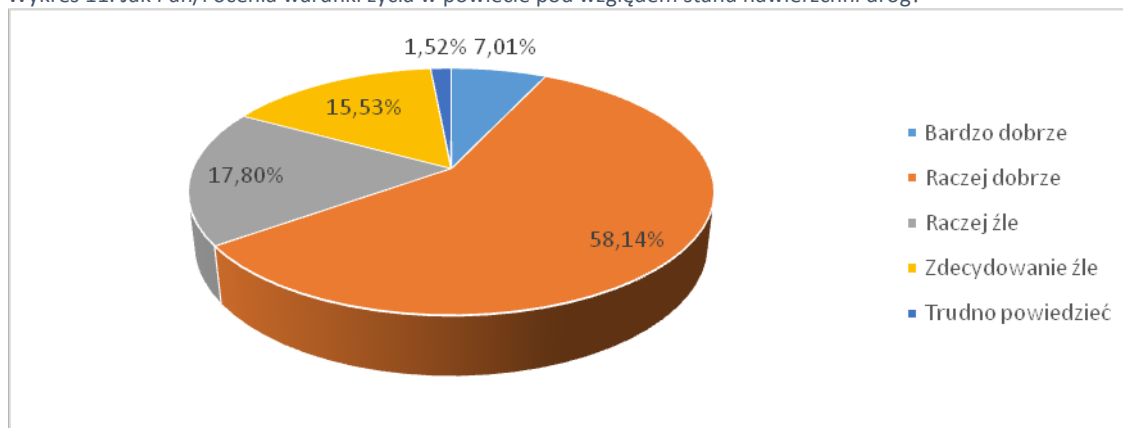
<sup>59</sup> Dane własne Starostwa Powiatowego w Świdwinie.

<sup>60</sup> P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłós, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych ...*, op. cit., s. 58, 65, 73.

<sup>61</sup> ibidem, s. 33.

<sup>62</sup> ibidem, s. 13.

Wykres 11. Jak Pan/i ocenia warunki życia w powiecie pod względem stanu nawierzchni dróg?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

W powiecie świdwińskim należy zadbać o chodniki i drogi rowerowe, gdyż 41,67% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym uznało budowę i ich naprawę, jako zdecydowanie ważne zadania, a 47,54% osób jako raczej ważne. Niewiele ponad 4% ankietowanych uważa ich stan za zadowalający.<sup>63</sup>

Według 89,35% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym budowa parkingów w Powiecie w najbliższych latach jest ważną inwestycją. Przeciwnego zdania jest mniej niż 10% respondentów, odpowiadając, że jest to kwestia raczej nieważna (7,01%) lub zdecydowanie nieważna (2,27%).<sup>64</sup>

Na terenie powiatu świdwińskiego głównym przewoźnikiem (transport autobusowy) jest Przedsiębiorstwo PKS Gryfice. Ponadto na tym obszarze działają inni przewoźnicy, którzy uzupełniają ofertę przewozową.

Respondenci indywidualnych wywiadów pogłębionych i wywiadów w grupach fokusowych wskazali na problem związany z niewystarczającym dostępem do środków zbiorowej komunikacji obszaru całego Powiatu – w szczególności dotyczy to terenów wiejskich. W swoich wypowiedziach respondenci wskazali na problem niewystarczającej częstotliwości kursów w ramach komunikacji zbiorowej.<sup>65</sup>

Transport prywatny, który zabezpiecza dostęp do poszczególnych miejscowości w małym stopniu realizowany jest w godzinach wieczornych oraz w weekendy. Taka sytuacja w znaczący sposób utrudnia możliwości komunikacyjne osób nieposiadających własnego samochodu. Podobnie jak niezadowalająca jakość usług transportowych świadczonych przez prywatnych przewoźników (transport busami, niski standard przewozów).

Na temat dostępnego transportu publicznego pozytywnie wypowiedziało się niewiele ponad 18% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym - 3,03% oceniając go bardzo dobrze i 15,15% raczej dobrze. Prawie 40% respondentów uważa, że komunikacja zbiorowa jest raczej zła, natomiast 38,64% zdecydowanie zła. Oznacza to, że w powiecie świdwińskim należy podjąć działania

<sup>63</sup> ibidem, s. 34.

<sup>64</sup> ibidem, s. 34.

<sup>65</sup> ibidem, s. 42.



mające na celu rozszerzenie oferty i poprawę jakości transportu publicznego, gdyż obecna sytuacja w opinii badanych nie jest korzystna.<sup>66</sup>

Dodatkowo przez Powiat przebiega linia kolejowa nr 202 Gdańsk Główny - Stargard Szczeciński. Respondenci wywiadów w grupach fokusowych zwrócili uwagę, iż likwidacja linii pomiędzy Świdwinem a Połczynem-Zdrojem w dużym stopniu pogorszyła dostępność komunikacyjną do południowo-wschodniej części powiatu.<sup>67</sup>

### 2.6.3. Zaopatrzenie w wodę i gospodarka wodno-ściekowa

Z instalacji wodociągowej korzysta łącznie 90,4% mieszkańców powiatu świdwińskiego. Wśród sąsiednich powiatów najczęściej korzystających z instalacji wodociągowej jest w powiecie drawskim (92,2%), a najmniej w powiecie łobeskim (87%). Tym samym należy stwierdzić, iż infrastruktura wodociągowa na terenie powiatu świdwińskiego jest bardzo dobrze rozwinięta. Średnia dla kraju wynosi 87,9% natomiast średnia dla województwa zachodniopomorskiego 93,6%. W opinii osób biorących udział w wywiadach w grupach fokusowych w najbliższym czasie konieczne będzie podejmowanie przedsięwzięć modernizacyjnych w zakresie istniejącej sieci wodociągowej.<sup>68</sup>

W powiecie świdwińskim 75,1% mieszkańców jest podłączonych do instalacji kanalizacyjnej. Jest to wartość zdecydowanie wyższa od średniej dla kraju (64,3%). W powiecie białogardzkim stopień skanalizowania jest najwyższy (79%), a najmniej mieszkańców korzysta z instalacji kanalizacyjnej w powiecie łobeskim (59,3%). Infrastruktura kanalizacyjna na terenie powiatu świdwińskiego jest więc dobrze rozwinięta mając na uwadze inwestycje, które zostały oddane do użytku w ostatnich 2 latach tj. w 2013 i 2014 r. (nie zostały one uwzględnione jeszcze w danych GUS).

### 2.6.4. Zaopatrzenie w gaz

W 2012 roku z instalacji gazowej korzystało 34,3% mieszkańców powiatu świdwińskiego. W powiecie drawskim korzystających z instalacji gazowej w % ogółu ludności było najczęściej (52,7%), najmniej natomiast w powiecie białogardzkim (18,1%). Respondenci badań indywidualne wywiady pogłębionych i wywiady w grupach fokusowych zwrócili uwagę na konieczność dalszego rozwoju sieci gazowej, jako ekologicznego źródła energii<sup>69</sup>.

### 2.6.5. Energetyka

Za zaopatrywanie w energię elektryczną odpowiada Spółka Energa Operator SA, oddział z siedzibą w Koszalinie. Układ sieci 110 kV zasilający północne obszary należy uznać za zadowalający. Nie w pełni zadowalający jest układ sieci 110 kV obejmujący powiaty: Szczecinek, Drawsko Pomorskie i Świdwin ze względu na: odczepowe zasilanie ciągu liniowego 110 kV Świdwin-Połczyn-Zdrój-Grzmiąca (z linii 110 kV Łobez-Białogard). W przypadku awaryjnych stanów pracy w/w ciągu (wyłączenia) obszary z niej zasilane są rezerwowo liniami 15 kV z rejonu Drawsko Pomorskie. W takich stanach występują w sieci wyższe straty energii oraz koszty dostawy Operatora. Występuje konieczność pilnej naprawy linii 110 kV w przypadku jej awarii, ponieważ w czasie awarii zasilane są

<sup>66</sup> ibidem, s. 18.

<sup>67</sup> ibidem, s. 71.

<sup>68</sup> ibidem, s. 42.

<sup>69</sup> ibidem, s. 58, 62, 63, 65.

w powiecie tylko miasta Świdwin i Połczyn-Zdrój i ważne obiekty, dopiero po likwidacji awarii linii 110 kV Morzyczyn-Łobez-Białogard lub ciągu liniowego 110kV Świdwin- Połczyn-Zdrój-Grzmiąca przywracane jest zasilanie do miejscowości wiejskich<sup>70</sup>.

Spółka Energa Operator SA w planach modernizacji na lata 2015-2030 zakłada budowę linii 110 kV Drawsko Pomorskie- Świdwin, co poprawi bezpieczeństwo energetyczne mieszkańcom Powiatu.

## 2.6.6. Telekomunikacja

Poziom wyposażenia w infrastrukturę telekomunikacyjną na terenie powiatu świdwińskiego jest w chwili obecnej nie do końca satysfakcjonujący. Dotyczy to w szczególności infrastruktury technicznej w zakresie telefonii komórkowej oraz szerokopasmowego Internetu. Sytuacja ta odnosi się w szczególności do obszarów wiejskich. Należy jednak stwierdzić, iż sytuacja ta ulega systematycznej poprawie, jednakże konieczna jest kontynuacja działań przyczyniających się do podniesienia jakości usług telekomunikacyjnych oraz realizację projektów zapewniających dostęp do sieci telekomunikacyjnej obszarów pozbawianych dostępu do ww. sieci. Dostęp do sieci telekomunikacyjnych może być mierzony za pomocą wskaźnika tzw. „penetracji budynkowej”.

Wskaźnik penetracji budynkowej to odsetek mieszkań, znajdujących się w zasięgu działania operatorów świadczących usługi dostępu do Internetu. Najwyższą wartość wskaźnika penetracji budynkowej (bez operatorów komórkowych) posiada miasto Połczyn-Zdrój (100%). Najniższym wskaźnikiem charakteryzuje się natomiast Gmina Sławoborze - 77,12%. Średnia dla powiatu wynosi 89,29% i jest niższa od średniej dla województwa zachodniopomorskiego, która wynosi 90,01%. Tym samym, poziom usług świadczonych w tym zakresie na terenie powiatu należy uznać za zadawalający.

Zdaniem 8,14% osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym jakość dostępu do Internetu w powiecie jest bardzo dobra. Duża część respondentów (66,48%) oceniła ją raczej dobrze. Niecałe 15% respondentów miało odmienną opinię (13,07% z nich wybrało odpowiedź „raczej źle” a 2,46% „zdecydowanie źle”), co może świadczyć o tym, że nie mają oni dostępu do Internetu.<sup>71</sup>

<sup>70</sup> „Program rozwoju systemów energetycznych województwa zachodniopomorskiego w zakresie poprawy bezpieczeństwa energetycznego i zapewnienia ciągłości dostaw”.

<sup>71</sup> Więcej informacji na temat: P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłos, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych i jakościowych - załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.*



## 2.7 GOSPODARKA I POTENCJAŁ LOKALNEGO RYNKU<sup>72</sup>

### 2.7.1. Podmioty gospodarcze

Liczba podmiotów gospodarczych oraz rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej wpływają na potencjał danego regionu. W 2013 roku w powiecie świdwińskim zarejestrowanych było 4 512 podmiotów gospodarki narodowej - o 100 więcej niż w 2012 roku.

W 2013 r. w powiecie świdwińskim najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w sekcji: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (1216), a następnie w sekcji: budownictwo (502), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (400) i przetwórstwo przemysłowe (380).

Wskaźnikiem określającym poziom przedsiębiorczości jest liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON przypadająca na 10 tys. ludności. W tym przypadku powiat świdwiński osiąga niższe wartości (929) zarówno do średniej krajowej (1 057) jak również dla województwa zachodniopomorskiego (1277). Najwięcej zarejestrowanych firm przypadających na 10 tys. osób zarejestrowanych jest w Mieście Świdwin (1 146) oraz Mieście i Gminie Połczyn-Zdrój (1 078). Z drugiej strony najniższym wskaźnikiem charakteryzują się Gmina Świdwin (556) oraz Gmina Brzeźno (535).<sup>73</sup>

Ponad połowa (50,95%) osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym uznało, że powiat świdwiński jest nieatrakcyjny dla prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców. Atrakcyjność powiatu zauważa jedynie 21,21% badanych osób.

Według dużej części opiniodawców (72,16%) objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym należy inwestować w wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych w powiecie świdwińskim. Odmienne zdanie ma na ten temat prawie 10% ankietowanych (8,52% udzieliło odpowiedzi „raczej nieważne” i 1,33% - „zdecydowanie nieważne”).

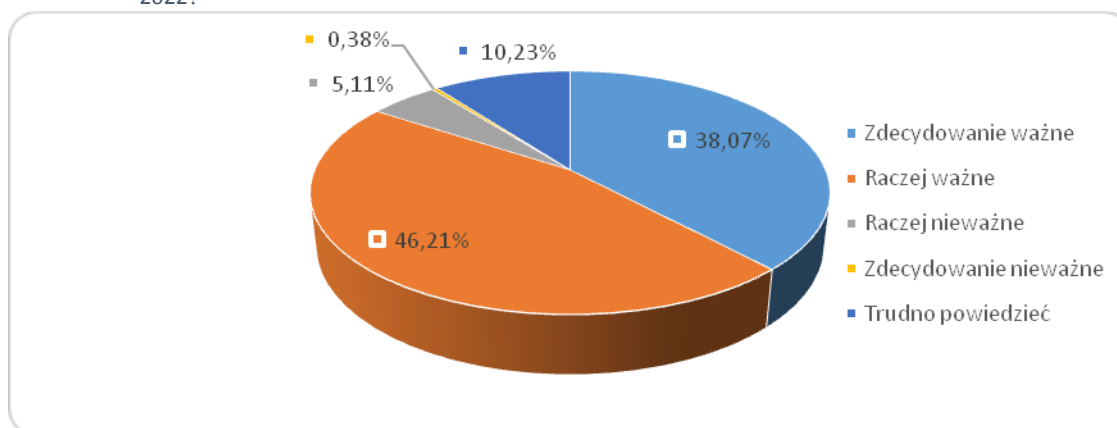
W opinii osób uczestniczących indywidualnych wywiadach pogłębionych i wywiadach w grupach fokusowych konieczne jest podjęcie działań zmierzających do wypracowania pakietu wsparcia dla nowych oraz już działających podmiotów gospodarczych. Respondenci, jako przykłady takich działań wskazywali np. utworzenie inkubatora przedsiębiorczości, wprowadzenie ulg w zakresie podatków od nieruchomości, stworzenie warunków pod nowe inwestycje (powstanie strefy aktywności gospodarczej).

W opinii 38,07% pytaných osób objętych bezpośrednim wywiadem kwestionariuszowym wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu jest bardzo ważne. Jeszcze większa grupa respondentów (46,21%) twierdzi, że jest raczej ważne. Odmienne zdanie ma mniej niż 6% badanych osób.

<sup>72</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, *Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego - załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.*

<sup>73</sup> Więcej informacji na temat: P. Trojanowski, J. Patalas-Maliszewska, S. Kłós, D. Gawlik, *Raport końcowy z badań ilościowych i jakościowych - załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.*

Wykres 12. Proszę ocenić ważność wspierania rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu w perspektywie lat 2014-2022?



Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badań bezpośrednich.

### 2.7.2. Rolnictwo i produkcja zwierzęca

Użytki rolne, o areale przekraczającym 60 tys. ha, zajmują ponad 55% powierzchni powiatu, 35% stanowią uprawy leśne. Pod względem terenów nadających się pod uprawy powiat świdwiński plasuje się w czołówce województwa, w związku z czym w jego gospodarce rolnictwo, a także związane z nim przetwórstwo rolno-spożywcze, odgrywają istotną rolę.<sup>74</sup> W 2013 roku w powiecie świdwińskim zanotowano 3031 gospodarstw rolnych, wobec 3100 w 2012 roku. Prognozowana ilość gospodarstw rolnych w powiecie świdwińskim w 2014 roku wynosi 3045.<sup>75</sup>

Powiat świdwiński ma korzystne warunki naturalne do produkcji rolniczej, zróżnicowane jednak pod względem jakości gleb w poszczególnych gminach. W Powiecie dominują gleby średnie i słabe. Najlepsze gleby znajdują się w Gminie Sławoborze.<sup>76</sup>

Tabela 10. Powierzchnia do zbioru w ha w latach 2010-2014.

Wyszczególnienie	Do zbioru pow. w ha						
	2010	2011	2012	2013	Szac. plon dt/ha	2014	Szac. plon dt/ha
1. Zboża , w tym:							
Pszenica ozima	4276	4275	4285	4005	52	4042	57,5
Pszenica jara	2162	2162	2248	2158	38	2122	39,5
Żyto ozime	6620	6368	6500	6795	43	6640	45
Żyto jare	85	100	100	68	35	72	35
Jęczmień ozimy	480	384	525	565	44	600	56
Jęczmień jary	6312	6680	6920	6540	35	6465	34,6
Owies	6786	6618	6945	6625	34	6548	34,5

<sup>74</sup> [www.powiatswidwinski.pl](http://www.powiatswidwinski.pl)

<sup>75</sup> Dane własne Starostwa Powiatowego w Świdwinie.

<sup>76</sup> *Strategia rozwoju powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe w Świdwinie, Świdwin 2001, s. 13.*

Mieszanki zboż. jare	3615	3615	3685	3705	32	3682	32
Pszenżyto ozime	2591	2480	2740	2740	45	2980	48,5
Pszenżyto jare	800	800	865	650	36	622	37
Gryka	850	1095	1040	1018	14	1015	14
Miesz. zbożowo-strączk.	270	270	270	230	26	230	28,5
Kukurydza na zielonkę	945	550	550	625	350	630	360
2. Rzepak ozimy	3636	2737	2830	3320	34	3310	34,5
Rzepak jary	1238	1242	1250	1250	15	1235	16,8
4. Okopowe pastewne	72	70	70	32	400	30	420
5. Strączk. past. - Łubin	456	456	450	510	18	690	18
6. Ziemniaki	1588	1385	1380	1270	260	1260	280

Źródło: Meldunki żniwne za lata 2010-2014.

Na przestrzeni ostatnich lat ustabilizowały się arealy upraw podstawowych gatunków zbóż, z tendencją wzrostową w przypadku jęczmienia ozimego i pszenżyta ozimego, zwiększyła się powierzchnia upraw gryki i zdecydowanie (o prawie 50% wobec 2010 r.) łubinu, natomiast zmalała o blisko 50% liczba hektarów uprawy kukurydzy na zielonkę (efekt przestawiania się rolników na sianokiszonki), maleje też powierzchnia uprawy ziemniaka.

Tabela 11. Stan zwierząt gospodarskich na terenie powiatu świdwińskiego w latach 2009-2013

Gatunek	2010		2011		2012		2013	
	liczba szt.	śr. obsada /100ha	szt.	śr. obsada /100ha	liczba szt.	śr. obsada /100ha	liczba szt.	śr. obsada /100ha
<b>bydło</b>	7 108	6,50	7074	6,47	7452	6,82	7774	7,11
<b>trzoda chlewna**</b>	70 793*	64,77	82456*	75,44	70661*	64,65	65371*	59,81
<b>owce</b>	619	0,57	585	0,54	373	0,34	318	0,29
<b>konie*</b>	601	0,55	589	0,54	518	0,47	524	0,48
<b>kozy</b>	451	0,41	441	0,40	346	0,32	374	0,34

Źródło: ARiMR, \* - Polski Związek Hodowców Koni, \*\* - dane wg Inspekcji weterynaryjnej.

W latach 2010-2013 nastąpił ok. 10% wzrost pogłowia bydła, ok. 7% spadek sztuk trzody chlewnej i blisko 50% spadek liczby owiec i 17% kóz.

## 2.8 BUDŻET POWIATU<sup>77</sup>

Zakres realizacji przedsięwzięć realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego zależy w znacznym stopniu od jego dochodów oraz możliwości inwestycyjnych. W powiecie świdwińskim w 2013 roku dochód ogółem (budżety gmin) na 1 mieszkańca wyniósł 3.282 zł.

Tabela 12. Dochody ogółem na 1 mieszkańca, zł (budżet gmin)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Brzeźno	2 793	2 871	2 852	2 993	4 074	3 635
Gmina Połczyn-Zdrój	2 634	3 091	2 957	3 006	3 372	3 337
Gmina Rąbino	2 546	2 748	2 781	3 120	3 530	3 532
Gmina Sławoborze	2 866	3 093	3 069	3 821	3 417	3 510
Miasto Świdwin	2 326	2 268	2 510	2 643	2 785	3 045
Gmina Świdwin	2 604	2 823	2 853	2 924	3 380	3 270
powiat świdwiński	2 554	2 752	2 790	2 957	3 241	3 282
powiat białogardzki	2 626	2 676	2 905	3 057	3 346	3 452
powiat drawski	2 938	3 005	3 216	3 394	3 506	3 731
powiat łobeski	2 502	2 615	2 989	3 117	3 353	3 550
województwo zachodniopomorskie	2 903	2 991	3 069	3 306	3 625	3 776
Polska	2 932	3 020	3 276	3 444	3 624	3 747

Źródło: Dane GUS.

Wydatki ogółem na 1 mieszkańca wyniosły w 2013 roku 1.285,89 zł. W latach 2008-2013 dochody i wydatki w powiecie świdwińskim kształtowały się następująco:

Tabela 13. Dochody i wydatki Powiatu w latach 2008-2013

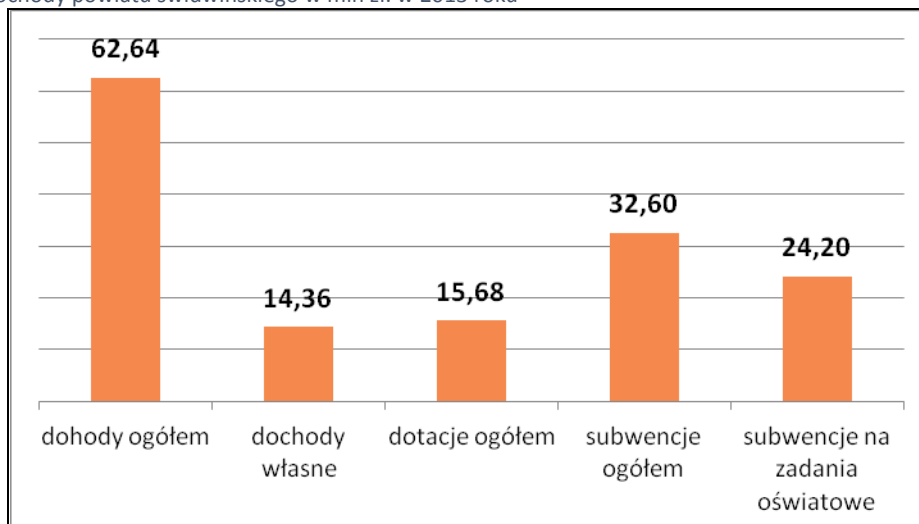
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
<b>Dochody budżetu powiatu</b>						
Dochody ogółem	47 481 519	49 368 278	53 096 423	56 796 445	61 981 682	62 638 163
- w tym dochody własne	9 432 824	9 389 903	11 006 937	12 506 857	13 724 366	14 356 016
dochody ogółem na 1 mieszkańca	978,62	1017,23	1070,34	1152,50	1263,49	1285,89
<b>Wydatki z budżetu powiatu</b>						
Wydatki ogółem	49 746 942	50 229 105	52 325 997	61 885 219	61 486 410	58 822 565
- w tym wydatki majątkowe inwestycyjne	9 054 905	6 096 679	5 382 823	9 947 388	8 360 992	4 726 089
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca	1 025,31	1034,97	1054,81	1 255,76	1 253,39	1207,56

Źródło: Dane z Informacji z wykonania budżetu powiatu za poszczególne lata

Jak wynika z powyższej tabeli dochody powiatu świdwińskiego, w 2013 roku, wyniosły ogółem 62,64 mln zł, wydatki natomiast 58,82 mln zł.

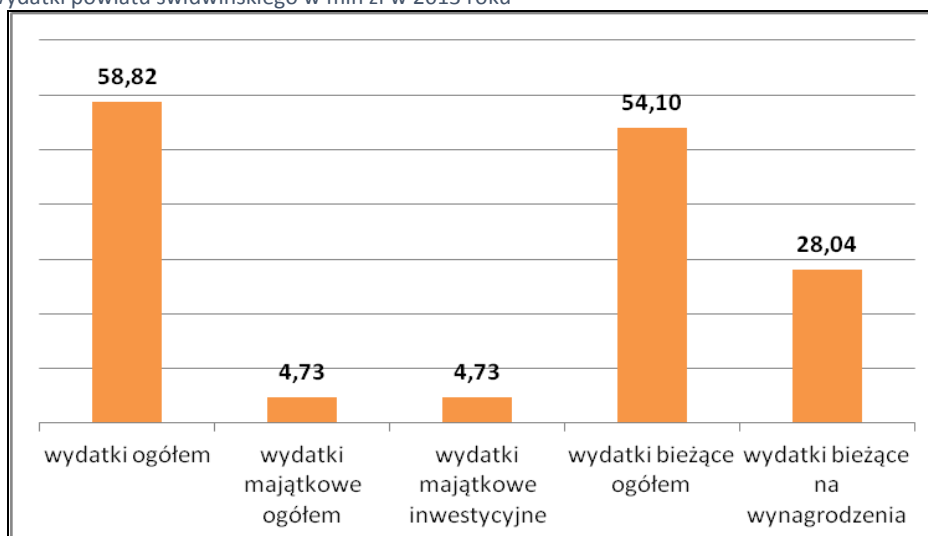
<sup>77</sup> Więcej informacji na ten temat: Sylwia Pangsy-Kania, D. Gawlik, Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego- załącznik nr 1 do Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.

Wykres 13. Dochody powiatu świdwińskiego w mln zł. w 2013 roku



Źródło: Dane własne Powiatu.

Wykres 14. Wydatki powiatu świdwińskiego w mln zł w 2013 roku



Źródło: Dane GUS.

W 2012 roku środki w dochodach budżetu Powiatu na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 6.345.973,08 zł, w tym dochody majątkowe - 5.255.261,12 zł., a w roku 2013 5.036.122,61 zł, w tym dochody majątkowe - 3.927.352,21 zł.

## 2.9 PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Do barier rozwojowych powiatu świdwińskiego należy zjawisko ubóstwa ekonomicznego, problem stosunkowo niskiej jakości kapitału ludzkiego, niskiej innowacyjności i problem wykluczenia cyfrowego.<sup>78</sup> Analizując dane i informacje zawarte w części diagnostycznej (m.in. analiza desk research, badania ilościowe i jakościowe) w celu zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej

<sup>78</sup> Identyfikacja i delimitacja obszarów problemowych i strategicznej interwencji w Polsce, Wnioski z analiz, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Instytut Badań Strukturalnych, raporty 2009.

i terytorialnej konieczne jest podjęcie w powiecie świdwińskim i jego poszczególnych gminach działań dotyczących:

- zrównoważonego rozwoju całego powiatu,
- zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym<sup>79</sup> (m.in. podniesienie jakości infrastruktury zdrowotnej i społecznej),
- poprawy sytuacji na rynku pracy (np. wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy),
- wsparcia samozatrudnienia, przedsiębiorczości i innowacyjności,
- podnoszenia potencjału kapitału ludzkiego (np. podnoszenie jakości edukacji, wdrożenie nowoczesnych i efektywnych narzędzi edukacyjnych, zwiększanie dostępności do edukacji przedszkolnej),
- uruchomienia instrumentów finansowania aktywizacji zawodowej (np. fundusz stypendialny),
- inwestycji w obszarze infrastruktury społecznej (opracowanie lokalnych planów rozwoju społeczno-gospodarczego),
- polepszenia połączeń komunikacyjnych z najbliższymi „biegunami wzrostu”,
- zwiększenia dostępności infrastruktury cyfrowej,
- wspierania rozwoju sektora turystycznego, w tym agroturystyki,
- wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego i specjalistycznego.

Wyżej wymienione działania stanowią wytyczne dla *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027*.

## **ANALIZA I WNIOSKI Z REALIZACJI DOTYCHCZASOWYCH LOKALNYCH STRATEGII**

Strategia to długookresowy plan działania, który wskazuje na strategiczne cele rozwoju powiatu i przyjmuje takie cele oraz kierunki działania, jakie są konieczne dla realizacji przyjętych planów rozwojowych. Ponadto Strategia rozwoju stanowi fundament do właściwego zarządzania powiatem, do ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym w szczególności pochodzące z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią dla władz powiatu podstawę do prowadzenia zaplanowanej, skutecznej, długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto Strategia rozwoju wskazuje najważniejsze do rozwiązania problemy ze sfery infrastrukturalnej, gospodarczej, społecznej i ekologicznej. Zdiagnozowane problemy są tymi, na których w pierwszej kolejności należy skupić uwagę w przyjętym horyzoncie czasowym.

Dotychczas obowiązująca „Strategia rozwoju powiatu świdwińskiego” pochodzi z 2001 roku.<sup>80</sup> W opracowaniu zdiagnozowane zostały problemy Powiatu, a następnie zidentyfikowane zostały cele i kierunki działania.

Podstawowym problemem w sferze społecznej było wysokie bezrobocie, którego stopa na terenach wiejskich przekroczyła 40%. Stan ten był bezpośrednio związany z niską aktywnością gospodarczą, uzależnioną między innymi od: niskich kwalifikacji ludności, braku pomysłów i środków na rozwój

<sup>79</sup> W sferze społecznej działania powinny być uzależnione od rodzaju, nasilenia i koherencji zjawisk patologicznych oraz problemowych - A. Żych, *Eliminacja...*, op. cit.

<sup>80</sup> *Strategia rozwoju powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe w Świdwinie, Świdwin 2001.*

działalności w takich branżach jak turystyka czy nowoczesna produkcja rolna oraz ograniczonej wielkości rodzimego kapitału<sup>81</sup>.

Na podstawie oceny sytuacji, przeprowadzonych konsultacji i zgłoszonych propozycji, określona została wówczas następująca misja powiatu świdwińskiego: „Samorząd powiatowy kreatorem i organizatorem rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu, zapewniającego swoim mieszkańcom godne warunki życia, wyrażające się dostępnością pracy, mieszkań, z możliwością korzystania z edukacji, kultury, usług ochrony zdrowia i pomocy społecznej.”

W przyjętych strategiach samorządu województwa i samorządów gminnych położonych na terenie powiatu świdwińskiego sformułowane zostały wówczas wizje tych jednostek. Stały się one podstawą dla wykreowania własnej wizji przez samorząd powiatowy, organizujący działalność w tym samym środowisku:

- Powiat świdwiński staje się w 2015 roku prężnie funkcjonującym ośrodkiem zapewniającym mieszkańcom poczucie dobrobytu oraz zadowolenia z poziomu życia,
- Na terenie Powiatu, w porozumieniu z władzami samorządowymi, aktywnie działają stowarzyszenia branżowe oraz grupy producenckie, wspomagające rozwój przedsiębiorczości,
- Liczne zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego tworzą lokalny rynek zbytu na produkty rolne, stymulując tym samym rozwój rolnictwa na terenie Powiatu,
- Rozwija się drobna i średnia przedsiębiorczość oparta na obecności bazy wojskowej, uzdrowiska oraz istniejącej infrastruktury turystycznej,

W Strategii z 2001 roku zapisano, że rozwój społeczno-gospodarczy powiatu świdwińskiego powinien być oparty w szczególności o:

- lecznictwo uzdrowiskowe i turystykę,
- obecność wojska, jako stymulatora różnych dziedzin gospodarki i życia społecznego,
- rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze,
- szeroko rozumiany rynek usług, zwłaszcza z zakresu obsługi przedsiębiorców,
- przemysł drzewny i lekki.

W opracowaniu zidentyfikowane zostały cele strategiczne, pośrednie i operacyjne oraz kierunki działania w poszczególnych obszarach życia społeczno - gospodarczego na lata 2002-2015 (por. tabela 14). Sformułowane cele na wszystkich szczeblach korelowały ze strategią wojewódzką oraz strategiami rozwoju poszczególnych gmin powiatu świdwińskiego.

Tabela 14. Cele strategiczne Strategii z 2001 roku i ich realizacja

CELE STRATEGICZNE	CELE POŚREDNIE
<p><b>CEL STRATEGICZNY 1:</b> osiągnięcie poziomu rozwoju infrastruktury technicznej w stopniu zadowalającym wszystkich mieszkańców powiatu świdwińskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Poprawa infrastruktury komunikacyjnej i transportowej</li> <li>▪ Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej</li> <li>▪ Zabezpieczenie energetyczne powiatu</li> <li>▪ Poprawa jakości atmosfery</li> </ul>

<sup>81</sup> Aleksandra Daszkowska-Kamińska, Małgorzata Leszczyńska, Paulina Wróbel, *Monografia powiatu świdwińskiego*.

<b>ZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• budowa obwodnicy Połczyna-Zdroju,</li> <li>• poprawa jakości nawierzchni dróg zgodnie ze standardami UE /cel częściowo zrealizowany/,</li> <li>• likwidacja zbiorników bezodpływowych przez budowę kanałów sanitarnych i oczyszczalni ścieków,</li> <li>• modernizacja istniejących i budowa nowych sieci wodociągowych,</li> <li>• gazyfikacja,</li> <li>• modernizacja istniejących kotłowni.</li> </ul>	
<b>NIEZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• budowa obwodnicy dla Świdwina,</li> <li>• połączenie kolejowe Połczyna-Zdroju z linią Kołobrzeg-Poznań,</li> <li>• wprowadzenie komunikacji miejskiej w Świdwinie,</li> <li>• utworzenie parkingów dla samochodów ciężarowych przy drogach wojewódzkich,</li> <li>• budowa drugiej głównej linii przesyłowej wysokiego napięcia od strony wschodniej powiatu.</li> </ul>	
<b>CEL STRATEGICZNY 2:</b> zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańcom powiatu świdwińskiego	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Stworzenie bazy dla działań reagowania kryzysowego</li> <li>▪ Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpożarowego</li> <li>▪ Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego</li> <li>▪ Zapewnienie bezpieczeństwa medycznego</li> <li>▪ Zapewnienie porządku publicznego</li> </ul>
<b>ZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• opracowanie i wdrożenie Powiatowego Planu Zarządzania Kryzysowego,</li> <li>• wyposażenie i uruchomienie Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego,</li> <li>• doskonalenie sił i środków wydzielonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego</li> <li>• doposażenie jednostki ratowniczo-gaśniczej w sprzęt i wyposażenie niezbędne do ratownictwa chemicznego oraz sprzęt niezbędny do gaszenia pożarów obiektów wysokich</li> <li>• poprawa warunków pracy w komisariatach - w Połczynie-Zdroju nowy Komisariat /w Świdwinie przygotowania do budowy/,</li> <li>• regulacja rzek i budowa zbiorników retencyjnych,</li> <li>• wdrożenie w powiecie systemu ratownictwa medycznego,</li> <li>• wdrożenie monitoringu miejsc najbardziej narażonych na zagrożenie przestępstwami w Świdwinie i Połczynie-Zdroju,</li> <li>• Poprawa warunków pracy w Komisariacie w Połczynie-Zdroju- zmiana siedziby.</li> </ul>	
<b>NIEZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b>	
NIE DOTYCZY	
<b>CEL STRATEGICZNY 3:</b> poprawa konkurencyjności powiatu świdwińskiego wraz z kompleksowym wykorzystaniem potencjału środowiska	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tworzenie warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarki powiatu świdwińskiego</li> <li>▪ Zachęcenie potencjalnych inwestorów zewnętrznych do ulokowania kapitału na terenie powiatu świdwińskiego</li> <li>▪ Poprawa warunków życia i pracy ludności wiejskiej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów po PGR-owskich poprzez aktywizację obszarów wiejskich w kierunku ich wielofunkcyjnego rozwoju oraz wzrostu efektywności rolnictwa</li> </ul>
<b>ZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>• przygotowanie społeczeństwa do wykorzystania krajowych i unijnych funduszy pomocowych,</li> <li>• wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,</li> <li>• ograniczenie dysproporcji pomiędzy różnymi obszarami powiatu świdwińskiego oraz opracowanie i wdrażanie powiatowego programu preferencji inwestycyjnych,</li> <li>• działanie na rzecz zmian struktury gospodarki w kierunku zwiększenia udziału sektorów</li> </ul>	



<p>charakteryzujących się wysoką stopą wzrostu,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• opublikowanie i kolportaż lokalnej oferty inwestycyjnej,</li> <li>• stworzenie warunków dla rozwoju produkcji zdrowej żywności,</li> <li>• utworzenie warunków dla rozwoju przetwórstwa rolnego i przechowalnictwa w oparciu o istniejącą bazę lokalową,</li> <li>• opracowanie programu wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich,</li> <li>• inicjowanie tworzenia grup i związków producenckich.</li> </ul>	
<p><b>NIEZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• utworzenie regionalnej strefy inwestycyjnej obejmującej swym zasięgiem rejonu dotknięte najwyższą stopą bezrobocia,</li> <li>• ułatwienie ludności wiejskiej dostępu do informacji gospodarczej poprzez szkolenia organizowane przez istniejące Centrum Informacji Turystycznej i Gospodarczej.</li> </ul>	
<p><b>CEL STRATEGICZNY 4:</b> zachowanie i ochrona walorów środowiska naturalnego powiatu świdwińskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa</li> <li>▪ Dążenie do racjonalnej gospodarki odpadami</li> <li>▪ Poprawa czystości wód, gleb i powietrza</li> <li>▪ Poszukiwanie alternatywnych źródeł energii</li> <li>▪ Objęcie ochroną terenów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych</li> </ul>
<p><b>ZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• stworzenie systemu selektywnego zbioru odpadów komunalnych,</li> <li>• utworzenie Międzygminnego Przedsiębiorstwa, Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym (składowisko z sortownią odpadów oraz kompostownią odpadów organicznych, rozwiązujące m.in. problem z narastającą ilością powstających osadów pościekowych; możliwość wykorzystania kompostu w rolnictwie, ogrodnictwie i szkółkarstwie),</li> <li>• likwidacja nielegalnych składowisk odpadów,</li> <li>• rekultywacja nieeksploatowanych wysypisk,</li> <li>• wzmożenie kontroli zakładów,</li> <li>• intensyfikacja działań administracyjnych mających na celu zminimalizowanie ich szkodliwego wpływu na środowisko,</li> <li>• likwidacja nieczynnych otworów studziennych stanowiących potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych,</li> <li>• modernizacja obiektów gospodarki wodno-ściekowej,</li> <li>• systematyczna likwidacja eternitowych pokryć dachowych,</li> <li>• skanalizowanie pozostałych miejscowości powiatu połączone z likwidacją zbiorników bezodpływowych,</li> <li>• utworzenie nowych użytków ekologicznych na wszystkich torfowiskach wysokich i przejściowych,</li> <li>• objęcie ochroną drzew pomnikowych,</li> <li>• utworzenie rezerwatu w centralnej części Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Karsibór”.</li> </ul>	
<p><b>NIEZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• utworzenie Świdwińskiego Parku Krajobrazowego w oparciu o projekt sporządzony w Nadleśnictwie Świdwin,</li> <li>• promocja i edukacja w zakresie zastosowania naturalnych źródeł energii,</li> <li>• wdrażanie systemu edukacji ekologicznej</li> <li>• stworzenie sieci monitoringu dynamiki stanu czystości wód, gleb i powietrza /zadanie WIOŚ/.</li> </ul>	
<p><b>CEL STRATEGICZNY 5:</b> podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Rozwój funkcji turystyczno-uzdrowiskowej: turystyka, agroturystyka i lecznictwo uzdrowiskowe współtworzą produkt powiatu świdwińskiego</li> <li>▪ Tworzenie produktów turystycznych na bazie Drawskiego Parku</li> </ul>

	<p>Krajobrazowego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tworzenie wizerunku powiatu, jako rynku turystycznego</li> <li>▪ Upowszechnienie dostępu do informacji o powiecie - informacja i promocja</li> <li>▪ Podniesienie atrakcyjności Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju</li> </ul>
<p><b>ZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwój infrastruktury uzdrowiskowej <ul style="list-style-type: none"> <li>- modernizacja obiektów sanatoryjnych,</li> <li>- budowa infrastruktury okołouzdrawiskowej: ścieżki zdrowia, trasy dla niepełnosprawnych,</li> </ul> </li> <li>• rozwój infrastruktury turystycznej i towarzyszącej: <ul style="list-style-type: none"> <li>- budowa centrum kongresowego z halą widowiskowo-sportową w Połczynie-Zdroju /inwestycja w toku/,</li> <li>- budowa i zagospodarowanie ścieżek rowerowych,</li> <li>- zagospodarowanie istniejących oraz wytyczenie i zagospodarowanie nowych szlaków turystycznych,</li> <li>- zachęta do zainwestowania w obiekty turystyczne poprzez połączenie działań promocyjnych z ofertą inwestycyjną,</li> </ul> </li> <li>• rozwój agroturystyki na terenie DPK,</li> <li>• utworzenie nowych ścieżek przyrodniczych, ścieżek dydaktycznych, szlaków pieszych, rowerowych i konnych, parków edukacyjnych, wież widokowych, miejsc do obserwacji zwierzyny itp.,</li> <li>• rekonstrukcja zabytkowych części Świdwina i Połczyna-Zdroju,</li> <li>• renowacja istniejących obiektów zabytkowych – zamków, kościołów, dworców i pałaców,</li> <li>• tworzenie oferty imprez kulturalno-sportowo-rekreacyjnych,</li> <li>• wydanie przewodnika turystycznego po powiecie świdwińskim,</li> <li>• opracowanie folderu: „Szlaki turystyczne Powiatu Świdwińskiego”,</li> <li>• bieżąca aktualizacja danych o powiecie na powiatowej stronie internetowej</li> <li>• aktywny udział Powiatu w przedsięwzięciach Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego,</li> <li>• rekonstrukcja i zagospodarowanie części krajobrazowej Parku Zdrojowego,</li> <li>• rozwój infrastruktury turystycznej i towarzyszącej: <ul style="list-style-type: none"> <li>- upowszechnienie informacji o kredytach na rozpoczęcie działalności agroturystycznej.</li> </ul> </li> </ul>	
<p><b>NIEZREALIZOWANE CELE OPERACYJNE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwój infrastruktury uzdrowiskowej, <ul style="list-style-type: none"> <li>- budowa infrastruktury okołouzdrawiskowej: baseny solankowe, tężnie,</li> </ul> </li> <li>• utworzenie kompletnej bazy danych o obiektach turystycznych i okołoturystycznych w Centrum Informacji Turystycznej w Świdwinie.</li> </ul>	
<p><b>CEL STRATEGICZNY 6:</b> stwarzanie warunków do rozwoju społeczeństwa lokalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Realizacja założeń reformy ustroju szkolnego</li> <li>▪ Tworzenie warunków na rzecz kształcenia i wychowania regionalnego oraz lokalnego</li> <li>▪ Działania na rzecz wzrostu poziomu kulturalnego społeczeństwa lokalnego</li> <li>▪ Zapewnienie możliwości uczestnictwa w różnych formach rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży;</li> <li>▪ Działania na rzecz zdrowego stylu życia rodziny</li> </ul>
<p><b>ZREALIZOWANE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ dostosowanie sieci szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych do potrzeb lokalnych,</li> <li>▪ wdrożenie w życie Lokalnego Systemu Edukacji Ponadgimnazjalnej,</li> <li>▪ upowszechnienie wykształcenia średniego poprzez dostosowanie nowych kierunków kształcenia do aspiracji młodzieży,</li> <li>▪ przygotowanie młodzieży w systemie szkolnym do samo zatrudnienia,</li> <li>▪ sprzyjanie poprawie jakości edukacji jako integralnego procesu wychowania i kształcenia,</li> <li>▪ stworzenie dogodnego systemu edukacji specjalnej na każdym poziomie kształcenia,</li> </ul>	

<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ włączenie rodziców do współpracy ze szkołami na rzecz współzarządzania i współodpowiedzialności za funkcjonowanie szkoły,</li> <li>▪ stworzenie systemu szkolenia kursowego na bazie Centrum Kształcenia Praktycznego,</li> <li>▪ utworzenie lokalnej zinstytucjonalizowanej formy opieki metodycznej,</li> <li>▪ umożliwienie rozwijania i działania na rzecz samorządności szkolnej i lokalnej,</li> <li>▪ tworzenie większych możliwości w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych,</li> <li>▪ wzmocnienie programów nauczania o treści regionalnej i lokalnej,</li> <li>▪ wymiana doświadczeń poprzez rozwój współpracy z zagranicą,</li> <li>▪ inicjacja programów wspomagających wychowawczą rolę rodziny,</li> <li>▪ wzbogacanie Powiatowego Kalendarza Imprez Kulturalnych o nowe inicjatywy gminnych ośrodków kultury,</li> <li>▪ upowszechnienie uczestnictwa w różnych formach kulturalnych i w edukacji artystycznej społeczności lokalnej,</li> <li>▪ wspieranie finansowe inicjatyw kulturalnych o wysokich walorach artystycznych i dużych tradycjach,</li> <li>▪ rozwijanie Powiatowego Kalendarza Imprez Sportowych o imprezy o charakterze rodzinnym i masowym,</li> <li>▪ współudział w tworzeniu bazy dla potrzeb wychowania fizycznego, rekreacji i turystyki,</li> <li>▪ propagowanie postaw pro turystycznych oraz upowszechnianie wiedzy krajoznawczej o powiecie i regionie wśród dzieci i młodzieży,</li> <li>▪ wspieranie działalności sportowej w dyscyplinach mających dużą tradycję lokalną oraz znaczące sukcesy na arenie krajowej.</li> </ul>	
<p><b>NIEZREALIZOWANE:</b> NIE DOTYCZY</p>	
<p><u>CEL STRATEGICZNY 7:</u> zapewnienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego dla osób niezaradnych życiowo, niepełnosprawnych oraz młodzieży usamodzielniającej się</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Stworzenie warunków do prawidłowych działań w zakresie opieki nad dziećmi</li> <li>▪ Pomoc osobom niepełnosprawnym</li> <li>▪ Pomoc osobom starszym oraz niezaradnym życiowo</li> </ul>
<p><b>ZREALIZOWANE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• umożliwienie dostępu niepełnosprawnym do instytucji publicznych poprzez zniesienie barier architektonicznych,</li> <li>• Wdrożenie programu profesjonalnego przygotowania rodzin zastępczych i osób tworzących rodzinę.</li> <li>• utworzenie szkoły życia dla dzieci upośledzonych,</li> <li>• zabezpieczenie mieszkań chronionych.</li> </ul>	
<p><b>NIEZREALIZOWANE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zabezpieczenie mieszkań chronionych,</li> <li>• utworzenie mieszkań wspólnotowych dla seniorów.</li> </ul>	
<p><u>CEL STRATEGICZNY 8:</u> zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców poprzez poprawę jakości i dostępności usług medycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Zaktywizowanie działań profilaktycznych</li> <li>▪ Osiągnięcie lepszej dostępności do lekarza dla mieszkańców terenów wiejskich</li> <li>▪ Stworzenie sprawnego systemu pomocy doraźnej</li> <li>▪ Poprawienie dostępności i jakości świadczonych usług z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej</li> <li>▪ Zabezpieczenie mieszkańcom powiatu opieki stacjonarnej</li> </ul>
<p><b>ZREALIZOWANE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• prowadzenie promocji i profilaktyki prozdrowotnej dla dorosłych i dzieci,</li> <li>• wdrożenie programów lakowania zębów stałych u dzieci w wieku 6 - 10 lat.</li> </ul>	

- stworzenie atrakcyjnych warunków dla uruchomienia działalności medycznej na terenach wiejskich,
- poprawa jakości lokalnych dróg gruntowych w celu umożliwienia dojazdu karetka pogotowia do gospodarstw,
- stworzenie możliwości dla grup kierowców i sanitariuszy zorganizowania prywatnej firmy (spółki cywilnej lub spółki z o.o.) opartej na zasadach konkurencyjności na rynku usług transportowych, w tym transportu sanitarnego,
- utrzymanie dwóch karetka reanimacyjnych z wykwalifikowanymi zespołami - lekarz z przeszkoleniem intensywnej terapii medycznej i ratownik medyczny,
- wydłużenie czasu pracy gabinetów lekarskich,
- stworzenie spójnego systemu, którego zadaniem będzie przeciwdziałanie uzależnieniom w oparciu o istniejące ośrodki terapii uzależnień,
- utworzenie dwóch Poradni Zdrowia Psychicznego dofinansowanego przez gminy,
- prowadzenie opieki stacjonarnej w zakresie 4 podstawowych oddziałów oraz Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w oparciu o Powiatowy Zakład Usług Medycznych S.A. w Poczynie-Zdroju.

**NIEZREALIZOWANE:**

- wdrożenie programów fluoryzacji kontaktowej u dzieci i młodzieży w wieku 6 – 10 lat.

*Źródło: Strategia rozwoju powiatu świdwińskiego, op. cit. oraz dane własne Starostwa Powiatowego w Świdwinie.*

14 lat po opracowaniu strategii dla powiatu świdwińskiego nadal podstawowym problemem społecznym Powiatu jest wysokie bezrobocie.

Konieczne jest opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia oraz Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Aktualnie obowiązują:<sup>82</sup>

- Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu świdwińskiego na lata 2008-2015,
- Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie świdwińskim na lata 2012- 2016,
- Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2008- 2015,
- Program współpracy powiatu świdwińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w roku 2014.

<sup>82</sup> Dane własne Starostwa Powiatowego w Świdwinie.

### 3. SPÓJNOŚĆ GOSPODARCZA, SPOŁECZNA I TERYTORIALNA Z INNYMI OBSZARAMI FUNKCJONALNYMI W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu nie może być tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego. Dlatego ważne jest dokonanie analizy porównawczej, która określa specyficzne uwarunkowania i predyspozycje, a także spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną, w tym analizy sektorowe z innymi obszarami funkcjonalnymi w województwie zachodniopomorskim. Celem wzmacniania spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej jest wyrównywanie dysproporcji pomiędzy regionami, które charakteryzują się trwałymi, niekorzystnymi warunkami społeczno-gospodarczymi. W Polsce występują dysproporcje rozwoju regionalnego nie tylko z punktu widzenia poszczególnych województw, ale także wewnątrz województw.

Spójność terytorialna jest pojęciem, które obejmuje zarówno spójność gospodarczą jak i społeczną. Oznacza bowiem sieć wzajemnych powiązań w zakresie spójności gospodarczej, społecznej, a także transportowej czy ekologicznej. Pojęcie spójności terytorialnej na poziomie regionalnym oznacza spójność układu wewnątrzregionalnego.

Województwo zachodniopomorskie cechuje się peryferyjnym położeniem w skali kraju. Dodatkowo negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze zróżnicowane są wewnątrz województwa. Rozwój województwa zachodniopomorskiego oparty jest na dwóch biegunach wzrostu, które są skrajnie położone względem pozostałej części i województwa. Zlokalizowane są wokół Szczecina oraz Koszalina.

Najkorzystniejsze warunki rozwoju posiadają, w związku z tym, gminy położone najbliżej aglomeracji szczecińskiej i koszalińskiej. W centralnej części województwa, do której należy powiat świdwiński, występuje niski potencjał rozwojowy wynikający w głównej mierze z historycznego obciążenia negatywnymi zjawiskami społecznymi. Najbardziej niepokojący jest fakt „dziedziczenia ubóstwa” oraz wciąż nierozwiązane problemy dotyczące rynku pracy, wysokiej stopy bezrobocia i niedoinwestowania infrastrukturalnego.<sup>83</sup>

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej powiatu świdwińskiego na tle sąsiednich powiatów oraz województwa zachodniopomorskiego i Polski w zakresie: ludności i demografii, rynku pracy, infrastruktury technicznej i budżetu najwyraźniej widoczna jest przewaga powiatu świdwińskiego wobec powiatu łobeskiego. W poniższej tabeli przedstawione zostały kolorem czerwonym przewagi powiatu: białogardzkiego, drawskiego i łobeskiego oraz województwa zachodniopomorskiego i Polski dotyczące poszczególnych wskaźników życia społeczno-gospodarczego. Kolor zielony oznacza, że przewaga należy do powiatu świdwińskiego, natomiast żółty oznacza dokładnie taką samą wartość dla kilku powiatów. Powiat białogardzki ma przewagę w zakresie sześciu wskaźników wobec czternastu podlegających analizie. Taka sama sytuacja, ale dotycząca innych wskaźników, występuje w przypadku powiatu drawskiego. Powiat łobeski

<sup>83</sup> Ubóstwo- analiza przestrzenna problemu, Obserwatorium Integracji Społecznej, Szczecin 2010.

wypada w tym zestawieniu najstaniej, co daje przewagę powiatowi świdwińskiemu w zakresie aż dziewięciu wskaźników.

Województwo zachodniopomorskie wyraźnie cechuje się wyższym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego niż powiat świdwiński, oznacza to konieczność wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Im więcej zielonych pól w poniższej tabeli tym bardziej korzystne wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego dla powiatu świdwińskiego. Szczególną uwagę zwraca lepsza sytuacja dotycząca rynku pracy na tle sąsiadujących powiatów: białogardzkiego, drawskiego i łobeskiego oraz dochód na 1 mieszkańca. Zagrożenie dla powiatu świdwińskiego związane jest ze spadkiem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Sytuacja demograficzna determinuje bowiem rozwój społeczno-gospodarczy.

Tabela 15. Sąsiednie powiaty, województwo zachodniopomorskie i Polska w odniesieniu do powiatu świdwińskiego

	powiaty sąsiadujące z powiatem świdwińskim			województwo zachodniopomorskie	Polska
	białogardzki	drawski	łobeski		
<b>LUDNOŚĆ</b>					
gęstość zaludnienia					
kobiety na 100 mężczyzn					
ludność w wieku:					
przedprodukcyjnym					
produkcyjnym					
poprodukcyjnym					
saldo migracji gminnych wewnętrznych					
saldo migracji zagranicznych					
<b>RYNEK PRACY</b>					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym- ogółem, w tym:					
kobiety					
mężczyźni					
<b>INFRASTRUKTURA TECHNICZNA</b>					
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z wodociągu					
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z kanalizacji					
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności z gazu					
<b>BUDŻET</b>					
dochody budżetu na 1 mieszkańca					
PRZEWAGA	6	6	4	10	7
POWIAT ŚWIDWIŃSKI	8	8	9	4	6

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowując, sytuacja powiatu świdwińskiego w szczególności w porównaniu do województwa zachodniopomorskiego przejawia się w niekorzystnych wartościach kluczowych wskaźników opisujących sytuację społeczno-gospodarczą, a także strukturalnych deficytach rozwojowych (np. nie występowanie silnych ośrodków rozwojowych, niższy dostęp do infrastruktury, niekorzystne położenie w stosunku do głównych ciągów komunikacyjnych i Szczecina). W odniesieniu jednak do całego kraju czy porównywanych powiatów sytuacja w tym zakresie jest zbliżona lub korzystniejsza.

Przeprowadzona dla powiatu świdwińskiego diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjalnych obszarów/sektorów pokazuje, że bariery rozwojowe są poważne i wymagają istotnych działań interwencyjnych w celu zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej z innymi obszarami funkcjonalnymi w województwie zachodniopomorskim. W wymiarze społecznym w województwie zachodniopomorskim problemem jest przede wszystkim wysoka stopa bezrobocia. W 2013 roku w województwie zachodniopomorskim wyniosła 17,4% (w Polsce 13,2%). W powiecie

świdwińskim natomiast 27,1%. Charakterystyczny jest wysoki poziom bezrobocia wśród osób młodych.<sup>84</sup>

Znaczny odsetek bezrobotnych w Powiecie spowodowany jest w dużym stopniu obciążeniem gmin problemowymi miejscowościami popegeerskimi w województwie. Gmina Brzeźno oraz Gmina Świdwin zostały sklasyfikowane, jako gminy z bardzo dużym obciążeniem gmin problemowymi miejscowościami popegeerskimi w województwie. Gmina Rąbino wraz z Gminą Sławoborze i Gminą Połczyn-Zdrój zostały sklasyfikowane, jako gminy z dużym obciążeniem.<sup>85</sup>

W nawiązaniu do nowego Regionalnego Programu Operacyjnego w województwie zachodniopomorskim wyróżnione zostały trzy obszary funkcjonalne, które są obszarami strategicznej interwencji:

- Szczeciński Obszar Metropolitalny (celem interwencji jest wzmocnienie jego roli, jako regionalnego centrum rozwoju gospodarczego);
- Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny (celem interwencji jest utworzenie aglomeracyjnego obszaru wzrostu we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego);
- Specjalna Strefa Włączenia (celem interwencji jest wsparcie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, powstrzymanie i odwrócenie niekorzystnych trendów społeczno-gospodarczych i demograficznych, zwiększenie regionalnej spójności społecznej i gospodarczej).

Powiat świdwiński znajduje się w Specjalnej Strefie Włączenia, w której skumulowane są wiejskie obszary cechujące się niskimi szansami rozwojowymi. Są to obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów społeczno-gospodarczych.

Realizacja zintegrowanego podejścia terytorialnego w ramach RPO WZ 2014-2020 odbywać się będzie za pomocą narzędzi: Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, na terenie obszarów o wysokiej zdolności rozwojowej oraz m.in. Kontraktu Samorządowego, jak również planowane jest organizowanie konkursów skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie. Oba narzędzia ukierunkowane będą na realizację terytorialnych strategii rozwojowych przygotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego we współpracy z lokalnymi partnerami procesów rozwojowych, co pozwoli na wsparcie ze środków RPO WZ 2014-2020 zintegrowanych projektów realizujących cele rozwojowe odpowiadające zdiagnozowanym terytorialnym potencjałom, jednocześnie niwelując istniejące bariery.

Powiat świdwiński oraz inne obszary objęte Specjalną Strefą Włączenia charakteryzują się niekorzystnymi uwarunkowaniami z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej oraz istniejącej infrastruktury społecznej. Obszary te cechuje ponadto niska atrakcyjność gospodarcza i wspomniany już wysoki poziom bezrobocia. Koncentracja powiatów marginalizowanych o najwyższej stopie bezrobocia występuje w centralnej i wschodniej części województwa zachodniopomorskiego.<sup>86</sup> W omawianej części województwa wyraźnie daje się zauważyć brak ważnego ośrodka miejskiego.

Zgodnie z ideą terytorializacji polityki rozwoju dla obszaru objętego Specjalną Strefą Włączenia (SSW) określone zostaną terytorialne, ponadsektorowe plany rozwojowe. Dla obszaru centralnego działania

<sup>84</sup> Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

<sup>85</sup> Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, projekt, marzec 2014.

<sup>86</sup> *Regionalny Program Operacyjny Województwa...*, op. cit., s. 219.

będą ukierunkowane na wzmocnienie potencjału gospodarczego i ludnościowego sześciu miast, które powinny stać się nowym ośrodkiem wzrostu w centralnej części województwa zachodniopomorskiego.<sup>87</sup>

Powiat świdwiński został wskazany w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, jako obszar interwencji na rzecz wyrównywania dostępu do dóbr i usług. Niska dynamika procesów rozwojowych w powiecie wymaga podjęcia działań, których celem jest poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej oraz stworzenie warunków do rozprzestrzeniania się impulsów dla wielofunkcyjnego rozwoju. W tym celu Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego opracował „Założenia dla programu interwencyjnego dla Specjalnej Strefy Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego”.

Koncepcja interwencji w ramach Specjalnej Strefy Włączenia przewiduje koncentrację działań wokół trzech obszarów tematycznych (por. tabela 16): infrastruktura, gospodarka i społeczeństwo, które odpowiadają najważniejszym deficytom rozwojowym mającym swoje źródło historyczne, jak i nawarstwiający się w ostatniej dekadzie - w wyniku niekorzystnego przebiegu przekształceń gospodarczych i zachwiania koniunktury w poszczególnych sektorach.

Tabela 16. Założenia celów i kierunki interwencji w ramach Specjalnej Strefy Włączenia

Cele	Priorytety
Aktywizacja infrastrukturalna obszarów wymagających specjalnego wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ poprawa dostępności komunikacyjnej do ważnych krajowych, ponadregionalnych i regionalnych ośrodków rozwoju</li> <li>▪ poprawa dostępności komunikacyjnej do centrów subregionalnych i lokalnych obszarów wzrostu</li> </ul>
Aktywizacja gospodarcza obszarów wymagających specjalnego wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ poprawa dostępności gospodarczej i wzrost konkurencyjności gospodarczej na obszarze SSW</li> <li>▪ wsparcie na rzecz podniesienia potencjału i konkurencyjności w obszarze biogospodarki, odnawialnych źródeł energii i turystyki</li> </ul>
Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców obszarów wymagających specjalnego wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ wsparcie aktywizacji społecznej i ekonomii społecznej</li> <li>▪ zwiększenie dostępności do usług publicznych</li> <li>▪ wsparcie dla edukacji</li> <li>▪ wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników</li> </ul>

Źródło: A. Żych, *Eliminacja...*, op. cit.

<sup>87</sup> *Rozwój północnej części Specjalnej Strefy Włączenia oparty zostanie o bliskość strefy nadmorskiej, natomiast rozwój zachodniej części o impulsy rozwojowe generowane przez Szczeciński Obszar Metropolitarny - Regionalny Program Operacyjny Województwa...*, op. cit., s. 218.



## 4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT należy do podstawowych narzędzi, które wykorzystywane są w procesie planowania strategicznego. Bazując na zidentyfikowanej sytuacji wyjściowej, umożliwia sformułowanie takich celów i założeń, które wykorzystują mocne strony analizowanego obszaru i minimalizują jego słabości, a jednocześnie pozwalają na wykorzystanie występujących w otoczeniu szans oraz uniknięcie potencjalnych zagrożeń.

Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S - Strengths (silne strony), wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego podmiotu,
- W - Weaknesses (słabe strony), wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego podmiotu,
- O - Opportunities (szanse), wszystko to, co stwarza dla analizowanego podmiotu szansę korzystnej zmiany,
- T - Threats (zagrożenia), wszystko to, co stwarza dla analizowanego podmiotu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Tym samym, czynniki rozwoju można podzielić na wewnętrzne oraz zewnętrzne. Do wewnętrznych czynników zalicza się te, na które lokalna społeczność ma bezpośredni wpływ (silne i słabe strony). Czynniki zewnętrzne umiejscowione są natomiast w bliższym i dalszym otoczeniu badanej jednostki - w większości przypadków jednostka nie ma możliwości oddziaływania/wpływu na omawiane czynniki (szanse i zagrożenia).

Analiza SWOT dla powiatu świdwińskiego przeprowadzona została w zakresie 6 obszarów priorytetowych, które mają zasadnicze znaczenie dla dalszego rozwoju Powiatu. W procesie wyodrębnienia obszarów priorytetowych wykorzystano wyniki przedstawionej we wcześniejszej części dokumentu eksperckiej diagnozy społeczno-gospodarczej. Mając powyższe na uwadze, do obszarów mających zasadnicze znaczenie dla dalszego rozwoju Powiatu należy zaliczyć:

- I. Gospodarka, rolnictwo, leśnictwo i rynek pracy,
- II. Infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne i administracja publiczna,
- III. Pomoc społeczna, ochrona zdrowia i leczenie uzdrowiskowe,
- IV. Edukacja, sport i kultura,
- V. Środowisko naturalne,
- VI. Turystyka.

Ponadto, dokonano rangowania i pozycjonowania poszczególnych elementów SWOT. Nastąpiło to poprzez zgrupowanie czynników o silnym, umiarkowanym oraz niskim wpływie na rozwój Powiatu. Przeprowadzenie tej czynności umożliwiło dokonania uszeregowania zgodnego z siłą oddziaływania.

## Analiza SWOT

OBSZAR 1 – Gospodarka, rolnictwo, leśnictwo i rynek pracy	
Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<b>czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– lokalizacja na terenie powiatu jednostki wojskowej (wojsk lotniczych) [waga: 5],</li> <li>– lokalizacja na terenie powiatu uzdrowiska – Połczyn-Zdrój [waga: 5],</li> <li>– korzystne warunki do rozwój inwestycji z zakresu OZE (elektrownie wiatrowe) [waga: 5],</li> <li>– znaczące zasoby drewna i rozwijający się przemysł drzewny, szkółkarstwo [waga: 4],</li> <li>– specjalizacja części firm w niszowych branżach [waga: 4],</li> <li>– różnorodność gmin na terenie Powiatu – różnorodność terenów (rolnicze, turystyczne, uzdrowiskowe, gospodarcze, obronne – jednostka wojskowa) umożliwiająca dywersyfikację rozwoju gospodarczego [waga 4],</li> <li>– stosunkowo duży potencjał rolniczy [waga: 5],</li> <li>– gospodarstwa rolne charakteryzują się stosunkowo dużym arealem (gospodarstwa wielkopowierzchniowe) [waga: 4],</li> <li>– występująca specjalizacja zarówno w gospodarstwach rolnych (np. w ogrodnictwie) jak i hodowlanych (m.in. trzoda chlewna, fermy drobiarskie) [waga: 4].</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wysoki poziom bezrobocia – w najbliższym czasie sytuacja w tym zakresie nie ulegnie zmianie [waga: 4],</li> <li>– rosnąca liczba ludności w wieku produkcyjnym, która pozostaje niezagospodarowana na rynku pracy [waga: 4],</li> <li>– duża odległość od głównych ośrodków gospodarczych, w tym od miasta wojewódzkiego [waga: 5],</li> <li>– występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych wpływających na ograniczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej [waga: 4],</li> <li>– niewystarczające dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych do aktualnych, indywidualnych potrzeb zgłaszanych przez poszczególnych lokalnych pracodawców [waga: 5],</li> <li>– niedostosowanie oferty szkoleniowej do potrzeb rynku pracy [waga: 4],</li> <li>– brak dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych umożliwiających realizację inwestycji przez przedsiębiorców (brak strefy przemysłowej) [waga: 5],</li> <li>– brak jest dużych zakładów produkcyjnych (większe podmioty działające na tym obszarze zaprzestały prowadzenia działalności) [waga: 4],</li> <li>– niskie tempo rozwoju lokalnej przedsiębiorczości [waga: 5],</li> <li>– występowanie ograniczeń związanych z działalnością lotniska [waga: 5],</li> </ul>

- mała aktywność zawodowa społeczności lokalnej pozostającej bez pracy [waga: 4].
- niska zdolność ekonomiczna małych gospodarstw rolnych [waga: 5],
- spadek zainteresowania działalnością rolniczą, szczególnie wśród młodych mieszkańców [waga: 4].

#### czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu

- produkcja rolniczych produktów regionalnych [waga: 3].
- brak sprawnego przepływu informacji pomiędzy przedsiębiorcami i samorządami lokalnymi [waga: 3],
- słabo rozwinięte struktury wspierające rozwój małej i średniej przedsiębiorczości [waga: 3],
- brak autorskich projektów wspierających programy przedsiębiorczości [waga: 3],
- nadal niedostateczne wyposażenie w sprzęt specjalistyczny w małych gospodarstwach rolnych [waga: 3].

### OBSZAR 1 – Gospodarka, rolnictwo, leśnictwo i rynek pracy

#### Czynniki zewnętrzne

##### szanse

##### zagrożenia

#### czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu

- wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju powiatu [waga: 5],
- napływ kapitału zagranicznego [waga: 4],
- decyzje o dalszym rozwoju lotniska wojskowego [waga: 5],
- rozwój inwestycji z zakresu OZE (fotowoltaika, solary słoneczne, elektrownie wiatrowe, farmy wiatrowe, pompy ciepła, elektrownie wodne) [waga: 5],
- rosnąca świadomość młodzieży w kierunku kształcenia powiązanego z kwalifikacjami zawodowymi [waga: 4],
- rozwój szkolnictwa zawodowego niepełnosprawnych (programy UE) [waga: 4],
- wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii
- spadek tempa wzrostu gospodarczego /kryzys gospodarczy/ [waga: 4],
- brak kapitału skłonnego do inwestowania na terenach wiejskich [waga: 5],
- fiskalizm państwa – trudne warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości [waga: 5],
- duża konkurencja ze strony powiatów ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],
- niezadowolające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],
- zmiany w przepisach prawnych [waga: 4],
- brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4],

- Europejskiej dla rozwoju rolnictwa na terenie powiatu [waga: 5],
- specyfika produkcji rolnej – „produkty ekologiczne i regionalne” [waga: 4],
  - wzrost zapotrzebowania na artykuły rolno-spożywcze o charakterze ekologicznym [waga: 4].
- decyzje o zamknięciu czy ograniczeniu działania lotniska wojskowego [waga: 5],
  - obszary „Natura 2000”, blokujące możliwości rozwoju JST – restrykcyjne prawodawstwo w zakresie ochrony środowiska, brak konstruktywnych rozwiązań [waga: 5]
  - Brak systemu orientacji zawodowej (doradztwa zawodowego) na poziomie gimnazjum (przypadkowy wybór zawodu) [waga: 4],
  - Brak systemowego rozwiązania prawnego dla osób, które nie zamierzają podjąć legalnego zatrudnienia [waga: 4],
  - skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5],
  - niezadowalające środki finansowe na rozwój działalności rolniczej [waga: 5],
  - konkurencyjność produktów rolnych importowanych z krajów UE [waga: 5],
  - blokada rynków zbytu w Rosji [waga: 5],
  - niska opłacalność produkcji rolnej [waga: 5].

#### czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu

- łatwiejszy dostęp do instrumentów zwrotnego finansowania działalności gospodarczej [waga: 3],
- utrzymujący się w Polsce wzrost gospodarczy [waga: 3].
- niska skłonność pracodawców z terenu powiatu świdwińskiego do zatrudniania ludności w wieku poprodukcyjnym [waga: 3],
- nowe regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska [waga: 3],
- zjawisko „szarej strefy”, problem ściągalności podatków [waga: 3],
- zmniejszenie różnicy w dopłatach z PROW między małymi, średnimi oraz dużymi gospodarstwami rolnymi [waga: 3],

**OBSZAR 2 – Infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne i administracja publiczna****Czynniki wewnętrzne****Mocne strony****Słabe strony****czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu**

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– stosunkowo dobry stan rozwoju sieci wodociągowej [waga: 5],</li> <li>– stosunkowo dobry stan rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej [waga: 5],</li> <li>– dynamiczny rozwój w ostatnim okresie infrastruktury wodno-ściekowej [waga: 5],</li> <li>– istniejąca linia kolejowa Szczecin – Gdańsk (Białystok) [waga: 5].</li> <li>– dalszy dynamiczny rozwój e-administracji i e-usług publicznych [waga: 4],</li> <li>– duża skuteczność działań Policji [waga: 4],</li> <li>– rozwinięta sieć jednostek Ochotnicze Straży Pożarnej [waga: 4].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zły stan techniczny dróg w tym szczególności dróg powiatowych np. łączących powiat świdwiński z powiatem białogardzkim [waga: 5],</li> <li>– brak przy drogach poboczny oraz we wsiach chodników dla pieszych [waga 4],</li> <li>– brak odpowiedniej ilości dróg rowerowych stanowiących element transportu w ramach powiatu [waga: 4],</li> <li>– marginalizacja niektórych części powiatu ze względu na brak dostatecznych połączeń drogowych [waga: 5],</li> <li>– niesatysfakcjonujący rozwój sieci teleinformatycznej [waga: 4],</li> <li>– niesatysfakcjonujący rozwój sieci gazowej [waga: 4],</li> <li>– brak oferty lub jej bardzo ograniczony zakres związany z realizacją połączeń autobusowych w godzinach wieczornych oraz w weekendy [waga: 4],</li> <li>– przed teren powiatu nie przebiega żadna droga krajowa, co decyduje o niekorzystnym skomunikowaniu powiatu z innymi częściami województwa czy kraju [waga: 5],</li> <li>– niedostateczny rozwój transportu publicznego /transport kolejowy – w szczególności w południowo-wschodniej części powiatu, transport autobusowy/ [waga: 5],</li> <li>– transport publiczny – brak wspólnego przewoźnika, rzadka siatka połączeń [waga: 5],</li> <li>– brak komunikacji pomiędzy głównymi ośrodkami obszaru a małymi miejscowościami [waga: 5],</li> <li>– zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich</li> </ul> |
|---|---|

realizację [waga: 5],

- stosunkowo duża liczba czynów chuligańskie wśród młodzieży – wpływa na to przede wszystkim wysoki poziom bezrobocia wśród młodzieży [waga: 5].

#### czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu

- niesatysfakcjonujący standard techniczny dworców PKP na terenie powiatu świdwińskiego [waga: 3],
- niewystarczający przepływ informacji pomiędzy organizacjami, mieszkańcami i administracją [waga: 3].

#### czynniki o niskim wpływie na rozwój Powiatu

- konflikty społeczne wynikające z niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców [waga: 2].

### OBSZAR 2 – Infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne i administracja publiczna

#### Czynniki zewnętrzne

##### szanse

##### zagrożenia

#### czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu

- |  |  |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju powiatu [waga: 5],</li> <li>– rozwój szerokopasmowego Internetu [waga: 5],</li> <li>– dobrze funkcjonujący system gospodarki odpadami [waga: 4],</li> <li>– wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu [waga: 4].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finans. [waga: 5],</li> <li>– duża konkurencja ze strony powiatów ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],</li> <li>– niezadowalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],</li> <li>– brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4].</li> </ul> |
|--|--|

#### czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– modernizacja ciągów komunikacyjnych w kierunku Szczecina i Gdańska [waga: 3].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– zmiana przepisów w zakresie gospodarki odpadami zmuszających do modernizacji dopiero, co powstałego nowoczesnego międzygminnego systemu zagospodarowania odpadów w Wardyniu Górnym [waga: 3].</li> </ul> |
|---|---|

**OBSZAR 3 – Pomoc społeczna, ochrona zdrowia i lecznictwo uzdrowiskowe****Czynniki wewnętrzne****Mocne strony****Słabe strony****czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu**

- |  |   |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– system wsparcia dziennego, całodobowego i kadr pomocy społecznej m.in. dla osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych [waga: 5],</li> <li>– sprawnie działająca jednostka Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie [waga: 4],</li> <li>– funkcjonowanie Lokalnych Grup Działania [waga: 4],</li> <li>– działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań) [waga: 4],</li> <li>– doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych [waga: 4],</li> <li>– sprzyjające warunki do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w oparciu o istniejące uzdrowisko w Połczynie-Zdroju. [waga: 5].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– odpływ ludności z terenu powiatu – ujemne saldo migracji [waga: 5],</li> <li>– migracja znacznej części mieszkańców poza granice kraju, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej [waga: 5],</li> <li>– malejąca liczba zawieranych związków małżeńskich [waga: 4],</li> <li>– niski przyrost naturalny [waga: 5],</li> <li>– przyrost naturalny obserwowany głównie w rodzinach dysfunkcyjnych [waga: 5],</li> <li>– bardzo wysoki odsetek liczby osób korzystających z pomocy społecznej [waga: 5],</li> <li>– pogłębiające się patologie społeczne – narkomania, alkoholizm [waga: 5],</li> <li>– zbyt mała w stosunku do oczekiwań mieszkańców liczba specjalistycznych usług świadczonych w szpitalu powiatowym w Połczynie-Zdroju [waga: 5],</li> <li>– niesatysfakcjonujący rozwój poziom usług medycznych – zbyt długi czas oczekiwania do lekarzy specjalistów [waga: 4],</li> <li>– wysoki poziom wykluczenia społecznego w szczególności na obszarach po byłych PGR i występowanie negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, przemoc w rodzinie) [waga: 5],</li> <li>– ograniczone zasoby mieszkaniowe (mieszkania socjalne i komunalne) przy stale wzrastającej ilości rodzin oczekujących na takie mieszkanie [waga: 5],</li> <li>– niska aktywność społeczna [waga: 5],</li> <li>– skutki migracji zarobkowej (malejąca funkcja wychowawcza rodziny) [waga: 4],</li> <li>– brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych na terenie Powiatu [waga: 4].</li> </ul> |
|--|---|

**czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu**

- doświadczenie własne w zakresie prowadzenia programów profilaktycznych i zdrowotnych [waga: 3].

**czynniki o niskim wpływie na rozwój Powiatu**

- duża liczba osób niepełnosprawnych o niskich kwalifikacjach [waga: 2],
- brak oferty pracy dla osób niepełnosprawnych na chronionym, otwartym rynku pracy [waga: 2].

**OBSZAR 3 – Pomoc społeczna, ochrona zdrowia i lecznictwo uzdrowiskowe****Czynniki zewnętrzne****szanse****zagrożenia****czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu**

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju powiatu [waga: 5],</li> <li>– reforma służby zdrowia [waga: 5],</li> <li>– upowszechnianie i uświadamianie procesu rewitalizacji miast i obszarów problemowych [waga: 4].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5],</li> <li>– duża konkurencja ze strony powiatów ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],</li> <li>– niezadowalająca ilość środków finansowych na rozwój regionalny [waga: 5],</li> <li>– niezadowalająca ilość środków finansowych na funkcjonowanie pomocy społecznej [waga: 5],</li> <li>– negatywne postawy osób zaliczonych do długotrwale bezrobotnych [waga: 5],</li> <li>– zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5],</li> <li>– brak jednolitej polityki państwa umożliwiającej rozwój uzdrowisk” [waga: 5].</li> </ul> |
|---|---|

**czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu**

- |  |   |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– rosnące możliwości zlecania zadań własnych i realizacja ich przez NGO [waga: 3].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wzrastająca ilość dzieci rodzących się z dysfunkcjami [waga: 3],</li> <li>– ograniczenia dochodów Powiatu</li> </ul> |
|--|---|



wykluczające możliwość ciągłego wzrostu nakładów na promocję i ochronę zdrowia [waga: 3],

#### **czynniki o niskim wpływie na rozwój Powiatu**

- rosnące znaczenie ekonomii społecznej [waga: 2],
- możliwość pozyskania środków pozabudżetowych na realizację małych Projektów prozdrowotnych [waga: 2].

### **OBSZAR 4 – Edukacja, sport i kultura**

#### **Czynniki wewnętrzne**

##### **Mocne strony**

##### **Słabe strony**

#### **czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu**

- |   |  |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– dobrze zorganizowana sieć szkół na każdym poziomie kształcenia [waga: 4],</li> <li>– stosunkowo wysoki poziom nauczania - wyniki z egzaminu maturalnego uczniów z powiatu świdwińskiego są porównywalne do średniej dla kraju i województwa zachodniopomorskiego [waga: 4],</li> <li>– istniejący system oznakowanych szlaków rowerowych [waga: 5],</li> <li>– infrastruktura sportowo-rekreacyjna jest rozbudowana w relatywnie dobrym stopniu (jednak rozbudowy wymaga w szczególności ogólnodostępna infrastruktura sportowo-rekreacyjna) [waga: 5].</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– niewystarczające dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego w szkołach ponadgimnazjalnych do aktualnych, indywidualnych potrzeb zgłaszanych przez poszczególnych lokalnych pracodawców [waga: 5],</li> <li>– brak infrastruktury do uprawiania sportów wodnych [waga: 5],</li> <li>– niewystarczająca ilość tras i dróg rowerowych oraz małej infrastruktury towarzyszącej – brak wspólnej koncepcji dróg rowerowych obejmujących teren wszystkich gmin powiatu świdwińskiego [waga: 5],</li> <li>– brak kapitału na modernizację bazy i rozbudowę infrastruktury sportowej [waga: 5],</li> <li>– brak zinstytucjonalizowanego podmiotu koordynującego imprezy lokalne w skali całego obszaru Powiatu [waga: 4],</li> <li>– zbyt mała liczba wyraźnie rozpoznawalnych lokalnych produktów kulturalnych [waga: 4],</li> <li>– zbyt mała oferta atrakcji i imprez o charakterze ponadlokalnym [waga: 4],</li> <li>– niewystarczająca integracja nowych mieszkańców Powiatu [waga: 4].</li> </ul> |
|---|--|

**czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu**

- działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań) [waga: 3].
- słabe zainteresowanie środowisk spującą kulturową [waga: 3],

**OBSZAR 4 – Edukacja, sport i kultura****Czynniki zewnętrzne****szanse****zagrożenia****czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu**

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju powiatu [waga: 5],</li> <li>– stworzenie spójnej sieci tras i dróg rowerowych łączącej gminy i atrakcyjne miejsca powiatu świdwińskiego [waga: 5],</li> <li>– wzrost zainteresowania społeczeństwa aktywnym wypoczynkiem [waga: 5],</li> <li>– rozwój funkcji edukacyjnych, kulturalnych, i rekreacyjnych w lokalnych centrach usług [waga: 4],</li> <li>– rozwój elektronicznych usług publicznych z zakresu kultury – np. e-biblioteki [waga: 5],</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5],</li> <li>– duża konkurencja ze strony powiatów ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],</li> <li>– niezadawalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],</li> <li>– brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga: 4],</li> <li>– zwiększanie zadań JST bez przekazywania odpowiednich środków publicznych na ich realizację [waga: 5].</li> </ul> |
|---|---|

**czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu**

- rosnące możliwości zlecenia zadań własnych i realizacja ich przez NGO [waga: 3].

OBSZAR 5 – środowisko naturalne	
Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<b>czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– dobry stan środowiska naturalnego [waga 5],</li> <li>– duża ilość terenów leśnych, jezior, rzek i torfowisk [waga: 5],</li> <li>– różnorodność gatunkowa fauny i flory [waga: 5],</li> <li>– duże zasoby wód podziemnych [waga: 5],</li> <li>– występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych [waga: 5],</li> <li>– brak przemysłu ciężkiego [waga: 5],</li> <li>– korzystne warunki do rozwój inwestycji z zakresu OZE (elektrownie wiatrowe) [waga: 5].</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych wpływających na ograniczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej [waga: 4].</li> </ul>

OBSZAR 5 – Środowisko naturalne	
Czynniki zewnętrzne	
szanse	zagrożenia
<b>czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju powiatu [waga: 5],</li> <li>– rozwój inwestycji z zakresu OZE (fotowoltaika, solary słoneczne, elektrownie wiatrowe, farmy wiatrowe, pompy ciepła, elektrownie wodne) [waga: 5],</li> <li>– stworzenie spójnej sieci dróg rowerowych łączącej gminy i atrakcyjne miejsca powiatu świdwińskiego – zmniejszenie ruchu samochodowego na rzecz ekologicznych form transportu [waga: 5],</li> <li>– rozwój edukacji proekologicznej [waga: 4].</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5],</li> <li>– duża konkurencja ze strony powiatów ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],</li> <li>– niezadowalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5].</li> </ul>

<b>czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– zmiany w przepisach prawnych [waga: 3].</li> </ul>	

<b>OBSZAR 6 – Turystyka</b>	
<b>Czynniki wewnętrzne</b>	
<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<b>czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– dobry stan czystości środowiska naturalnego [waga: 5],</li> <li>– duża ilość terenów leśnych, jezior, rzek i torfowisk [waga: 5],</li> <li>– różnorodność gatunkowa fauny i flory [waga: 5],</li> <li>– duże zasoby wód podziemnych [waga: 5],</li> <li>– występowanie dużej ilości obszarów i obiektów chronionych [waga: 5],</li> <li>– brak przemysłu ciężkiego [waga: 5],</li> <li>– lokalizacja na terenie powiatu uzdrowiska – baza lokalowa umożliwiająca rozwój turystyki uzdrowiskowej [waga: 5],</li> <li>– rozwój turystyki weekendowej, specjalistycznej (myślistwo, wędkarstwo) i kwalifikowanej (w tym m.in. jeździectwa) [waga: 4],</li> <li>– istniejący system oznakowanych szlaków rowerowych [waga: 5],</li> <li>– występowanie na obszarze powiatu terenów inwestycyjnych pod turystykę [waga: 5],</li> <li>– infrastruktura sportowo-rekreacyjna jest rozbudowana w relatywnie dobrym stopniu (jednak rozbudowy wymaga w szczególności ogólnodostępna infrastruktura sportowo-rekreacyjna) [waga: 5].</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– niewystarczająca ilość tras rowerowych oraz małej infrastruktury towarzyszącej – brak wspólnej koncepcji dróg rowerowych obejmujących teren wszystkich gmin powiatu świdwińskiego [waga: 5],</li> <li>– niewystarczająca ilość infrastruktury do uprawiania sportów wodnych [waga: 5],</li> <li>– brak kapitału na modernizację bazy i rozbudowę infrastruktury [waga: 5],</li> <li>– brak szerokiej informacji i promocji o walorach turystycznych powiatu [waga: 5],</li> <li>– brak wspólnej polityki promocyjnej na terenie Powiatu [waga: 4],</li> <li>– zbyt słabo rozwijająca się agroturystyka w stosunku do istniejącego potencjału [waga: 5],</li> <li>– mała ilość inwestorów zainteresowanych lokowaniem środków w rozwój turystyki i sportu na terenie powiatu [waga: 5],</li> <li>– nierównomierność rozmieszczenia bazy noclegowej i turystycznej w powiecie – prawie wszystkie miejsca noclegowe zlokalizowane są w Potczynie – Zdroju [waga: 4],</li> <li>– brak wyraźnie rozpoznawalnych lokalnych produktów turystycznych [waga: 4].</li> </ul>
<b>czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– mała liczba turystów zagranicznych [waga: 3].</li> </ul>

<b>OBSZAR 6 – Turystyka</b>	
<b>Czynniki zewnętrzne</b>	
<b>szanse</b>	<b>zagrożenia</b>
<b>czynniki o silnym wpływie na rozwój Powiatu</b>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– wykorzystanie funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej dla rozwoju powiatu [waga: 5],</li> <li>– stworzenie spójnej sieci dróg rowerowych łączącej gminy i atrakcyjne miejsca powiatu świdwińskiego [waga: 5],</li> <li>– nowa oferta biur podróży/turystycznych organizujących na terenie powiatu wycieczki, wyjazdy, udział w imprezach kulturalnych itp. [waga: 5],</li> <li>– rozwój turystyki weekendowej, specjalistycznej (myślistwo, wędkarstwo) i kwalifikowanej (w tym m.in. jeździectwa) [waga: 4],</li> <li>– wzrost zainteresowania społeczeństwa aktywnym wypoczynkiem, agroturystyką oraz turystyką przyrodznawczą i krajoznawczą [waga: 5],</li> <li>– gospodarstwa ekologiczne i agroturystyka [waga: 5],</li> <li>– specyfika produkcji rolnej – „produkty regionalne” [waga: 4].</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– brak podmiotów gospodarczych chętnych do inwestowania w rozwój powiatowej bazy turystycznej [waga: 5],</li> <li>– skomplikowane procedury i wysokie wymagania instytucji pomocowych udzielających wsparcia finansowego [waga: 5],</li> <li>– duża konkurencja ze strony powiatów ościennych w zakresie pozyskiwania środków z funduszy UE [waga: 5],</li> <li>– niezadawalające środki finansowe na rozwój regionalny [waga: 5],</li> <li>– brak współpracy pomiędzy JST z terenu powiatu świdwińskiego [waga:4].</li> </ul>

## 5. WIZJA I MISJA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO

### 5.1 WIZJA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO

Wizja rozwoju powiatu stanowi obraz pożądanego stanu, jaki społeczność lokalna chce osiągnąć na koniec wdrażania zaktualizowanej strategii. Odpowiada na pytania:

- Co chcemy osiągnąć?
- Jaką sytuację chcemy mieć?

Wizja wskazuje zasadniczy kierunek działania, pozwala również wyklarować jasność celów, stojących przed powiatem. Wizja jest wizualizacją przyszłości, która z założenia motywuje jej twórców i adresatów do działań na rzecz jej realizacji.

Wizję rozwoju powiatu świdwińskiego do roku 2022 z perspektywą na lata 2023-2027 sformułowano w następujący sposób:

**Powiat świdwiński to subregionalne centrum życia kulturalnego, turystycznego, społecznego i gospodarczego oraz znany i popularny w kraju i zagranicą ośrodek lecznictwa uzdrowiskowego. To obszar przychylny mieszkającym tu ludziom i przybyszom, przedsiębiorcom, sprzyjający aktywizacji zawodowej oraz rozwojowi przedsiębiorczości, kultury i usług rekreacyjno-turystycznych. To również miejsce gdzie zlokalizowana jest jedna z najważniejszych i najnowocześniejszych w Polsce baz lotnictwa wojskowego. Powiat, w którym mieszkańcy zaspokajają swoje potrzeby oraz mogą rozwijać swoje aspiracje zawodowe i intelektualne, uzdolnienia, a także dbać o swoje zdrowie i rozwój fizyczny.**

### 5.2 MISJA POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO

Misja określa wartości, jakimi będzie kierowała się społeczność lokalna w celu zrealizowania zaprojektowanej wizji rozwoju. Misja ukierunkowuje również na działania, które trzeba podjąć, aby misja się powiodła, a wizja stała się rzeczywistością. Realizatorem misji jest cała społeczność lokalną, w tym przedstawiciele władz powiatu i urzędnicy, pracownicy placówek i instytucji powiatowych, członkowie organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i inwestorzy, mieszkańcy powiatu.

Misja powiatu świdwińskiego została sformułowana w następujący sposób:

**„Społeczność powiatu świdwińskiego buduje swój rozwój w oparciu o przedsiębiorczość, aktywność obywatelską i zaufanie. Misją powiatu świdwińskiego jest stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców poprzez poprawę sytuacji materialnej, podniesienie poziomu oświaty i ochrony zdrowia, poprawę stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej oraz zapewnienie odpowiedniej dostępności transportu publicznego, a także zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i ograniczanie negatywnych zjawisk wykluczenia społecznego. Wypełniając swoją misję samorząd powiatowy kieruje się zasadami partnerstwa i współpracy, dążąc jednocześnie do zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności”.**

Sformułowana w ten sposób misja powiatu świdwińskiego zwraca uwagę na wartości, jakimi powinni kierować się jego mieszkańcy oraz władze samorządowe. Kluczowymi wartościami, obok przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej, jest zaufanie społeczne i nastawienie na współpracę. Potrzeba współpracy i podejścia partnerskiego w rozwoju powiatu i wspieraniu inicjatyw społeczności lokalnej wynika nie tylko z konieczności sprostania wyzwaniom, przed którymi stoi obecnie powiat, ale jest również nieodłącznym elementem budowy zaufania i kapitału społecznego w powiecie.

## 6. OBSZARY STRATEGICZNE I KIERUNKI ROZWOJU

Wizja rozwoju Powiatu będzie możliwa do zrealizowania poprzez podjęcie szeregu działań operacyjnych w priorytetowych obszarach rozwoju. Obszary te wynikają z jednej strony ze zidentyfikowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych rozwoju Powiatu, zaś z drugiej są odpowiedzią na główne wyzwania, przed którymi stoi Powiat i jego społeczność lokalna do 2022 roku oraz z perspektywą na lata 2023 – 2027. Przyjęte obszary rozwoju wpisują się również w cele tematyczne polityki spójności Unii Europejskiej oraz priorytety polityki rozwoju regionalnego realizowane na poziomie krajowym i wojewódzkim. Dzięki temu obszary te będą mogły być w dużej mierze rozwijane i finansowane ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w ramach realizowanych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020.

Poniżej znajduje się **sześć obszarów strategicznych**, dla których zostały określone cele strategiczne oraz zestawy wspierających ich celów szczegółowych. W ramach każdego z celów szczegółowych określono konkretne działania /kierunki działania/, które prowadzą do osiągnięcia założonych celów operacyjnych a pośrednio również strategicznych.

### OBSZAR STRATEGICZNY 1 –Gospodarka, rolnictwo, leśnictwo i rynek pracy

#### **Cel strategiczny 1:**

**Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka oraz rozwój nowoczesnego rolnictwa i leśnictwa**

#### **Cel strategiczny 2:**

**Wysoki poziom aktywności i zawodowej mieszkańców**

#### *Strategia postępowania:*

Do najważniejszych celów rozwojowych powiatu świdwińskiego należy zaliczyć budowanie pozycji regionu, który jest atrakcyjny dla nowych inwestycji oraz korzysta z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Konkurencyjności i jakości lokalnej gospodarki determinują obecnie nie tylko warunki ekonomiczno-prawne, ale przede wszystkim dostępność i jakość kapitału ludzkiego. W tym przypadku kapitał intelektualny należy rozumieć, jako suma kapitału tworzono bezpośrednio przez ludzi i instytucje, istniejący potencjał zewnętrznego wizerunku a także wewnętrzne relacje społeczne. Dynamiczny rozwój uzależniony jest ściśle od otwartości i gotowości do podjęcia współpracy, jakości kadr gospodarki, poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, kwalifikacji zawodowych pracowników, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji oraz zdolności do elastycznego reagowania na zachodzące na lokalnym rynku pracy zmiany.

Szansą na rozwój powiatu świdwińskiego jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych potencjałów - m.in. uzdrowisko w Połczynie-Zdroju oraz baza wojskowa w Świdwinie, wielkopowierzchniowe wyspecjalizowane gospodarstwa rolne, a także związane z rozwiniętym rolnictwem przetwórstwo rolno-spożywcze, ogrodnictwo, ponadto przemysł drzewny (w tym szkółkarstwo) oraz umiejętne korzystanie z zasobów terenów inwestycyjnych (pod działalność



gospodarczą, rolniczą). W dłuższej perspektywie, zwiększenie tempa rozwoju Powiatu będzie niemożliwe bez równoczesnego zagospodarowywania istniejącej infrastruktury gospodarczej, które decyduje o konkurencyjności regionu i jego atrakcyjności inwestycyjnej. Konieczne są również inwestycje, które podniosą zewnętrzną dostępność komunikacyjną powiatu świdwińskiego. Dostępność komunikacyjna w tym przypadku stanowi podstawową determinantę rozwoju powiatu świdwińskiego.

Warunkiem rozwoju powiatu świdwińskiego wydaje się być intensyfikacja współpracy na szczeblu samorządowym – gminy i powiat świdwiński. Wspomniana współpraca powinna skupiać się na kreowaniu i realizacji wspólnych przedsięwzięć, które będą dynamizować rozwój gospodarczy, turystyczny oraz będą rozwiązywać lub łagodzić istniejące problemy społeczne. W szczególności konieczna jest współpraca obejmująca tworzenie stref gospodarczych, wypracowania wspólnej polityki w zakresie przyciągania inwestycji zewnętrznych, promocji gospodarczej, itp. Ponadto, należy również w aktywny sposób współpracować z podmiotami prywatnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

*Spójność z dokumentami nadrzędnymi:*

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka oraz rozwój nowoczesnego rolnictwa i leśnictwa</p> <p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Wysoki poziom aktywności i zawodowej mieszkańców</p>	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 1</b> <b>„ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”</b> <i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki 1.3. Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości 1.4. Wspieranie wzrostu eksportu 1.6. Restrukturyzacja i rozwój produkcji rolnej i rybactwa</p> <p><b>CEL STRATEGICZNY NR 2</b> <b>„WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ REGIONU”</b> <i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>2.1. Podnoszenie atrakcyjności i spójności oferty inwestycyjnej regionu oraz obsługi inwestorów 2.2. Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu 2.3. Tworzenie i rozwój stref</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>1.3 Działanie</i></p> <p>Budowa podstaw konkurencyjności województw</p> <p><i>2.3 Działanie</i></p> <p>Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>

	aktywności inwestycyjnej 2.4. Budowanie i promocja marki regionu	
	<b>CEL STRATEGICZNY NR 4 „ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI”</b>  <i>Cele kierunkowe:</i>  4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii	
	<b>CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI”</b>  <i>Cele kierunkowe:</i>  5.1. Rozwój kadr innowacyjnej gospodarki 5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności 5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego 5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego	

**Cele operacyjne****W ramach 1 celu strategicznego:**

- 1.1. Administracja i instytucje otoczenia biznesu aktywnie wspierające lokalną gospodarkę i przedsiębiorczość.
- 1.2. Wzrost przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej powiatu.
- 1.3. Marketing i promocja gospodarcza powiatu.
- 1.4. Rozwój bazy produkcyjnej i przetwórczej w rozwijanych sektorach biogospodarki.
- 1.5. Rozwój rolnictwa ekologicznego i wysoko wyspecjalizowanego oraz przemysłu drzewnego.

**W ramach 2 celu strategicznego:**

- 1.6. Promocja wśród mieszkańców idei kształcenia przez całe życie oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych.
- 1.7. Promocja zatrudnienia oraz rozwój lokalnego rynku pracy.

<b>Kierunki interwencji (kluczowe zadania)</b>					
<b>Cel operacyjny</b>	<b>Kluczowe działania</b>	<b>Jednostka realizująca</b>	<b>Jednostka monitorująca ze strony powiatu</b>	<b>Partnerzy</b>	<b>Przewidywany okres realizacji</b>
1.1 1.2	Utworzenie i uzbrojenie obszaru aktywności gospodarczej, pomoc księgowo-doradcza	Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Miasto Świdwin, Gmina Świdwin	2015-2017
1.1 1.2 1.4 1.5	Wsparcie powstawania grup producenckich, klastrów i czynników wzmacniających ich rozwój (ze szczególnym uwzględnieniem sektora przetwórstwa rolno-spożywczego)	Instytucje Otoczenia Biznesu, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, przedsiębiorcy, NGO	2014-2022
1.3	Stworzenie systemu informacji i wizualizacji przestrzennej w zakresie promocji oferty terenów inwestycyjnych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Promocji	inwestorzy prywatni	2014-2016
1.3	Marketing gospodarczy i promocja oferty inwestycyjnej Powiatu	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Promocji	Podmioty gospodarcze, organizacje pracodawców	2014-2022
1.1 1.2 1.8	Aktywna współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie udzielania informacji, szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą	Powiatowy Urząd Pracy, Organizacje Pracodawców, NGO	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Starostwo Powiatowe, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2022
1.1 1.2 1.8	Współpraca z instytucjami oferującymi wsparcie finansowe dla rozwoju działalności gospodarczej	Instytucje Otoczenia Biznesu, Organizacja Pracodawców,	Wydział Promocji	Banki	2014-2022
1.1 1.4 1.5	Wsparcie rozwoju i promocja rolnictwa ekologicznego (ze szczególnym rozwojem agroturystyki), sadownictwa oraz szkółkarstwa.	Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Zachodniopomorska Izba Rolnicza, gospodarstwa rolne	Wydział Promocji	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe,	2014-2022

				gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe, rady sołeckie	
1.1 1.2 1.4 1.5	Udzielanie pomocy doradczej i informacyjnej w zakresie pozyskiwania środków na rozwój produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz szkoleń	ODR, LGD	Wydział Promocji	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe, rady sołeckie	2014-2022
1.1 1.2 1.4 1.5	Wsparcie tworzenia grup producentów rolnych i innych form stowarzyszeniowych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Zachodniopomorska Izba Rolnicza	Wydział Promocji	Rolnicy, LGD, organizacje pozarządowe, związki producentów	2014-2022
1.1 1.2 1.4 1.5	Wsparcie rozwoju sieci sprzedaży produktów tradycyjnych i regionalnych, powiązanie z rozwojem funkcji turystycznej obszarów Powiatu	Gminy powiatu świdwińskiego, LGD	Wydział Promocji	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, producenci	2014-2022
1.3 1.5	Organizacja imprez tematycznych promujących produkty lokalne i tradycyjne	gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Promocji	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, LGD, organizacje pozarządowe	2014-2022
1.2 1.7	Zmiana lub rozszerzenie profili kształcenia w szkołach zawodowych na terenie powiatu świdwińskiego, w celu dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy	Powiat Świdwiński	Wydział Edukacji	-	2016-2018

1.7	Promocja zatrudnienia, w tym monitoring rynku pracy w celu skutecznego równoważenia popytu i podaży miejsc pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Wydział Edukacji	Powiatowa Rada Zatrudnienia, organizacje pozarządowe, Wojewódzki Urząd Pracy, organizacje pracodawców, prywatne pośrednictwa pracy, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	2014-2022
1.6 1.7	Kontynuowanie prac mających na celu dostosowanie systemów kształcenia (zawodowego) do potrzeb lokalnego rynku pracy	Szkoły ponadgimnazjalne, Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Edukacji	Powiatowa Rada Zatrudnienia, organizacje pracodawców, przedsiębiorstwa	2014-2022
1.6 1.7	Rozwój systemu doradztwa zawodowego, koordynacja działań instytucji różnych szczebli	Powiatowy Urząd Pracy	Wydział Edukacji	szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Szkolne Ośrodki Kariery, organizacje pracodawców	2014 -2027

## OBSZAR STRATEGICZNY 2 Infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne i administracja publiczna

### Cel strategiczny 3:

**Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej**

### Cel strategiczny 4:

**Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, sprawności administracyjnej i partycypacja mieszkańców w inicjatywach rozwojowych**

### *Strategia postępowania:*

Wysoka dostępność komunikacyjna ma kluczowe znaczenie dla rozwoju każdej jednostki samorządu terytorialnego. W pierwszej kolejności sprzyja ona powstawaniu i rozwojowi osadnictwa, jest również czynnikiem wpływającym na lokalizację działalności gospodarczej. Wysoka dostępność komunikacyjna podnosi także atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną regionu oraz wpływa na mobilność mieszkańców, w tym na mobilność zawodową i edukacyjną, a także na dostępność do usług publicznych.

Zewnętrzna dostępność komunikacyjna powiatu świdwińskiego zależy w dużej mierze od inwestycji zewnętrznych - krajowych i regionalnych (zapisanych w dokumentach strategicznych, jak np. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r. czy Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020). Niniejsze zadania leżą poza kompetencjami Powiatu, jednak są dla niego bardzo istotnym elementem rozwojowym. Dla dalszego rozwoju Powiatu kluczowe jest wspieranie (w tym poprzez działania lobbingsowe) inwestycji drogowych, kolejowych, które realizowane mogą być przez inne podmioty i zarządców infrastruktury komunikacyjnej, w celu podniesienia konkurencyjności Powiatu.

Infrastruktura komunikacyjna sprzyja dynamicznemu rozwojowi lokalnemu i regionalnemu, umożliwia pokonywanie odległości i kształtuje układy przestrzenne, zaspakaja popyt na usługi, kształtuje więzi społeczne, gospodarcze i przestrzenne oraz prowadzi do integracji społecznej.

Zasadniczym wyzwaniem dla samorządu powiatowego, pozostającym w jego bezpośredniej gestii, jest dbałość o wysoką wewnętrzną dostępność komunikacyjną powiatu świdwińskiego. Dla jego funkcjonowania i rozwoju niezbędne są powiązania komunikacyjne, jak np. drogi, ulice czy drogi rowerowe. Poza rozbudową, modernizacją i przebudową najważniejszych ciągów komunikacyjnych do parametrów normatywnych, zadaniem jest budowa pozostałej infrastruktury drogowej, czyli m.in. parkingów, chodników, oświetlenia czy zatok przystankowych, a także likwidacja barier architektonicznych.

Lokalny układ drogowy Powiatu stanowi uzupełnienie sieci dróg wojewódzkich. Właściwa gęstość oraz stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej, przyczynią się w istotnym stopniu do podniesienia konkurencyjności gospodarczej (w tym atrakcyjności inwestycyjnej) i spójności

powiatu świdwińskiego. Ponadto, w sposób pozytywny wpłyną na jakość życia, poziom bezpieczeństwa drogowego i publicznego.

Dostępność komunikacyjną rozumieć trzeba także, jako rozwój społeczeństwa informacyjnego, określanego, „jako społeczeństwo, w którym przetwarzanie informacji z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych stanowi znaczącą wartość ekonomiczną, społeczną i kulturową”. Ze względu na postęp cywilizacyjny i techniczny, tendencje te będą utrzymane w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

W aspekcie bezpieczeństwa publicznego zaplanowano działania mające na celu silniejsze zintegrowanie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym w powiecie świdwińskim i zwiększanie poziomu bezpieczeństwa m.in. poprzez modernizację infrastruktury oraz poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych czy kształtowanie i promocję postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji zagrożeń.

Głównymi założeniami nowego podejścia do wdrażania polityki rozwoju na każdym poziomie zarządzania państwem jest partnerstwo i zintegrowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter problemów (wyzwań rozwojowych), przed jakimi stoją samorządy, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii. Zapewnienie realizacji celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego do 2020 roku wymaga - zarówno na poziomie konkurencyjności, jak i spójności - skoordynowanych działań podejmowanych przez samorządy w zakresie realizacji wielu usług publicznych na rzecz mieszkańców, dla których granice pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego mają jedynie administracyjny wymiar.

Wymienione wyżej wyzwania w zakresie rozwoju infrastrukturalny technicznej (w szczególności dotyczy to infrastruktury transportowej) determinują skoordynowaną i ścisłą współpracę pomiędzy gminami w ramach Powiatu oraz bezpośrednio gmin z Powiatem. W szczególności ma to kluczowe znaczenie dla pobudzania rozwoju gospodarczego. Tylko skoordynowana i celowa współpraca pomiędzy poszczególnymi jednostkami (samorządowymi, państwowymi, prywatnymi) może zadecydować o uzyskaniu efektu skali z tytułu przyciągania inwestorów zewnętrznych, jak również w postaci wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej w ramach całego powiatu świdwińskiego.

Cel ten zatem wskazuje na konieczność podjęcia współpracy z gminami Powiatu w zakresie ustalania i realizowania zamierzeń strategicznych istotnych z punktu widzenia interesów mieszkańców całego Powiatu. Współpraca ta ma również dotyczyć kwestii bezpieczeństwa w wielowymiarowym pojęciu tego obszaru aktywności publicznej. Nie chodzi tu tylko o bezpieczeństwo publiczne, ale również przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym, czy też bezpieczeństwo związane z ochroną środowiska, dostępem do czystych źródeł energii i wody itp. Współpraca ta ma również dotyczyć kwestii promocji turystycznej, inwestycyjnej, edukacyjnej itp.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej</p> <p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego, sprawności administracyjnej i partycypacja mieszkańców w inicjatywach rozwojowych</p>	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”</b></p> <p><i>Cele kierunkowe</i></p> <p>3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p> <p>3.5. Rozwój infrastruktury energetycznej</p> <p>3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>2.2 Działanie</i></p> <p>Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p> <p><i>2.3 Działanie</i></p> <p>Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>
	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 4 ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</b></p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p> <p>4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów</p> <p>4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami</p> <p>4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa</p>	
	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI”</b></p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego</p>	



	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 6</b>  <b>„WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI</b>  <b>SPOŁECZNEJ REGIONU”</b></p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej</p>	
--	---	--

### **Cele operacyjne**

#### **W ramach 3 celu strategicznego:**

- 2.1. Wewnętrzna spójność komunikacyjna powiatu
- 2.2. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
- 2.3. Rozwój infrastruktury technicznej

#### **W ramach 4 celu strategicznego:**

- 2.4. Cyfryzacja administracji publicznej i rozwój e-usług dla społeczeństwa
- 2.5. Otwartość powiatu na innowacje i współpracę sieciową
- 2.6. Zapewnienie wysokiego poziom bezpieczeństwa publicznego w powiecie
- 2.7. Sprawność administracyjna
- 2.8. Wzmacnianie kapitału społecznego

<b>Kierunki interwencji (kluczowe zadania)</b>					
<b>Cel operacyjny</b>	<b>Kierunki działania</b>	<b>Jednostka realizująca</b>	<b>Jednostka monitorująca ze strony powiatu</b>	<b>Partnerzy</b>	<b>lata realizacji</b>
2.1	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 3340 Z Rymań – Sławoborze od granicy z powiatem Kołobrzeskim – Pwalice – Mysłowice – Sławoborze	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2016-2017
2.1.	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1061Z Białogard – Sławoborze od granicy z powiatem Białogardzkim – Sidłowo – Sławoborze	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2018
2.1.	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: Rąbino-Tychówko	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2019-2020
2.1.	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1082Z Świdwin-Gawroniec	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2019-2020
2.1.	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: Świdwin - Rzepczyno - do granicy z powiatem drawskim (Łabędzie).	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2021-2022
2.1.	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1058Z Białogard - Rąbino (na odcinku Rąbino - granica powiatu świdwińskiego) na odcinku 11,950 km.	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2023-2027

2.1.	Modernizacja i rozbudowa pozostałego powiatowego zasobu dróg	Powiat Świdwiński	Powiatowy Zarząd Dróg w Świdwinie	-	2014-2027
2.1.	Modernizacja i rozbudowa dróg gminnych	gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Komunikacji i Drogownictwa		2014-2027
2.1.	Lobbowanie w zakresie modernizacji dróg wojewódzkich i krajowych na terenie powiatu oraz w jego otoczeniu, w tym dróg szybkiego ruchu	Powiat świdwiński	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	Inni zarządcy dróg, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027
2.1	Budowy obwodnic miast na terenie powiatu	Zarząd Dróg Wojewódzkich,	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	Powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	2014-2022
2.1.	Budowa dróg rowerowych, jako alternatywny sposób komunikacji w stosunku do transportu samochodowego na obszarze powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2017-2020
2.1	Modernizacja i rozbudowa ciągów pieszych	Powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	Inni zarządcy dróg	2014-2022
2.1.	Współpraca na rzecz dalszego rozwoju komunikacji kolejowej pasażerskiego transportu kolejowego na terenie powiatu (w tym modernizacja infrastruktury)	Zarządcy kolei regionalnych, PKP	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	Powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, operatorzy kolejni, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	2014-2022
2.1.	Zakup środków transportu (niskoemisyjny tabor), remont i modernizacja infrastruktury organizacyjnej (dworzec, przystanki, itp.).	gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2017-2019

2.1.	Dążenie do optymalizacji transportu zbiorowego na terenie powiatu – współpraca z przewoźnikami	Powiat Świdwiński	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	Gminy powiatu świdwińskiego przewoźnicy prywatni	2014-2018
2.2.	Rozbudowa infrastruktury w ramach powiatowej sieci internetowej	Operatorzy teleinformatyczni	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	Powiat świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	2014-2018
2.3.	Rozbudowa systemu kanalizacyjnego, szczególnie w otoczeniu zbiorników wodnych	gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Ochrony Środowiska	Mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2022
2.3.	Rozbudowa sieci wodociągowej	gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Ochrony Środowiska	Mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
2.4. 2.6. 2.7.	Uruchomienie e-systemu (sms /lub i on-line) do komunikacji ze społeczeństwem	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	Gminy powiatu świdwińskiego	2016-2018
2.4. 2.7.	Uruchomienie e-usług w działalności instytucji publicznych w powiecie świdwińskim	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Zarządzania Kryzysowego	-	2016-2018
2.4. 2.7.	Dostosowanie aktualnie posiadanego systemu elektronicznego obiegu dokumentów do systemu ePUAP	Powiat Świdwiński	Wydział Zarządzania Kryzysowego	-	2016-2018
2.6.	Poprawa stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych, wsparcie zewnętrznego finansowania	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska	2014-2027
2.6.	Rozbudowa elektronicznych systemów monitorowania bezpieczeństwa publicznego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, OSP	2014-2027

2.6.	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym (inwestycje infrastrukturalne, monitoring, działania profilaktyczne)	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Straż Miejska, organizacje pozarządowe	2014-2027
2.5. 2.6. 2.8.	Kształtowanie postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych	Szkoły	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, OSP, organizacje pozarządowe	2014-2027
2.6.	Poprawa bezpieczeństwa na obszarach wodnych	WOPR, Komenda Powiatowa Policji	Wydział Zarządzania Kryzysowego	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, Straż Miejska, Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, OSP, Społeczna Straż Rybacka, organizacje pozarządowe	2014-2027
2.5. 2.7.	Współpraca międzysamorządowa wewnątrz powiatu świdwińskiego – realizacja wspólnych działań projektowych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, środowiska pozarządowe i gospodarcze	2014-2027
2.5. 2.7.	Aktywny udział powiatu w krajowych i międzynarodowych sieciach współpracy	Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Gminy powiatu świdwińskiego, partnerzy zagraniczni	2014-2027
2.5.	Rozwijanie partnerstw publiczno-prywatnych i publiczno-społecznych	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe, podmioty prywatne	2014-2027

2.8.	Wspieranie działań na rzecz wzmocnienia świadomości i tożsamości lokalnej mieszkańców Powiatu	Institucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Wydział Promocji	Biblioteki, muzea, szkoły itp.	2014-2027
2.8.	Promocja aktywności na rzecz społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i starszych oraz wzmocnienie wolontariatu	Institucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje turystyczne, biblioteki, muzea, szkoły	2014-2027
2.8.	Promocja i wsparcie form samoorganizacji społecznej	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, instytucje kultury	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe, biblioteki, muzea, szkoły	2014-2027
2.8.	Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027

**OBSZAR STRATEGICZNY 3 – Pomoc społeczna, ochrona zdrowia i leczenie uzdrowiskowe****Cel strategiczny 5:****Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu****Cel strategiczny 6:****Świadczenie wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia i leczenia uzdrowiskowego***Strategia postępowania:*

Sektor usług społecznych, do którego zaliczyć należy, pomoc społeczną, ochronę zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, a wraz z nim warunki mieszkaniowe i więzi społeczne, wpływają bezpośrednio na jakość życia mieszkańców danej jednostki terytorialnej, a tym samym na ich aktywność. Jednym z wyznaczników określających pożądany poziom rozwoju społeczno-gospodarczego jest dostępność i jakość świadczonych usług publicznych. Ten rodzaj usług publicznych został szczególnie priorytetowo uwzględniony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Również Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 podkreśla istotę dostępności i jakości usług publicznych. Powiat świdwiński należy aktualnie (zgodnie z zapisami znajdującymi się w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego) do obszarów o najniższym dostępie do usług publicznych.

Istotną cechą samorządu terytorialnego jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności, samorząd bowiem odpowiada za wszystkie sprawy publiczne, dotyczące życia mieszkańców w obrębie jednostki terytorialnej. Władze samorządowe odpowiadają za zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Realizacja tych potrzeb następuje poprzez wykonywanie zadań określonych w ustawach (o samorządzie gminnym oraz samorządzie powiatowym). W tym celu samorządy lokalne podejmują niezbędne działania w celu poprawy dostępności i jakości świadczonych usług publicznych, na co ma wpływ postęp cywilizacyjny oraz rozwój nowoczesnych technologii. Działania te są przede wszystkim odpowiedzią na rosnące oczekiwania oraz wymagania mieszkańców danej społeczności w stosunku do administracji publicznej.

Istniejąca oferta społeczna oddziałuje na takie obszary jak demografia (dotyczy to procesów migracyjnych), aktywność społeczna mieszkańców, poziom tożsamości lokalnej (patriotyzm lokalny), co jest szczególnie ważne w kontekście powiązań i współpracy władz lokalnych wchodzących w skład powiatu (w tym przypadku powiatu świdwińskiego).

Strategia działania w sferze integrującej zarówno politykę społeczną jak również ochronę zdrowia zakłada efektywne i racjonalne prowadzenie działań interwencyjnych i prewencyjnych, stosownych do dokładnie zdiagnozowanych potrzeb.

Współczesna polityka społeczna rozumiana będzie, jako integracja potrzeb oraz instrumentów – to jest głównych odbiorców tej polityki, oraz jako współpraca różnych podmiotów publicznych szczebla gminnego i powiatowego z odpowiedzialnymi za realizację polityki społecznej i zdrowotnej podmiotami należącymi do struktur jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, administracji rządowej, a także partnerów społecznych (m.in. organizacji pozarządowych)

i prywatnych. W odpowiedzi na konsekwencje postępujących zmian struktury demograficznej konieczne będzie zbudowanie nowej oferty specjalistycznych usług adresowanych dla grupy seniorów (działania te powinny mieć charakter wyprzedzający - przygotować służby i społeczeństwo powiatu do zbudowania nowej oferty). Dodatkowo priorytetem będzie realizacja polityki prorodzinnej oraz wspieranie postaw społecznych przyczyniających się do poprawy wskaźników demograficznych.

Ważnym aspektem dla powiatu świdwińskiego jest również tworzenie warunków dla rozwoju nowych inicjatyw wzmacniających więzi społeczne i przeciwdziałającym wykluczeniu społecznemu.

Jednym z kluczowych zagadnień w obecnym okresie programowania UE (2014-2020) będzie rewitalizacja miast i obszarów wiejskich. Proces ten jest rozumiany, jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych – jak np. modernizacja infrastruktury – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej, itp. Niewłaściwym jest postrzeganie rewitalizacji wyłącznie poprzez pryzmat remontów infrastruktury. Niniejszy cel operacyjny wskazuje na konieczność kontynuowania procesów rewitalizacyjnych na terenie powiatu świdwińskiego, zarówno na obszarach miast, jak i terenach wiejskich.

*Spójność z dokumentami nadrzędnymi:*

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Świadczenie wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia i leczenia uzdrowiskowego</p>	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 1 ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU</b></p> <p><u>Cele kierunkowe:</u></p> <p>3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego</p>	<p>1.3 <i>Działanie</i> Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne</p> <p>2.2 <i>Działanie</i> Wspieranie obszarów o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p>
	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 4 ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</b></p> <p><u>Cele operacyjne:</u></p> <p>4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych</p>	<p>2.3 <i>Działanie</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>
	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI”</b></p> <p><u>Cele kierunkowe:</u></p> <p>5.5. Budowanie społeczeństwa</p>	<p>3.4 <i>Działanie</i> Wspomaganie budowy kapitału społecznego dla rozwoju regionalnego w oparciu o sieci współpracy między różnymi aktorami polityki regionalnej</p>



	informacyjnego	
	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 6 „WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU”</b></p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>2.9. Wspieranie funkcji rodziny</p> <p>2.10. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej</p> <p>2.11. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego</p> <p>2.12. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej</p> <p>2.13. Rozwijanie dorobku kulturowego, jako fundamentu tożsamości regionalnej</p> <p>2.14. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej</p>	

### **Cele operacyjne**

#### **W ramach 5 celu strategicznego:**

- 3.1. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych (wspieranie aktywnej integracji)
- 3.2. Dostosowanie infrastruktury i oferty w zakresie pomocy społecznej do zachodzących zmian demograficznych
- 3.3. Ograniczenie negatywnego oddziaływania społecznego obszarów zdegradowanych oraz problemowych
- 3.4. Integracja społeczna oraz proaktywna polityka prorodzinna

#### **W ramach 6 celu strategicznego:**

- 3.5. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej

<b>Kierunki interwencji (kluczowe zadania)</b>					
<b>Cel operacyjny</b>	<b>Kluczowe działania</b>	<b>Jednostka realizująca</b>	<b>Jednostka monitorująca ze strony powiatu</b>	<b>Partnerzy</b>	<b>lata realizacji</b>
3.1 3.2.	Modernizacja i remont obiektów domów pomocy społecznej i uruchomienie dodatkowego specjalistycznego wsparcia w Domach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Świdwińskiego (psycholog, psychiatra, geriatra)	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	-	2016-2018
3.1 3.2.	Rozwój infrastruktury opieki nad seniorami w kontekście starzenia się społeczeństwa	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Organizacje pozarządowe,	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2016-2027
3.1. 3.2. 3.2.	Podejmowanie działań dostosowawczych w polityce społecznej w kontekście starzenia się społeczeństwa	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie, kapitał prywatny	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027
3.1. 3.4.	Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe	2014-2027
3.1. 3.3. 3.4.	Realizacja programów w zakresie wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji	organizacje pozarządowe, Powiat Świdwiński, OPS,	Wydział Spraw Społecznych	gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027

	opiekuńczo-wychowawczej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie			
3.1. 3.3. 3.4.	Realizacja programów mających na celu wzrost aktywności lokalnej i integracji społecznej	organizacje pozarządowe, Powiat Świdwiński, OPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Wydział Spraw Społecznych	gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027
3.1. 3.3. 3.4.	Poprawa funkcjonowania i jakości życia społeczności lokalnej poprzez upowszechnianie dostępu do usług pomocy społecznej oraz rozwój specjalistycznego wsparcia	organizacje pozarządowe, Powiat Świdwiński, OPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Wydział Spraw Społecznych	gminy powiatu świdwińskiego	2014-2027
3.1. 3.3. 3.4.	Wpieranie i integracja działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	Organizacje pozarządowe	Powiatowy Urząd Pracy	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2014-2017
3.1. 3.3. 3.4.	Wpieranie i integracja działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	Organizacje pozarządowe	Powiatowy Urząd Pracy	Ośrodki Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2014-2017
3.4.	Tworzenie warunków do rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej oraz utworzenie mieszkań chronionych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Ośrodki Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	2014-2027
3.1. 3.3. 3.4.	Kompleksowy program wsparcia rodziny w powiecie świdwińskim. Opracowanie i zastosowanie nowych metod wsparcia rodziny, oraz wykorzystanie innowacyjnego modelu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie świdwińskim.	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	-	2016-2019
3.3.	Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych, z terenów po byłych PGR	Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie	Referat Gospodarki Nieruchomościami	Gminy powiatu świdwińskiego, Starostwo Powiatowe,	2014-2027

		mieszkaniowe		organizacje pozarządowe	
3.3. 3.4.	Budowa i modernizacja mieszkaniowych zasobów komunalnych – mieszkania socjalne i komunalne	gminy powiatu świdwińskiego	Referat Gospodarki Nieruchomościami	-	2014-2027
3.5.	Modernizacja i przebudowa obiektów opieki zdrowotnej w powiecie świdwińskim	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	-	2016-2018
3.5.	Promocja i upowszechnianie zdrowego stylu życia	Instytucje kultury, sportu i rekreacji	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego, szpital powiatowy w Połczynie-Zdroju, kluby sportowe	2014-2027
3.5.	Podejmowanie działań dostosowawczych z zakresu opieki medycznej do wyzwań demograficznych	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	Wydział Spraw Społecznych	Szpital Powiatowy, NFZ, organizacje pozarządowe	2014-2027
3.1. 3.2.	Przystosowanie obiektów użyteczności publicznej oraz ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Powiat Świdwiński	Wydział Spraw Społecznych	Gminy powiatu świdwińskiego, przedsiębiorcy, inne podmioty	2014-2027

**OBSZAR STRATEGICZNY 4 – Edukacja, sport i kultura****Cel strategiczny 7:****Poprawa jakości kształcenia w zakresie edukacji ogólnej i zawodowej****Cel strategiczny 8:****Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług dla mieszkańców w sferze kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej***Strategia postępowania:*

Edukacja w Powiecie nie może rozwijać się bez uwzględnienia jej wpływu na lokalną gospodarkę, tworzące ją podmioty i ich kadry. Podobnie gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości sfery edukacji oraz jakości lokalnego rynku pracy. Potrzebne jest zatem nowe podejście do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych, intensyfikacja współpracy i jej koordynacja w zakresie lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych oraz gospodarczych, a także uspołnianie współpracy pomiędzy sektorem gospodarczym i instytucjami rynku pracy. Służyć temu mają zintegrowane interwencje w zakresie edukacji, przedsiębiorczości i rynku pracy.

Zmiany zachodzące na rynku pracy, dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii (w tym w szczególności technologii teleinformatycznych) oraz zmiany w systemie wartości, zmuszają do podjęcia zdecydowanych działań, które pozwolą na zdobycie nowych umiejętności i nabycie doświadczeń przez dzieci oraz młodzież uczęszczającą do placówek edukacyjnych.

W celu osiągnięcia wysokiej efektywności wspomnianego procesu, niezbędne jest podjęcie zintensyfikowanej współpracy pomiędzy wszystkimi lokalnymi interesariuszami. W takim procesie niezbędne jest w szczególności duże zaangażowanie lokalnych samorządów (powiatowych i gminnych), placówek edukacyjnych, przedsiębiorców i ich związków, instytucji rynku pracy (w tym m.in. PUP), organizacji pozarządowych oraz uczniów i ich rodziców.

Dodatkowo na efektywność procesu edukacyjnego, zasadniczy wpływ będzie miała decyzja, jak bardzo liczba grupa uczniów zostanie objęta tym procesem. Wskazane jest, aby już od pierwszych etapów kształcenia podejmowane były działania, które będą przygotowywały uczniów do wejścia na rynek pracy. Do takich działań można m.in. zaliczyć możliwość korzystania przez uczniów z nowoczesnych technologii wspomagających proces nauczania, udział w nowatorskich projektach edukacyjnych, zwłaszcza o zasięgu międzynarodowym.

Rezultaty w kształceniu młodzieży w dużym stopniu są zależne od jakości posiadanych kadr, bazy oraz wdrażanych programów dydaktycznych. Zaplecze techniczne placówek edukacyjnych wymaga systematycznego udoskonalenia i dostosowania do potrzeb uczniów. Równie istotną kwestią pozostaje odpowiednie przygotowanie dorastającej młodzieży do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz właściwe ukierunkowanie dalszego kształcenia.

Kultura stanowi jeden z podstawowych czynników rozwoju społecznego. W odniesieniu lokalnym pozytywnie wpływa na poziom integracji społecznej, jak również jest sposobem na pielęgnowanie

i rozwój więzi lokalnych. Dlatego też niezwykle istotnym zadaniem stojącym przed każdym samorządem jest podejmowanie działań wspierających organizację przedsięwzięć o charakterze kulturalnym. Istotną kwestią jest zwiększanie poziomu koordynacji pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami mającymi miejsce na terenie powiatu świdwińskiego – współpraca w tym zakresie pozwoli na uzupełnienie oferty i większe zainteresowanie nią mieszkańców województwa zachodniopomorskiego.

Ważnym aspektem jest stałe zachęcanie mieszkańców do aktywności na polu uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, co w obecnych czasach jest przedsięwzięciem trudnym – ze względu na ograniczenia czasowe, ograniczenia finansowe, atrakcyjność materialnego stylu życia. Ważnym kierunkiem działań jest również rewitalizacja terenów atrakcyjnych kulturowo.

Zarówno powiat świdwiński, gminy, jak i instytucje niebędące bezpośrednio związane z administracją publiczną (np. organizacje pozarządowe) podejmują działania popularyzujące kulturę. Niewykorzystywany pozostaje jednak efekt synergii, co determinuje konieczność podjęcia szeroko zakrojonej współpracy w zakresie stworzenia i realizowania zintegrowanej oferty kulturalnej dla mieszkańców tego obszaru (powiatu i województwa). Dodatkowo należy dążyć do uruchamiania nowych możliwości rekreacyjnych i sportowych w terenie Powiatu, wykorzystując jego walory przyrodnicze.

*Spójność z dokumentami nadrzędnymi:*

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Poprawa jakości kształcenia w zakresie edukacji ogólnej i zawodowej</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług dla mieszkańców w sferze kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej</p>	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 4 ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</b></p> <p><u>Cele kierunkowe:</u></p> <p>4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p> <p>4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów</p> <p>4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych</p> <p><b>CEL STRATEGICZNY NR 5 „BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI”</b></p> <p><u>Cele kierunkowe:</u></p> <p>5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego</p>	<p><i>1.2 Działanie</i> Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>2.2 Działanie</i> Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p> <p><i>2.3 Działanie</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>

	<p>zgodnie z potrzebami gospodarki</p> <p>5.5. Budowa społeczeństwa informacyjnego</p> <p>5.6. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki</p> <p>5.7. Zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej</p>	
	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 6</b> <b>„WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU”</b></p> <p><i>Cele kierunkowe</i></p> <p>6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej</p> <p>6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego, jako fundamentu tożsamości regionalnej</p>	

### Cele operacyjne

#### **W ramach 7 celu strategicznego:**

- 4.1. Dalsze podnoszenie poziomu kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym
- 4.2. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki

#### **W ramach 8 celu strategicznego:**

- 4.3. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z usług kultury, sportu i rekreacji
- 4.4. Poprawa jakości i dostępności infrastruktury, kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej
- 4.5. Ochrona dziedzictwa kulturowego

<b>Kierunki interwencji (kluczowe zadania)</b>					
<b>Cel operacyjny</b>	<b>Kierunki działania</b>	<b>Jednostka realizująca</b>	<b>Jednostka monitorująca ze strony powiatu</b>	<b>Partnerzy</b>	<b>lata realizacji</b>
4.1.	Rozwój programów odkrywania i wspierania talentów	Szkoły, instytucje kultury	Wydział Edukacji	Organizacje pozarządowe	2014-2022
4.1.	Wdrożenie programów wspierających rozwój edukacyjny dzieci w tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych - wyrównywanie dysproporcji i zwiększanie szans rozwojowych wśród dzieci i młodzieży (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych)	organizacje pozarządowe, szkoły	Wydział Edukacji	instytucje kultury	2014-2022
4.1.	Wspieranie edukacji w zakresie przedsiębiorczości począwszy od wczesnych etapów kształcenia	Szkoły, Szkolne Ośrodki Kariery	Wydział Edukacji	gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	2014-2022
4.2.	Zmiana lub rozszerzenie profili kształcenia w szkołach zawodowych na terenie powiatu świdwińskiego, w celu dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy	Powiat Świdwiński	Wydział Edukacji	-	2016-2018
4.2.	Wdrażanie systemowych form wsparcia wyboru kierunków kształcenia i rozwój doradztwa zawodowego	Szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne	Wydział Edukacji	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pracodawców	2014-2022
4.2.	Przebudowa i funkcjonalne dostosowanie placówki ZSR CKP im. S. Żeromskiego w Świdwinie do potrzeb rynku pracy.	Powiat Świdwiński	Wydział Edukacji	-	2016-2017
4.2.	Współpraca z przedsiębiorcami – potencjalnymi przyszłymi pracodawcami w zakresie odbywania	Szkoły, Powiat Świdwiński	Wydział Edukacji	-	2016-2018



	systemu praktyk i staży.				
4.2.	Współpraca z przedsiębiorcami w zakresie nowych kierunków oraz nowoczesnych metod kształcenia	Szkoły – szczebel edukacji ponadgimnazjalnej i specjalnej	Wydział Edukacji	Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pracodawców	2014-2022
4.1. 4.2.	Kształcenie zawodowe na wysokim poziomie merytorycznym i praktycznym;	Szkoły, powiat świdwiński	Wydział Edukacji	-	2014-2022
4.1. 4.2.	Promocja podejmowania nauki na kierunkach zawodowych, w tym technicznych; podnoszenie rangi szkół zawodowych;	Szkoły	Wydział Edukacji	Starostwo Powiatowe, gminy powiatu świdwińskiego, przedsiębiorstwa	2014-2027
4.3. 4.4.	Utworzenie ponadregionalnego centrum kultury z siedzibą w powiecie świdwińskim.	Powiat Świdwiński	Wydział Architektury i Budownictwa	gminy powiatu świdwińskiego	2016-2017
4.3. 4.4.	Stworzenie oferty zajęć wspólnego spędzania czasu przez dzieci oraz rodziców, budowanie oferty międzypokoleniowej	Instytucje kultury, sportu i rekreacji, organizacje pozarządowe	Wydział Promocji	Biblioteki, muzea, szkoły, kluby sportowe	2014-2027
4.3. 4.4.	Zagospodarowanie i odnawianie terenów zielonych oraz rekreacyjnych na terenie powiatu	gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Architektury i Budownictwa	Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	2014-2027
4.3. 4.4. 4.5.	Wykreowanie rozpoznawalnych produktów kulturalnych powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Promocji	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego LGD, kapitał prywatny	2014-2016
4.3. 4.4.	Rekreacyjne zagospodarowanie akwenów wodnych	Instytucje kultury, rekreacji i sportu, kapitał prywatny	Wydział Promocji	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg,	2014-2027

				LGD, Regionalna Organizacja Turystyczna, RZGW	
4.3. 4.4.	Rozbudowa małej architektury turystycznej i urządzeń rekreacyjno-sportowych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Promocji	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2027
4.3.	Współpraca z sąsiednimi jednostkami w zakresie uzgadniania spójnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i sportowych	Instytucje kultury, rekreacji i sportu, gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Organizatorzy imprez, LGD, organizacje pozarządowe	2014-2016
4.3. 4.4. 4.5.	Ekspozowanie tożsamości regionalnej i wielokulturowej spuścizny historycznej powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, instytucje kultury, uniwersytety trzeciego wieku	2014-2027
4.3. 4.4. 4.5.	Współorganizacja wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym – wydarzenia cykliczne, ponadlokalne	Instytucje kultury, rekreacji i sportu	Wydział Edukacji	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, LGD, kapitał prywatny	2014-2027
4.3.	Realizacja działań związanych z propagowaniem aktywności ruchowej i zdrowego stylu życia	Instytucje kultury, rekreacji i sportu	Wydział Spraw Społecznych	Organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, szpital powiatowy, kluby sportowe	2014-2027

4.3.	Kształtowanie wśród młodzieży sportowego modelu spędzania czasu wolnego (np. międzyszkolna rywalizacja sportowa)	szkoły	Wydział Edukacji	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, organizacje pozarządowe, kluby sportowe	2014-2027
4.3.	Współpraca finansowa i pozafinansowa z klubami sportowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze sportu i rekreacji	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Edukacji	Kluby sportowe, organizacje pozarządowe	2014-2027
4.5.	Konserwacja i remont zabytkowych budynków użyteczności publicznej będących własnością gminną	gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Architektury i Budownictwa	-	2014-2027
4.5.	Konserwacja i remont zabytkowych budynków użyteczności publicznej powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Wydział Architektury i Budownictwa	-	2016-2018
4.5.	Remont ogrodzenia zabytkowego kompleksu pałacowo-parkowego w miejscowości Krzecko i odtworzenie jego pierwotnego wyglądu.	Powiat Świdwiński	Wydział Architektury i Budownictwa	-	2016
4.5.	Rewitalizacja części zabytkowego parku w kompleksie pałacowo-parkowym w miejscowości Krzecko - II etap inwestycji	Powiat Świdwiński	Wydział Architektury i Budownictwa	-	2016-2017
4.5.	Kontynuacja działań rewitalizacyjnych w zabytkowych centrach miast na terenie powiatu	gminy powiatu świdwińskiego, właściciele obiektów	Wydział Architektury i Budownictwa	Wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, kościoły i związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	2014-2027
4.5.	Renowacja obiektów zabytkowych na terenie powiatu oraz włączanie ich w obieg gospodarczy	gminy powiatu świdwińskiego, właściciele obiektów	Wydział Architektury i Budownictwa	Starostwo Powiatowe, kościoły i związki wyznaniowe, Wojewódzki Konserwator Zabytków	2014-2027

**OBSZAR STRATEGICZNY 5 Środowisko naturalne****Cel strategiczny 9:****Rozwój inwestycji proekologicznych****Cel strategiczny 10****Kształtowanie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców***Strategia postępowania:*

Efektem zaplanowanych oraz realizowanych działań powinno być włączenie zasobów dziedzictwa przyrodniczego w obieg gospodarczy, to jest podejmowanie takich działań ochronnych, które chronią obecny stan środowiska naturalnego jednocześnie stwarzając będą impulsy do dalszego rozwoju Powiatu. Ważne jest zatem właściwe zagospodarowanie przestrzenne oraz planowanie prawnej ochrony przyrody, pozwalające łączyć funkcje gospodarcze, mieszkaniowe i ekologiczne różnych obszarów.

Kluczowym elementem dbałości o stan środowiska naturalnego jest także stan świadomości ekologicznej mieszkańców. Edukacja i promocja postaw eksponujących bieżące i przyszłe korzyści płynące z ochrony środowiska naturalnego zapewnić powinna wyższą efektywność kosztową niektórych rozwiązań oraz przyczynić się do większej partycypacji społecznej w procesie ochrony przyrody.

Do innych działań, które trzeba podjąć w celu ochrony środowiska naturalnego należy zaliczyć dalszy rozwój gospodarki wodno-ściekowej. Dotyczy to zarówno rozbudowy infrastruktury sieciowej jak również budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (tam gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ekonomicznie). Takie działania, przyczynią się w istotny sposób do poprawy, jakości wód (powierzchniowych i podziemnych) zlokalizowanych na terenie powiatu świdwińskiego. Wspomniane działania inwestycyjne leżą oczywiście w kompetencji poszczególnych gmin Powiatu.

Inne kluczowe działania powinny prowadzić do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego (w tym poprzez rozwój energetyki odnawialnej, rozbudowy sieci dystrybucji gazu) oraz poprawy stanu powietrza poprzez wsparcie dla działań ograniczających niską emisję.

Spójność z dokumentami nadrzędnymi:

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Rozwój inwestycji proekologicznych</p> <p><i>Cel strategiczny:</i></p> <p>Kształtowanie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców</p>	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”</b></p> <p><u>Cele kierunkowe</u></p> <p>3.5. Rozwój infrastruktury energetycznej</p> <hr/> <p><b>CEL STRATEGICZNY NR 4 ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</b></p> <p><u>Cele kierunkowe:</u></p> <p>4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego</p> <p>4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów</p> <p>4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii</p> <p>4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami</p> <p>4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>2.2 Działanie</i></p> <p>Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p> <p><i>2.3 Działanie</i></p> <p>Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>

### Cele operacyjne

#### **W ramach 9 celu strategicznego:**

- 5.1. Dbłość o stan środowiska naturalnego poprzez realizację przedsięwzięć proekologicznych
- 5.2. Rozbudowa infrastruktury technicznej poprawiającej konkurencyjność i niskoemisyjność lokalnej gospodarki (OZE)

#### **W ramach 10 celu strategicznego:**

- 5.3. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa

<b>Kierunki interwencji (kluczowe zadania)</b>					
<b>Cel operacyjny</b>	<b>Kierunki działania</b>	<b>Jednostka realizująca</b>	<b>Jednostka monitorująca ze strony powiatu</b>	<b>Partnerzy</b>	<b>lata realizacji</b>
5.1.	Zinventaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci oraz działania prewencyjne	gminy powiatu świdwińskiego, Straż Miejska	Wydział Ochrony Środowiska	Powiat Świdwiński, organizacje pozarządowe, szkoły	2014-2027
5.1. 5.3.	Doskonalenie systemu gospodarki odpadami na terenie powiatu i budowanie świadomości społecznej	gminy powiatu świdwińskiego, podmioty odpowiedzialne za gospodarkę odpadami	Wydział Ochrony Środowiska	Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe, Nadleśnictwa, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
5.1	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód podziemnych (w tym stanowiących ujęcia wody pitnej) na skutek braku skanalizowanie miejscowości.	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Ochrony Środowiska	WIOŚ, RDOŚ	2014-2022
5.2.	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej należących do Powiatu Świdwińskiego (szkoły, szpital), w tym modernizacja źródeł ciepła oraz wymiana oświetlenia wraz z elementami instalacji w budynkach użyteczności publicznej należących do powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Wydział Ochrony Środowiska	-	2016-2017
5.2.	Budowa instalacji ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej należących do Powiatu Świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Wydział Ochrony Środowiska	--	2016-2018

5.2.	Wspieranie działań zmierzających do wykorzystania OZE	gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	Wydział Ochrony Środowiska	Starostwo Powiatowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027
5.2.	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Ochrony Środowiska	-	2014-2022
5.3.	Promocja postaw ekologicznych wśród różnych grup mieszkańców i turystów	szkoły, instytucje kultury, Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Ochrony Środowiska	organizacje pozarządowe, mieszkańcy powiatu, inwestorzy	2014-2027

**OBSZAR STRATEGICZNY 6 – Turystyka****Cel strategiczny 11:****Atrakcyjna oferta turystyczno-rekreacyjna****Cel strategiczny 12:****Zwiększenie rozpoznawalności powiatu świdwińskiego i jego oferty turystycznej***Strategia postępowania:*

Rozwój turystyki i przemysłów czasu wolnego (odpoczynek i spędzaniem czasu wolnego przez osoby indywidualne oraz wykonywanie pracy poza obowiązkami służbowymi i pracą zawodową tj. hobby) w powiecie świdwińskim opierać powinien się o funkcjonowanie takiej oferty produktów turystycznych oraz rekreacyjnych, które z uwagi na swoje unikalne cechy i oryginalną filozofię funkcjonowania będą chętniej wybierane na rynku (w chwili obecnej brak jest takiej oferty). Osiągnięcie takiej przewagi rynkowej jest procesem długotrwałym i skomplikowanym, wymaga bowiem zaangażowania wielu zasobów i środków – szczególnie w sytuacji niewystarczającej infrastruktury turystycznej. Powiat świdwiński znajduje się w korzystnej sytuacji pod względem zasobów turystycznych. Atrakcyjność turystyczna powiatu świdwińskiego związana jest przede wszystkim z ukształtowaniem terenu, występującymi zbiornikami wodnymi i rzekami. Powiat świdwiński jest jednym z wiodących ośrodków lecznictwa uzdrowiskowego w kraju. Sanatoria i ośrodki lecznicze zlokalizowane są w Połczynie-Zdroju - jednym z najstarszych miast uzdrowiskowych w Polsce. Na terenie powiatu świdwińskiego występuje Drawski Park Krajobrazowy, który obejmuje najcenniejsze tereny Pojezierza Drawskiego, w tym również obszar tzw. Szwajcarii Połczyńskiej, wyróżniający się urozmaiconą rzeźbą terenu, licznymi jeziorami (Dolina Pięciu Jezior) i doliną górnej Drawy.

Problemem jednak jest bardzo widoczna sezonowość oferty turystycznej powiatu, a wyzwaniem zatrzymanie części osób odwiedzających powiat dla dłuższe pobytu i w ciągu całego roku. Należy dokładać starań w zakresie rewitalizacji terenów atrakcyjnych turystycznie i kulturowo oraz poprawiać estetykę przestrzeni publicznych.

Ponadto powiat świdwiński ma również szansę wykreować nowe specjalizacje spędzania wolnego czasu – np. obiekty spa, itp. Oferta ta może być doskonale uzupełniana zorganizowanymi trasami turystycznymi (rowerowymi, spacerowymi, edukacyjnymi) oraz tradycyjnymi produktami lokalnymi. Dla wykreowania tych nowych specjalizacji ponadlokalnych niezbędne jest rozwijanie infrastruktury turystycznej (atrakcje turystyczne, miejsca noclegowe, gastronomia, itp.) do czego niezbędna jest aktywna współpraca z sektorem prywatnym.

Oferta powiatu świdwińskiego nie może być w związku z tym budowana na zasadzie konkurencji, ale na uzupełnianiu i współpracy, włączając własne oryginalne zasoby w obieg turystyczny.

Prawidłowe funkcjonowanie produktów turystycznych, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów Powiatu i jego otoczenia, skutkować będzie wzrostem gospodarczym. Pozytywne zmiany zachodzące



na rynku lokalnym, dzięki rozwojowi turystyki i dziedzictwa kulturowego, przejawiają się także w innych sektorach gospodarczych i społecznych. Osiągnięcie celu, jakim jest stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej powiatu świdwińskiego niesie za sobą konieczność podejmowania działań zarówno w zakresie kreacji nowych produktów i rozwijania już istniejących, ich modyfikacji i unowocześniania zgodnie z trendami rynkowymi i oczekiwaniami klientów, jak również w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej efektywny i prawidłowy rozwój. Głównym założeniem działań podejmowanych w ramach realizacji niniejszego celu jest stworzenie unikalnej, wyróżniającej się na rynku oferty produktowej, która będzie stwarzała nową jakość.

Niezmiernie ważnym aspektem warunkującym powodzenie realizacji tej części strategii jest zawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy wszystkimi samorządami powiatu świdwińskiego na rzecz budowania wspólnej (spójnej) oferty turystycznej kulturalnej, w której każda z gmin ma do zaoferowania interesujące propozycje. Działania w pojedynkę nie przynoszą i nie przyniosą pożądanego skutku.

*Spójność z dokumentami nadrzędnymi:*

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE
<p><i>Cel strategiczny:</i> Atrakcyjna oferta turystyczno-rekreacyjna</p> <p><i>Cel strategiczny:</i> Zwiększenie rozpoznawalności powiatu świdwińskiego i jego oferty turystycznej</p>	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 1 ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU</b></p> <p><u>Cele kierunkowe:</u></p> <p>1.2. Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym</p> <hr/> <p><b>CEL STRATEGICZNY NR 3 „ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”</b></p> <p><u>Cele kierunkowe</u></p> <p>3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych</p>	<p><i>1.2 Działanie</i></p> <p>Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększanie ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi</p> <p><i>2.2 Działanie</i></p> <p>Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe</p>

	<p><b>CEL STRATEGICZNY NR 4 ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI</b></p> <p><i>Cele kierunkowe:</i></p> <p>4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów</p>	
--	---	--

### **Cele operacyjne**

#### **W ramach 11 celu strategicznego:**

- 6.1. Rozwój zintegrowanych form turystyki w oparciu o lokalne walory i istniejącą infrastrukturę turystyczną.
- 6.2. Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej tworzącej spójny system w ramach powiatu.

#### **W ramach 12 celu strategicznego:**

- 6.3. Upowszechnienie dostępu do informacji o powiecie - informacja i promocja.

Kierunki interwencji (kluczowe zadania)					
Cel operacyjny	Kierunki działania	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca ze strony powiatu	Partnerzy	lata realizacji
6.1. 6.2.	Utworzenie nowych i remont istniejących tras turystycznych na terenie powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	gminy powiatu świdwińskiego	2017-2019
6.1. 6.2.	Utworzenie nowych i remont istniejących tras turystycznych na terenie powiatu świdwińskiego:  1. Trasa turystyczna Świdwin-Koszanowo-Rzeczyno-Karsibór-Przyrzecze (do połączenia z istniejącą trasą turystyczną Szlak Kotła Świdwińskiego (trasa przebiegać będzie przez naturalne torfowiska w miejscowości Karsibór, jeziora torfowe, lasy bogate w runo leśne i zwierzyńę),  2. Trasa turystyczna Świdwin-Połczyn-Zdrój (połączenie dwóch miast powiatu, szczególnie ważne z uwagi na naturalne bogactwo Połczyna-Zdroju tj. borowina, woda źródłana).	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2018-2019
6.1. 6.2.	Budowa trasy rowerowej od miejscowości Krzecko-Bystrzno łączącej obiekty atrakcyjne turystycznie (zabytkowy kompleks pałacowo-parkowy w miejscowości Krzecko z ośrodkiem rekreacyjnym	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwo	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2014-2017

	nad jeziorem w miejscowości Bystrzno).				
6.1. 6.2.	Budowa tras rowerowych w powiecie świdwińskim.	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2014-2027
6.1. 6.2.	Budowa trasy rowerowej łączącej dwie miasta powiatu świdwińskiego: Świdwin z jego zabytkami architektury średniowiecznej oraz Połczyn-Zdrój miasto uzdrowiskowe z zabytkowym parkiem.	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego Nadleśnictwa	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2014-2017
6.1. 6.2.	Rozwój subregionalnej sieci dróg rowerowych, ścieżek biegowych i innych (wielosezonowe trasy rekreacyjne) oraz ścieżek edukacyjnych, kulturowych i poznawczych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Promocji	Parki krajobrazowe, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, rekreacji i sportu	2014-2027
6.1. 6.2.	Współpraca w zakresie łączenia szlaków i tras w ponadgminne i regionalne sieci turystyczne – turystyczny obszar funkcjonalny	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Promocji	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg, LGD, Regionalna Organizacja Turystyczna	2014-2018
6.1. 6.2.	Modernizacja istniejących tras rowerowych w powiecie świdwińskim (porządkowanie, oznakowanie).	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego	Wydział Komunikacji i Drogownictwa	-	2014-2027
6.2.	Zagospodarowanie i odnawianie terenów rekreacyjnych na terenie powiatu	gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Architektury i Budownictwa	Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa, organizacje pozarządowe	2014-2027

6.2.	Wspieranie inwestycji niezbędnych do uprawiania turystyki kwalifikowanej (w tym m.in. jeździectwa), specjalistycznej (myślistwo, wędkarstwo) ze szczególnym uwzględnieniem turystyki wodnej	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, kluby żeglarskie i sportów wodnych, inwestorzy i dzierżawcy	2014-2027
6.2.	Tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury obiektów turystycznych: obiekty noclegowe i gastronomiczne, turystyka aktywna (w tym m.in. jeździectwo), rekreacyjna, uzdrowiskowa, specjalistyczna (wędkarstwo, myślistwo), kulturowa	gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Nadleśnictwa, zarządcy dróg	2014-2027
6.2.	Rozbudowa małej architektury turystycznej i urządzeń rekreacyjno-sportowych	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Promocji	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2027
6.1. 6.2.	Jednolite oznakowanie szlaków, obiektów i atrakcji turystycznych – wizualizacja turystyczna	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego, Nadleśnictwa	Wydział Promocji	Organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, inwestorzy prywatni, zarządcy dróg, LGD	2014-2018
6.1.	Współpraca z sąsiednimi jednostkami w zakresie uzgadniania spójnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i turystycznych	Instytucje kultury, rekreacji i sportu, gminy powiatu świdwińskiego, Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Organizatorzy imprez, LGD, organizacje pozarządowe	2014-2016
6.3.	Rozwój wspólnej, subregionalnej informacji turystycznej	Powiat Świdwiński, gminy powiatu	Wydział Promocji	Ośrodki turystyczne, obiekty noclegowe i gastronomiczne,	2014-2016

		świdwińskiego, inwestorzy prywatni		organizacje pozarządowe, LGD	
6.3.	Wykonanie przewodnika turystycznego on-line oraz tradycyjnej publikacji	Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2018
6.3.	Opracowanie mobilnych informatorów o atrakcjach na terenie powiatu	Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2016
6.3.	Udział w targach turystycznych ze spójną ofertą powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, organizacje pozarządowe, Gminy powiatu świdwińskiego, kapitał prywatny	2014-2027
6.1. 6.3.	Ekspozowanie tożsamości regionalnej i wielokulturowej spuścizny historycznej powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Promocji	Urząd Marszałkowski WZ, organizacje pozarządowe, organizacje turystyczne, szkoły, instytucje kultury, uniwersytety trzeciego wieku	2014-2027
6.1.	Wykreowanie rozpoznawalnego produktu turystycznego powiatu świdwińskiego	Powiat Świdwiński, gminy powiatu świdwińskiego,	Wydział Promocji	Powiat Świdwiński, Gminy powiatu świdwińskiego organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski WZ, LGD, kapitał prywatny	2014-2016

## 7. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE POWIATU

Lp.	Zadanie planowane do realizacji pod warunkiem uzyskania dofinansowania	Źródło finansowania
1	Uruchomienie e-usług w działalności instytucji publicznych w powiecie świdwińskim.	RPO WZ 2014-2020
2	Uruchomienie e-systemu (sms /lub i on-line) do komunikacji ze społeczeństwem.	
3	Dostosowanie aktualnie posiadanego systemu elektronicznego obiegu dokumentów do systemu ePUAP.	
4	Rozbudowa infrastruktury w ramach powiatowej sieci internetowej.	
5	Utworzenie i uzbrojenie obszaru aktywności gospodarczej, pomoc księgowo-doradcza.	
6	Budowa instalacji ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej należących do Powiatu Świdwińskiego.	
7	Zakup środków transportu (niskoemisyjny tabor), remont i modernizacja infrastruktury organizacyjnej (dworzec, przystanki, itp.).	
8	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej należących do Powiatu Świdwińskiego (szkoły, szpital), w tym modernizacja źródeł ciepła oraz wymiana oświetlenia wraz z elementami instalacji w budynkach użyteczności publicznej należących do powiatu świdwińskiego.	
9	Budowa trasy rowerowej od miejscowości Krzecko-Bystrzno łączącej obiekty atrakcyjne turystycznie (zabytkowy kompleksie pałacowo-parkowym w miejscowości Krzecko z ośrodkiem rekreacyjnym nad jeziorem w miejscowości Bystrzno).	
10	Budowa trasy rowerowej łączącej dwie miasta powiatu świdwińskiego: Świdwin z jego zabytkami architektury średniowiecznej oraz Połczyn-Zdrój miasto uzdrowiskowe z zabytkowym parkiem.	
11	Remont ogrodzenia zabytkowego kompleksu pałacowo-parkowego w miejscowości Krzecko i odtworzenie jego pierwotnego wyglądu.	
12	Utworzenie ponadregionalnego centrum kultury z siedzibą w Powiecie Świdwińskim.	
13	Zniwelowanie niszy kulturalnej w regionie, poprzez utworzenie nowoczesnego centrum kultury wraz z nieistniejącymi w regionie usługami: kino, sala koncertowa, studio nagrań. Centrum zlokalizowane w mieście Świdwin (w centrum) w budynku znajdującym się w obszarze objętym ochroną konserwatora zabytków.	
14	Rewitalizacja części zabytkowego parku w kompleksie pałacowo-parkowym w miejscowości Krzecko - II etap inwestycji.	
15	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 3340Z Rymań-Sławoborze od granicy z powiatem Kołobrzeskim-Powalice- Mysłowice-Sławoborze.	
16	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1061Z Białogard-Sławoborze od granicy z powiatem Białogardzkim- Sidłowo- Sławoborze.	
17	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: Rąbino-Tychówko	
18	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1082Z Świdwin-Gawroniec.	
19	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: Świdwin- Rzepczyno- do granicy z powiatem drawskim (Łąbędzie).	
20	Przebudowa dróg o strategicznym znaczeniu dla województwa: 1058Z Białogard-Rąbino (na odcinku Rąbino- granica powiatu świdwińskiego) na odcinku 11,950 km.	
21	Utworzenie nowych i remont istniejących tras turystycznych na terenie powiatu świdwińskiego: Trasa turystyczna Świdwin-Koszanowo-Rzepczyno-Karsibór-Przyrzecze (do połączenia z istniejącą trasą turystyczną Szlak Kotła Świdwińskiego (trasa przebiegać będzie przez naturalne torfowiska w miejscowości Karsibór, jeziora torfowe, lasy bogate w runo leśne i zwierzynę). Trasa turystyczna Świdwin-Połczyn-Zdrój (połączenie dwóch miast powiatu, szczególnie	

	ważne z uwagi na naturalne bogactwo Połczyna-Zdroju tj. borowina, woda źródłana).	
22	Modernizacja istniejących tras turystycznych w powiecie świdwińskim (porządkowanie, oznakowanie).	
23	Wykonanie przewodnika turystycznego on-line oraz tradycyjnej publikacji.	
24	Kompleksowy program wsparcia rodziny w powiecie świdwińskim Opracowanie i zastosowanie nowych metod wsparcia rodziny, oraz wykorzystanie innowacyjnego modelu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie świdwińskim.	
25	Przebudowa i funkcjonalne dostosowanie placówki ZSR CKP im. S. Żeromskiego w Świdwinie do potrzeb rynku pracy.	
26	Zmiana lub rozszerzenie profili kształcenia w szkołach zawodowych na terenie powiatu świdwińskiego, w celu dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy. Dostosowanie systemów kształcenia (zawodowego) do potrzeb lokalnego rynku pracy; Kształcenie zawodowe na wysokim poziomie merytorycznym i praktycznym; Współpraca z przedsiębiorcami – potencjalnymi przyszłymi pracodawcami w zakresie odbywania systemu praktyk i staży.	
27	Modernizacja i przebudowa obiektów opieki zdrowotnej w powiecie świdwińskim.	
28	Modernizacja i remont obiektów domów pomocy społecznej i uruchomienie dodatkowego specjalistycznego wsparcia w Domach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Świdwińskiego (psycholog, psychiatra, geriatra).	



## 8. SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI STRATEGII ROZWOJU POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO NA LATA 2014-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2027

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 jest posiadanie odpowiedniej wiedzy dotyczącej postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz umiejętność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a osiąganymi efektami realizacji priorytetowych zadań.

W procesie realizacji Strategii, kluczową rolę odgrywać będzie Zarząd Powiatu Świdwińskiego, rozumiany, jako strategiczny organ wykonawczego samorządu powiatowego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych. Przywództwo pełnione w przestrzeni realizacji Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027, obejmować będzie następujące formy aktywności:

- inspirowanie samorządów gminnych powiatu świdwińskiego do budowania własnych strategii i programów lokalnych, uwzględniających cele określone w Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027,
- mobilizowanie podmiotów prywatnych i pozarządowych, działających na terenie powiatu świdwińskiego do włączania się do realizacji kierunków interwencji *Strategii rozwoju*, które leżą w ich sferze kompetencyjnej,
- angażowanie partnerów zewnętrznych do podejmowania części zadań wdrożeniowych na podstawie porozumienia lub umowy z samorządem powiatowym, w przypadkach, w których realizacja określonych przedsięwzięć na poziomie lokalnym lub subregionalnym oznacza większą skuteczność oraz prowadzi do lepszych efektów,
- aktywne współdziałanie z władzami samorządów sąsiednich, na rzecz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym (ponadlokalnym),
- w zakresie uzgodnionych spraw stanowiących obszar wspólnego zainteresowania,
- aktywna współpraca z samorządem regionalnym oraz administracją rządową, umożliwiająca prezentację stanowisk, wymianę opinii oraz uzgadnianie stanowisk w sprawach kluczowych dla rozwoju Powiatu oraz mających znaczenie strategiczne dla rozwoju województwa zachodniopomorskiego.

Instytucjonalną strukturę systemu monitorowania i ewaluacji Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 tworzą:

- Rada Powiatu w Świdwinie,
- Zarząd Powiatu Świdwińskiego,
- Zespół Roboczy- pełniący rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania Strategii rozwoju, powołany Zarządzeniem Starosty.
- Wydziały Starostwa Powiatowego w Świdwinie i jednostki powiatowe- pełniące rolę:
  - jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji *Strategii rozwoju*, będące w kompetencjach samorządu powiatowego (sfera podległości) i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony Powiatu (sprawozdania składane do Wydziału Promocji),

- jednostek monitorujących ze strony Powiatu te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych podmiotów (prywatnych, pozarządowych, samorządów gminnych i regionalnego, administracji rządowej, itp.)- uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do Wydziału Promocji,

## **ODPOWIEDZIALNOŚCI I KOMPETENCJE**

### **Zespół Roboczy**

- Przygotowuje materiały i narzędzia do monitorowania *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego*,
- Analizuje informacje i wyniki przekazywane przez komórki merytoryczne z prowadzonego monitoringu *Strategii rozwoju Powiatu*,
- opracowuje „Raport z monitoringu Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego”.

### **Przewodniczący Zespołu Roboczego**

- Kieruje pracami Zespołu Roboczego,
- Ustala harmonogram pracy Zespołu Roboczego,
- Dokonuje rozdziału zadań między Członkami Zespołu Roboczego,
- W imieniu Zespołu Roboczego prowadzi korespondencję z komórkami
  - merytorycznymi.
  - przedkłada do akceptacji Zarządu Powiatu Świdwińskiego „Raport z monitoringu Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego”.

### **Kierownicy/dyrektorzy komórek merytorycznych**

- Biorą udział w pracach Zespołu Roboczego lub wyznaczają pracownika merytorycznego i delegują go do prac w Zespole Roboczym.
- Odpowiadają za przeprowadzenie monitoringu realizacji *Strategii rozwoju* w wybranych obszarach strategicznych i zakresie realizowanych zadań.
- Przekazują pisemną informację i wyniki prowadzonego monitoringu realizacji *Strategii rozwoju* do Przewodniczącego Zespołu Roboczego

### **Członek Zespołu Roboczego**

- Realizuje zadania Zespołu Roboczego przydzielone przez Przewodniczącego Zespołu.

### **Starosta Świdwiński**

- Powołuje Zespół Roboczy
- Akceptuje Raport z monitoringu realizacji *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego* i przedkłada Radzie Powiatu
- Inicjuje proces ewaluacji i powołuje Zespół ds. ewaluacji *Strategii rozwoju*.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027* dokonywane będą co 2 lata<sup>88</sup>. Zarząd Powiatu Świdwińskiego dokonuje okresowej oceny stopnia realizacji *Strategii*, w oparciu o następujący TRYB POSTĘPOWANIA:

- Starosta Świdwiński informuje o planowanym przeglądzie *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego* i powołuje Zespół Roboczy.
- Kierownicy komórek organizacyjnych biorą udział w pracach Zespołu lub delegują pracowników do pracy w Zespole Roboczym.
- Pracami Zespołu Roboczego kieruje Przewodniczący, który określa szczegółowy harmonogram pracy oraz dokonuje rozdziału zadań między członków Zespołu Roboczego.
- Zespół Roboczy przeprowadza wstępną analizę obszarów strategicznych *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego* i przygotowuje materiały i narzędzia w postaci formularzy, do prowadzenia monitoringu realizacji *Strategii*.
- Przewodniczący Zespołu Roboczego kieruje do kierowników komórek organizacyjnych pismo informacyjne (określające w szczególności zasady i terminy przeprowadzenia monitoringu) wraz materiałami i narzędziami do prowadzenia monitoringu realizacji *Strategii*.
- W terminie określonym przez Przewodniczącego Zespołu Roboczego, lecz nie dłuższym niż do dnia 30 czerwca każdego roku, kierownicy komórek organizacyjnych przekazują informację zwrotną i wyniki przeprowadzonego przeglądu realizacji *Strategii* w wybranych obszarach strategicznych.
- Zespół Roboczy dokonuje analizy przekazanych przez komórki merytoryczne informacji i wyników a następnie opracowuje Raport z monitoringu *Strategii*.
- Przewodniczący Zespołu Roboczego przedkłada Raport do akceptacji Zarządowi Powiatu.
- Zarząd kieruje Raport do Zespołu Roboczego do ponownej analizy lub akceptuje go i podaje do publicznej wiadomości poprzez przekazanie dokumentu do Biura Rady powiatu świdwińskiego w terminie do dnia 30 października każdego roku raportowania.
- Proces ewaluacji *Strategii rozwoju* rozpoczyna się z inicjatywy Starosty. W tym celu Starosta powołuje kilkuosobowy Zespół ds. ewaluacji *Strategii*, złożony z przedstawicieli władz samorządowych, środowisk naukowych, gospodarczych oraz organizacji pozarządowych.
- Proces ewaluacji *Strategii rozwoju Powiatu* prowadzony jest nie częściej, niż co 4 lata.
- Zespół ds. ewaluacji *Strategii* we współpracy z Zespołem Roboczym nie częściej niż raz na 4 lata w oparciu o zapisy *Strategii* dokonuje analizy realizacji zadań strategicznych na podstawie raportów przygotowywanych przez Zespół Roboczy
- Zarząd we współpracy z Zespołem ds. ewaluacji *Strategii* będzie identyfikował potrzeby zmian zapisów *Strategii* w oparciu o wnioski wydziałów, jednostek organizacyjnych oraz wyniki analizy stanu Powiatu i posumowania realizacji *Strategii*. Propozycje weryfikacji *Strategii* przedstawiane będą Radzie Powiatu.

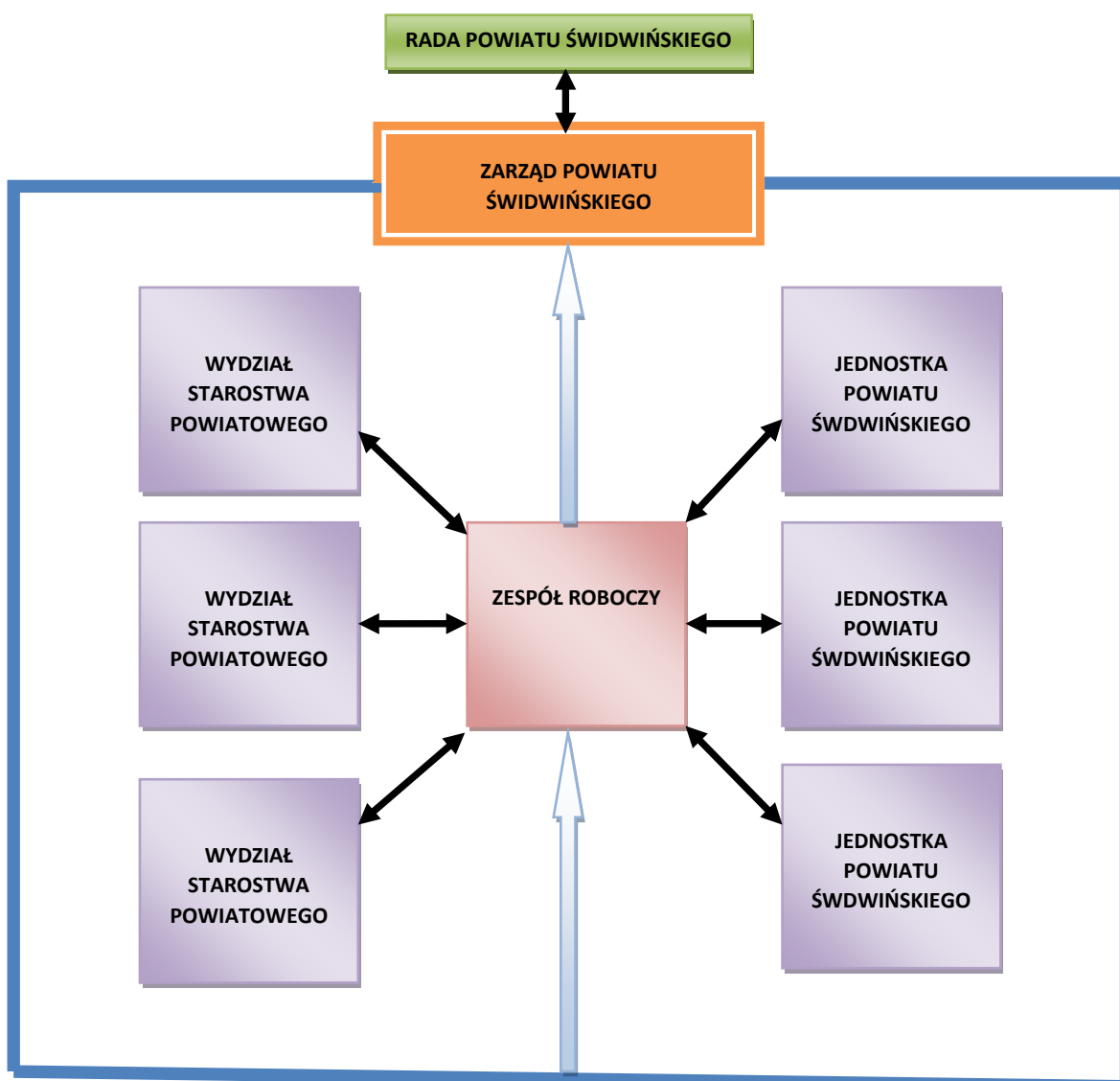
W wyborze wskaźników określających postęp realizacji celów *Strategii rozwoju*, przyjęto zasadę ograniczonej liczby wskaźników monitorowania strategii dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze wskaźników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Podstawowym źródłem danych do monitorowania strategii stała się statystyka publiczna, a w niektórych przypadkach konieczne jest zawiązanie porozumień z instytucjami zewnętrznymi. W ramach analizy wskaźnikowej realizowanej przez Zespół Roboczy, wskaźniki pochodzące ze statystyki publicznej (GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych.

<sup>88</sup> Rokiem bazowym jest rok 2014. Pierwsze sprawozdanie zostanie wykonane w roku 2016. Kolejne co 2 lata.

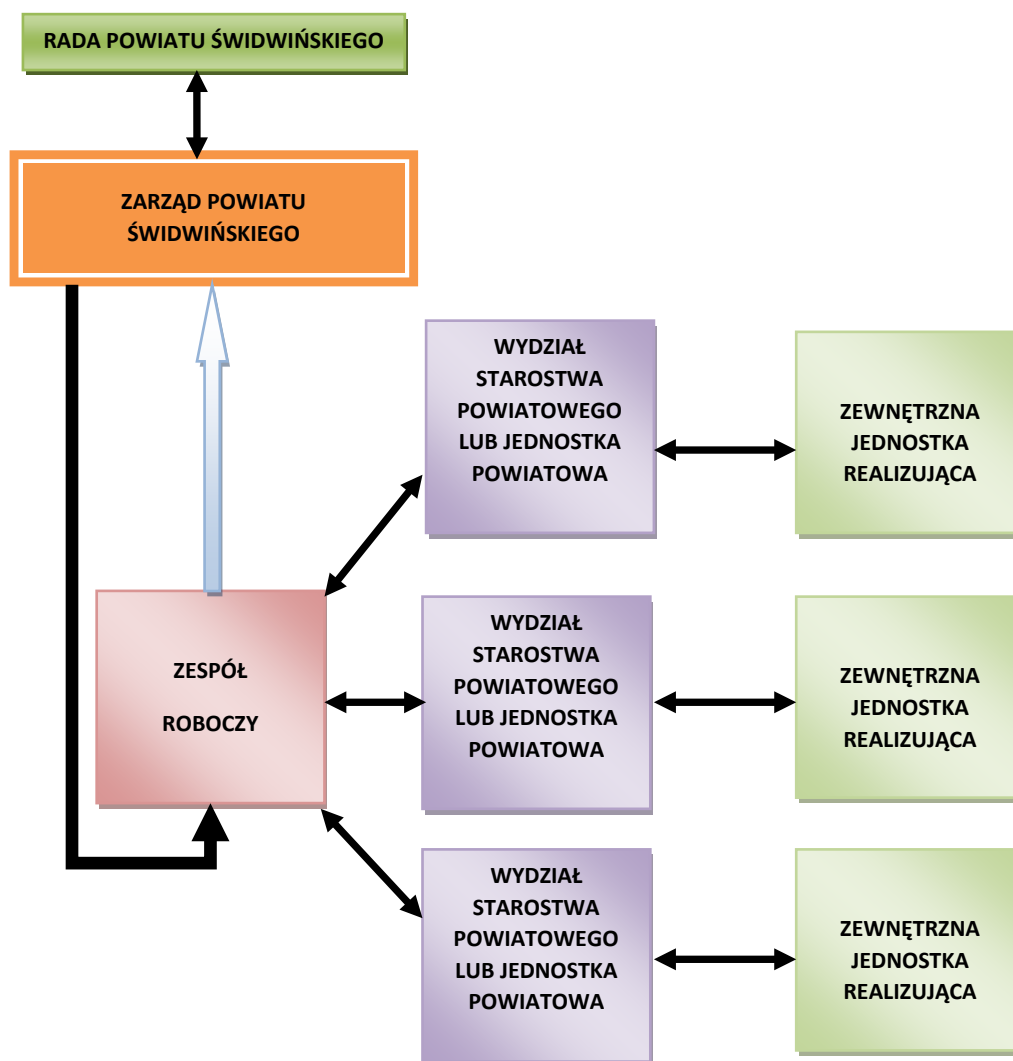
Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2014) i roku ostatniego badania (określenie dynamiki). Analiza wskaźnikowa może prezentować dostępne wskaźniki w układzie powiatowym, gmin Powiatu lub innych obszarów funkcjonalnych.

Raport z realizacji kierunków interwencji przygotowywany przez Zespół Roboczy opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne Wydziały Starostwa Powiatowego w Świdwinie oraz jednostki organizacyjne. *Strategia rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027* precyzuje w każdym kierunku interwencji jednostkę realizującą dany kierunek interwencji oraz jednostkę monitorującą dany kierunek interwencji ze strony Powiatu. W przypadku, gdy kierunek mieści się w zakresie kompetencji samorządu powiatowego to jednostką realizującą i monitorującą ze strony Powiatu jest konkretny Wydział Starostwa Powiatowego w Świdwinie lub jednostka Powiatu Świdwińskiego. W przypadku takich kierunków interwencji, wskazany Wydział lub jednostka organizacyjna składa sprawozdanie do Zespołu Roboczego. Sprawozdanie w takim przypadku stanowi podstawę do przygotowania zbiorczego raportu z realizacji zadań kluczowych całej *Strategii*.

Poniżej zaprezentowany został schemat przepływu informacji sprawozdawczej dla kierunków interwencji ze sfery bezpośrednio będącej w zakresie kompetencji samorządu powiatowego.



W przypadku, gdy dany kierunek interwencji (kluczowe zadanie) zawarte jest w kompetencjach podmiotów zewnętrznych (administracja rządowa, samorząd innego szczebla - gminny lub regionalny, podmioty prywatne i organizacje pozarządowe) to jednostką realizującą wskazany kierunek w *Strategii rozwoju* jest konkretna instytucja zewnętrzna. Jednostką monitorującą ze strony Powiatu będzie natomiast konkretny wydział Starostwa Powiatowego w Świdwinie lub jednostka organizacyjna, która merytorycznie jest powiązana z przedmiotem danego zadania kluczowego. Dla takich kluczowych zadań, konkretna komórka lub jednostka (w tym przypadku dotyczy to jednostki monitorującej ze strony Powiatu) otrzymuje informacje od jednostki odpowiedzialnej za realizację. Informacje te dotyczą stanu wdrożenia danego zadania kluczowego. Po otrzymaniu wspomnianych informacji komórka/jednostka składa sprawozdanie do Zespołu Roboczego. Takie sprawozdania stanowią podstawę do sporządzenia zbiorczego raportu z realizacji kluczowych zadań całej *Strategii*. Poniżej zaprezentowany został schemat, w jaki sposób powinien przebiegać przepływ informacji sprawozdawczej dla kluczowych zadań należących do sfery współzależności i sfery oddziaływania.



Sprawozdania z realizacji poszczególnych kierunków interwencji (kluczowych zadań) są składane przez wydziały Starostwa Powiatowego w Świdwinie oraz jednostki organizacyjne Powiatu do Zespołu Roboczego, który pełni rolę centrum koordynacyjnego *Strategii rozwoju*. W oparciu o złożone sprawozdania z konkretnego roku sprawozdawczego, Zespół Roboczy przygotowuje raport z realizacji kluczowych działań, który razem z analizą wskaźnikową stanowi podstawę dla Zarządu Powiatu Świdwińskiego oraz Rady Powiatu do dokonywania oceny realizacji *Strategii rozwoju*. Ponadto na tym etapie istnieje możliwość dokonywania uzupełnień a w szczególności wprowadzania koniecznych i zasadnych zmian (ma to bezpośredni związek z reagowaniem na zachodzące zmiany w uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych w otoczeniu Powiatu). W celu zwiększenia efektywności procesu sprawozdawczego z realizacji kluczowych zadań *Strategii rozwoju*, wydziały Starostwa Powiatowego w Świdwinie oraz jednostki organizacyjne Powiatu przedkładają sprawozdania na ujednoczonym formularzu sprawozdawczym. Poniżej przedstawiony został wzór wspomnianego formularza sprawozdawczego.

KIERUNEK INTERWENCJI NR .....			
Cel strategiczny nr .... .....	Cel operacyjny nr .....	Jednostka Realizująca: .....	Jednostka monitorująca ze strony Powiatu: .....
<b>OPIS STANU REALIZACJI KIERUNKU INTERWENCJI</b>			
(m.in.: zrealizowane przedsięwzięcia w danym roku, stopień realizacji kierunku interwencji, skuteczność zastosowanych instrumentów realizacyjnych, ocena partnerów realizacyjnych, sukcesy realizacyjne, uzyskane efekty)			
<b>OPIS POWSTAŁYCH TRUDNOŚCI REALIZACYJNYCH</b>			
(m.in.: problemy powstałe na etapie realizacji, opóźnienia i ich przyczyny, środki podjęte w celu przezwyciężenia trudności, rekomendacje dotyczące zmian w realizacji kierunku interwencji, możliwe usprawnienia)			
<b>OPIS ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA</b>			
(wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunku interwencji w danym roku, w podziale na źródła finansowania)			
Budżet Powiatu	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)
Budżet jednostki realizującej	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)
Budżet .....	(kwota w zł)		(% kwoty ogółem)
<b>Ogółem</b>	<b>(kwota w zł)</b>		<b>(% kwoty ogółem)</b>
<b>DOKUMENTY ZWIĄZANE</b> (np. Uchwała Rady Powiatu)			

Poniżej przedstawione zostały proponowane wskaźniki realizacji *Strategii rozwoju*:

Lp.	OBSZAR STRATEGICZNY 1 – Gospodarka, rolnictwo, leśnictwo i rynek pracy	J.m.
1.	Rejestrowany poziom bezrobocia	%
2.	Liczba nowych miejsc pracy tworzonych przez podmioty gospodarcze na terenie utworzonych stref gospodarczych	szt.
3.	Powierzchnia utworzonych i uzbrojonych obszarów aktywności gospodarczej	ha
4.	Liczba stworzonych systemów informacji i wizualizacji przestrzennej w zakresie promocji oferty terenów inwestycyjnych	szt.
5.	Liczba zmienionych lub rozszerzonych profili kształcenia w szkołach zawodowych na terenie powiatu świdwińskiego, w celu dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy	szt.

Lp.	OBSZAR STRATEGICZNY 2 - Infrastruktura techniczna, bezpieczeństwo publiczne i administracja publiczna	J.m.
1.	Liczba zdarzeń drogowych	szt.
2.	Liczba interwencji straży pożarnej	szt.
3.	Liczba interwencji policji	szt.
4.	Długość wyremontowanych dróg powiatowych	km
5.	Długość wyremontowanych dróg wojewódzkich	km
6.	Długość rozbudowanych dróg powiatowych	km
7.	Długość wybudowanych dróg rowerowych	km
8.	Liczba spraw realizowanych za pomocą e-usług w Starostwie Powiatowym	szt.
9.	Liczba uruchomionych e-usług w Starostwie Powiatowym	szt.
10.	Liczba dostępnych e-usług w Starostwie Powiatowym	szt.
11.	Liczba użytkowników e-usług w Starostwie Powiatowym	os.
12.	Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadań powiatu świdwińskiego, zleconych do wykonania organizacjom pozarządowym	zł
13.	Liczba projektów samorządowych (powiatowych) realizowanych przez organizacje pozarządowe	szt.

Lp.	OBSZAR STRATEGICZNY 3 – Pomoc społeczna, ochrona zdrowia i lecznictwo uzdrowiskowe	j.m.
1.	Liczba przeprowadzonych programów związanych z profilaktyką zdrowotną	szt.
2.	Liczba uczestników przeprowadzonych programów związanych z profilaktyką zdrowotną	szt.

3.	Nakłady własne i zewnętrzne na realizację przedsięwzięć wspólnych z zakresu usług zdrowotnych na terenie Powiatu	szt.
4.	Liczba zmodernizowanych ii przebudowanych obiektów domów pomocy społecznej	szt.
5.	Liczba zmodernizowanych i przebudowanych obiektów opieki zdrowotnej w powiecie świdwińskim	szt.

Lp.	OBSZAR STRATEGICZNY 4 – Edukacja, sport i kultura	j.m.
1.	Liczba przebudowanych placówki edukacyjnych Powiatu	szt.
2.	Liczba realizowanych, w tym nowych, programów edukacyjnych oraz liczba dzieci i młodzieży korzystających z programów	szt.
3.	Liczba uczniów objętych programem nagród i stypendiów w szkołach Powiatu	os.
4.	Liczba uczniów biorących udział w programach i konkursach z zakresu przedsiębiorczości	os.
5.	Liczba utworzonych ponadgminnych centrum kultury	szt.
6.	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych i sportowych przez Starostwo Powiatowe	szt.
7.	Nakłady finansowe Starostwa Powiatowego na sport per capita	zł
8.	Nakłady finansowe Starostwa Powiatowego na kulturę per capita	zł
9.	Liczba obiektów zabytkowych stanowiących własność Powiatu objęta procesem rewitalizacji/odnowy	szt.

Lp.	OBSZAR STRATEGICZNY 5 - Środowisko naturalne	j.m.
1.	Liczba obiektów użyteczności publicznej objętych modernizacją energetyczną- należących do powiatu świdwińskiego	Szt.
2.	Liczba wybudowanych instalacji ogniw fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej należących do powiatu świdwińskiego	szt.

Lp.	OBSZAR STRATEGICZNY 6 – Turystyka	j.m.
1.	Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego	os.
2.	Długość utworzonych tras turystycznych	km
3.	Długość remontowanych tras turystycznych	km
4.	Długość wybudowanych tras rowerowych w powiecie świdwińskim	km
5.	Liczba wykonanych przewodników turystycznych on-line	szt.
6.	Liczba wykonanych przewodników turystycznych - tradycyjnych	szt.
7.	Liczba wykreowanych, rozpoznawalnych produktów turystycznych powiatu świdwińskiego	szt.



## ZAŁĄCZNIKI I FORMULARZE

Analiza wskaźnikowa powinna bazować na wskaźnikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego *Strategii rozwoju*. Wspomniana analiza winna zostać opracowana przez stanowisko/jednostkę mającą w swoich obowiązkach nadzór nad realizacją *Strategii rozwoju* w oparciu o pozyskane dane statystyczne oraz informacje, które mogą pochodzić z następujących źródeł:

- statystyka będąca w posiadaniu samorządu powiatowego – gromadzona a następnie generowana przez poszczególne samodzielne stanowiska oraz jednostki powiatowe, zobowiązane do okresowego przekazywania danych i informacji do stanowiska/jednostki, która w swoich kompetencjach ma nadzór nad wdrażaniem *Strategii powiatu*,
- statystyka publiczna gromadzona w Banku Danych Lokalnych GUS ([www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl)).

Wskaźniki, które pochodzą ze statystyki publicznej (Główny Urząd Statystyczny) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach w stosunku do innych powiatów i średniej dla województwa zachodniopomorskiego oraz kraju. Analiza winna obejmować zakres czasowy uwzględniający zachodzące zmiany w stosunku do roku bazowego (2014 r.) i roku ostatniego badania (uwzględnienie dynamiki zmian). Omawiana analiza może prezentować dostępne wskaźniki w układzie powiatowym.

Poniżej przedstawiona została tabela służąca do przekazywania danych statystycznych od poszczególnych stanowisk czy jednostek mających w zakresie swoich obowiązków nadzór nad monitoringiem wdrażania *Strategii rozwoju Powiatu Świdwińskiego*.

### TABELA WSKAŹNIKÓW

Cel operacyjny nr .....					
Wskaźniki procesu	Opis wskaźnika	Wartość oczekiwana wskaźnika	Odpowiedzialny za zbieranie wskaźników	Termin zbierania wskaźników	Źródło danych